

ميدیکل ڊڪشنري

سنڌي - انگريزي

ڊاڪٽر عاشق حسين بدوي

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد، سنڌ

ميدیکل ڊڪشنري سنڌي - انگريزي

ڊاڪٽر عاشق حسين بدوي

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي

حيدرآباد، سنڌ

2015ع

ميڊيڪل ڊڪشنري (سنڌي-انگريزي)

پاران	ايم ايڇ پنهور انسٽيٽيوٽ آف سنڌ اسٽڊيز، ڄامشورو.
مرتب:	ڊاڪٽر عاشق حسين بدوي
چاپو:	پهريون
سال:	جنوري 2015ع
ڪمپوزنگ:	محمد بخش پنگر
ٽائٽل:	اسد الله پٽو
تعداد:	هڪ هزار
قيمت:	300/- روپيا
ناشر:	سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد، سنڌ

Digitized by

M. H. Panhwar Institute of Sindh Studies, Jamshoro.

Catalogue Reference

Badavi, Aashiq Hussain, Dr.
Medical Dictionary
Sindhi and English Language
Sindhi Language Authority
ISBN: 978-969-625-016-6

Medical Dictionary (Sindhi- English)

By:	Dr. Aashiq Hussain Badavi
Edition:	First
Year:	2015
Quantity:	1000
Price:	300/-
Composing:	Muhammad Bux Bhangar
Title:	Asadullah Bhutto
Published by:	Taj Joyo, Secretary, Sindhi Language Authority National Highway, Hyderabad, Sindh, 71000, Pakistan.
Tel:	022-9240050-3
Fax:	022-9240051
E-mail:	sindhila@yahoo.com
Website:	www.sindhila.org
Printed by:	Pakeeza Printers, Hyderabad.

هيءَ ڪتاب، تاج جويو، ميڪريٽري، سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، حيدرآباد، ميرس پاڪيزه پرنٽرس حيدرآباد مان ڇپرائي، اداري جي آفيس، نيشنل هاءِ وي، حيدرآباد، سنڌ مان پڌرو ڪيو.

ناشر پاران

ڪراچيءَ ۾ ڪا ادبي تقريبن هئي جنهن ۾ چانهن جي وقفي دوران هڪ صاحب اچي مون سان پنهنجو تعارف ڪرايو چئي 'منهنجو نالو ڊاڪٽر عاشق حسين بدوي آهي. مان سنڌي ٻوليءَ جي خدمت ڪرڻ لاءِ لغتون جوڙيندو رهندو آهيان پر مون کي خبر ناهي ته اهي ادارن کي قبول پونديون اٿن نه.' مون پڇيومانس ته ڪهڙيون لغتون تيار ڪيون اٿن ته چيائين، ميڊيڪل انسٽرالاجي ۽ سنڌي - عربي وغيره. پوءِ چوڻ لڳو 'اڏي مون کان ڪم وٺو آءُ واندو ويهي نٿو سگهان. سڄي دنيا رلي هاڻي پنهنجي وطن وريو آهيان، گهڻي ڪمائيءَ ۽ خرچ ڪري ڇڏيو هاڻي پنهنجي ٻوليءَ لاءِ ڪجهه ڪرڻ توڙي چاهيان.' ائين تعارف به ٿيو ملاقات به ٿي ۽ ڪجهه ڏينهن ۾ پاڻ اٿارٽيءَ جي آفيس ۾ اچي نڪتو. هو پاڻ سان ٻه ميڊيڪل ڊڪٽريون کڻي آيو هو. هڪ سنڌي - انگريزي ۽ ٻي انگريزي - سنڌي ان کان سواءِ پاڻ انسٽرالاجيءَ (تارن جو اڀياس) جي لغت جو خاڪو به کڻي آيو هو. هو تمام ذهين ۽ علمي حوالي سان وسيع مطالعي وارو انسان هو. اهي ٻئي ڊڪٽريون پبليڪيشن ڪميٽيءَ ۾ رکيون سين، انهن ۾ تمام گهڻي محنت ڪيل هئي، ٻولي به سٺي ڪتاب آندل هئي ته گڏوگڏ لفظن جي صحيح اچارڻ لاءِ انهن تي اعرابون ڏئي واضح ڪيو ويو هو. ڪميٽيءَ جي سمورن ميمبرن، خاص ڪري سائين محمد ابراهيم جويي پنهني مسودن کي تمام گهڻو پسند ڪيو ۽ ائين اهي ڇپائيءَ لاءِ منظور ٿيون، گڏوگڏ اهو به طئي ٿيو ته جي ضرورت هجي ته انهن کي ڪن ميڊيڪل ڊاڪٽرن کان ايڊٽ ڪرائجي، ان لاءِ هي ٻئي ڊڪٽريون ڊاڪٽر اسد جمال پلي صاحب کي موڪليون ويون، جنهن اول سنڌي - انگريزي ڊڪٽري ڏسي ڏني، درستيءَ جي گهڻي گنجائش ڪانه هئي، مون به ٻوليءَ کي ڏسڻ سان گڏوگڏ

پنهنجي بي ايس سي (مائڪرو بايولاجي) واري ڊگريءَ جو فائڊو وٺندي ان ۾
 ڪجهه درستيون ۽ واڌارا ڪيا. اڃا ڊڪشنري ڪمپوزنگ جي آخري
 مرحلي ۾ هئي ته ڊاڪٽر عاشق حسين بدويءَ جي ڊڪٽائڪ غير طبعي
 وفات جي خبر ملي. سچ ته ڏاڍو ڏک ٿيو. سنڌيءَ ۾ سائنسي موضوعن تي
 ڪم ڪرڻ وارن جي تمام گهڻي ڪوت ۾ هڪ روشنيءَ جو ڪرڻو پيدا ٿيو
 هو سو به وقت کان اڳ اجهامي ويو. بهرحال پاڻ جيڪا امانت ڏني ويو هو ان
 کي سنڌي پڙهندڙن جي لاءِ پڌرو ڪري رهيا آهيون. اسان کي اميد آهي ته
 تمام جلد سندس تيار ڪيل هي انگريزي - سنڌي ميڊيڪل ڊڪشنري به
 مهيني کن ۾ ڇپجي پڌري ٿيندي. اميد ته عام پڙهندڙ ميڊيڪل جا شاگرد ۽
 ڊاڪٽر هن مان چڱو لاپ حاصل ڪندا.

ڊاڪٽر فهميده حسين ميمڻ

1 جنوري 2015ع

چيئر پرسن

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي

مهاڳ

سنڌي پنهنجن سمورين ڏيهي پاشائن ۽ لفظي خزاني سميت هڪ شاهوڪار ٻولي آهي. بس رڳو ان کي سرشتيوار سنوار جي ضرورت آهي. منجهس هڪ هڪ لفظ لاءِ ڪيئي هم معنيٰ مترادفات يا ايڪ ارثي لفظ (Synonyms) آهن. اوهان هن لغت جي مطالعي سان معلوم ڪندا ته سنڌيءَ ۾ هر مرض يا اهڃاڻ لاءِ اٺيڪه اڪيچار لفظ آهن. ان کان به وڌيڪ اچرج ۽ عجب جي ڳالهه اها چئبي ته پهراڙيءَ جا ان پڙهيل ماڻهو به پنهنجي روزمره جي ٻوليءَ اندر يا ڊاڪٽر آڏو پنهنجي بيماري جي بيان ۽ تڪليف جي اظهار لاءِ اهي سمورا طبي لفظ استعمال ڪن ٿا!

جڏهن راقم کي سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، پاران ”انگريزي-سنڌي طبي لغت“ رچڻ جو ڪم سونپيو ويو ته ان جي تدوين تاليف دوران محسوس ٿيو ته ”سنڌي-انگريزي طبي لغت“ کان سواءِ اهو ڪم ڏکيو ۽ اڻپورو ثابت ٿيندو. ان کانسواءِ ان ۾ هر ج به ڪهڙو هو سوان موقعي جو فائدو وٺندي پنهنجي دلچسپ خواهش سان هيءَ طبي لغت جوڙي آهي. هن ڊڪشنريءَ جي جوڙجڪ جي سلسلي ۾ به اهم ماخذ سامهون رکيا ويا: پرمانند ميوارام ۽ ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ.

انهن ٻنهي اسڪالر صاحبان جي لغتن ۾ موجود سمورن طبي لفظن کي هن لغت ۾ شامل ڪيو ويو آهي.

ڊاڪٽر بلوچ صاحب جي ”جامع سنڌي لغت“ ۾ اُتر، وچولي ۽ لاڙجا سمورا لفظ ڏنل آهن، پر افسوس جو سواءِ پهرئين جلد جي ٻين ڇهن جلدن جي ايڊيٽنگ ٿيل ڪونه آهي. هر اصطلاح آڏو گاڏڙ ساڏڙ لفظن جو ميٽر آهي ۽ بعضي لفظ ته ان اصطلاح سان ملن ٿي ڪونه ٿا. ان کانسواءِ ٻئي اسڪالر صاحبان ميڊيڪل ڊاڪٽر نه هئڻ سبب ڪٿي ڪٿي سٺو ڪري ويا آهن.

مذڪوره ”سنڌي - انگريزي طبي لغت“ ۾ اهي اوڻائون دور ڪيون ويون آهن.

هن طبي لغت ۾ هر سنڌي اصطلاح آڏو تڙ انگريزيءَ عامر يا ميڊيڪل، لفظ ڏنل آهن، جيڪي سنڌي ٻوليءَ لاءِ هڪ واڌو فائدو ثابت ٿيندا. ”سنڌي - انگريزي ميڊيڪل ڊڪشنري“ جي سنڌي ٻوليءَ ۾ ضرورت به هئي جو اها نه رڳو طب جي طالب علم کي فائدو ڏيندي پر انگريزي اندر ميڊيڪل مضمون لکڻ لاءِ طبي ليکڪ جي مددگار به ثابت ٿيندي.

هن ڊڪشنريءَ کي بنياد بڻائي هڪ انت ”جامع سنڌي - انگريزي طبي لغت“ مدون ڪري سگهجي ٿي.

ڊاڪٽر عاشق حسين البدوي

03 آگسٽ، 2011ع

ڪراچي

مقدمو

'لغت' ڪنهن به سڌريل ٻوليءَ جو نه صرف هڪ اهم دليل آهي، پر ٻوليءَ جي سڌاري ۽ واڌاري جو هڪ مضبوط ذريعو به آهي ته اها ٻوليءَ جي واڌ ويجهه لاءِ قانون ۽ قاعدا به وضع ڪري ٿي. جڏهن به هڪ ٻولي ٻين ٻولين جي اثر ۽ لاڳاپي ۾ اچي ٿي ته ان جي بچاءَ ۽ بقا جو ذريعو ۽ سهارو 'لغت' ئي بڻجي ٿي. واهيبي ۾ ايندڙ هر ڪنهن ڌارڻي لفظ کي گرامر جي قانوني سانچي ۾ وجهي، ان ۾ ٻوليءَ جي لفظن جي شڪل ۽ بيهڪ يعني صورتخطي ۽ تلفظ ۾ مناسب تبديلي ڪري، انهن لفظن کي پنهنجا لفظ بنائي ڇڏڻ جي ٻوليءَ جي جيڪا سگهه آهي، انهيءَ سگهه جون سڀ وضاحتون "لغت" پنهنجي اندر ۾ رکي ٿي.

لفظن جي 'معنيٰ' ۽ 'مفهوم' ۾ جيڪو فرق آهي، اهو لغت ئي سمجهائي ٿي. هڪ اڻپڙهيل ماڻهو به ساڳي ٻولي ڳالهائي ٿو جيڪا هڪ عالم ڳالهائي ٿو. مفهوم جو اچڻ ٻنهي لاءِ مشترڪ آهي، پر معنيٰ جو تعلق صرف عالم سان آهي ۽ انهيءَ علم کي 'علم الفات' چئجي ٿو. هن علم موجب هُو طءُ ٿو ڪري ته اهو لفظ ڪهڙيءَ ٻوليءَ جو آهي، گرامر موجب اهو لفظ ڳالهائڻ جي 'ان' لفظن مان ڪهڙي لفظ سان لاڳاپيل آهي. ان لفظ جو مصدر ڇا آهي، ان مان ٻيا ڪهڙا لفظ نڪتا آهن؟ اهڙي طرح 'لفظ' جي سڃي 'خاندان' جي پڇاڻ لغت ۾ ٿئي ٿي. 'علم الفات' جي لاءِ ڪجهه اهم ڳالهين جو خيال پڻ ڪيو وڃي ٿو. جيئن لغت لکڻ مهل انهن کي ڌيان ۾ رکجي: مثال طور

- (1) لفظن جون معنائون به ڏجن ته مفهوم به ڏجي.
- (2) لفظن جا مصدر ۽ علم صرف ۽ نحو موجب انهن جي تبديلي سان وجود وٺندڙ ٻين لفظن يعني اسم فعل، صفت، ضمير ۽ ظرف جو به حوالو ڏجي.
- (3) لفظ جي هجي يا اچار صحيح سمجهڻ لاءِ اعرابون ڏجن.

(4) اگر ڪنهن ٻي ٻوليءَ مان آيل لفظ آهي ته ان ٻوليءَ جو حوالو ۽ ان جي اصل شڪل ۽ هجي يا اچار به ڏجي ۽ اصل ٻوليءَ ۾ ان لفظ جو عدد ۽ جنس به ڄاڻائجي.

(5) ڪي لفظ وري مختلف ٻولين مان گهمندا پوءِ پهچن ٿا، جيئن اسان وٽ ڪي عربيءَ جا لفظ پهرين فارسيءَ ۾ پهتا ۽ پوءِ فارسيءَ جا ٿي اسان وٽ آيا. اهڙي طرح انگريزي وري ڪيترين ئي ٻين يورپي زبانن جا لفظ کڻي آئي ۽ سنسڪرت جا ۽ گجراتيءَ جا ڪجهه لفظ وري هنديءَ زبان کان اسان وٽ لباس ۾ ٿوريءَ تبديلي سان پهتا. اهڙن لفظن جو ”شجرو“ پڻ لغت ۾ واضح ڪجي.

(6) موجوده دؤر ۾ لفظن جي اصليت سمجهائڻ لاءِ تصويرن جو سهارو ورتو وڃي ٿو جيڪو پڻ لفظن جي معنيٰ سمجهڻ ۽ ياد ڪرڻ جو هڪ موثر ذريعو آهي. هن ذريعي سان ڪاروباري ۽ سائنسي لغتن جي لکڻ ۾ وڏي مدد ملي ٿي.

(7) سائنسي ۽ ڪاروباري لغتن لاءِ لفظ به لفظ معنيٰ جي بجاءِ وري انهن جي وصفن تي وڃيو آهي. جيڪي Terminology ۽ Nomancature جي وضاحت لاءِ ضروري آهن، جن کي سائنسي يا ڪاروباري ”محاورا“ چيو وڃي ٿو.

مثال طور: علم طب موجب جڏهن Anti-tuberculosis Drugs جي معنيٰ لکجي ته هن طرح ٿيندي ته ”هي دوائن جو اهو گروپ يا سٽ آهي جنهن سان ”ٽپ-دق“ يعني ٽي بي (T.B) يا سلهه جي بخار جو علاج ڪيو آهي.“ پر جيڪڏهن لکجي ته

اينٽي (Anti) = معنيٰ ابتر، پر خلاف

ٽيوبور (Tuber) = معنيٰ پٽائو اپريل، ٻاهر نڪتل.

ڊرگس (Drugs) = معنيٰ دوائون.

ته هيءَ لفظي معنيٰ ٿيندي جيڪا اصل سائنسي محاورن جي مفهوم ۽ وصف کي ڦٽائي ڇڏيندي. هن ۾ ٽيوبور (Tuber) کي مفهوم ۾ استعمال ڪيو ويو آهي ته هن بيماريءَ ۾ ٿڌڻن ۾ جيڪي زخمي ٿين ٿا، اهي شڪل ۾

پٽائي جهڙا ٿين ٿا، يعني سخت ڳنڍين جهڙا. اهڙا ڪيئي مثال اسان کي سائنسي ۽ ڪاروباري لغتن ۾ ملن ٿا.

(8) علائقائي لهجا: ڪافي شين کي مختلف علائقن ۾ مختلف نالن سان سڏجي ٿو جيئن گهرن جي اڏاوت ۾ جيڪو پيمر (Beam) آهي، جنهن اچي گارڊر (Garder) جي جاءِ والاري آهي، ان کي ڪاٺ جي صورت ۾ اتر سنڌ ۾ "شهتير" چئبو آهي ته وچولي ۽ ڏکڻ ۾ "دانسو" چئبو آهي ۽ اهو "دانسو" اگر ڪمري بجاءِ لانڍيءَ ۾ استعمال ٿئي ته ان کي "لائن" ۽ چوڻري ۾ استعمال ٿئي ته ان کي "هل" يا "مُلُهه" چئبو آهي.

هڪ سٺي لغت ۾ مختلف علائقن جا سڀ لفظ ڏجن ته اها گهڻو مؤثر ۽ ڪارگر ٿيندي. مٿيون چند ڳالهين هن لغت لاءِ تمام اهم ۽ ضروري آهن.

ڪنهن به ٻوليءَ جي بنيادي لغت، هڪ ئي هجي ٿي. ان کان پوءِ ان جي ڪارج مطابق سائنسي لغتون، ڪاروباري لغتون ۽ تشريحي لغتون لکيون وڃن ٿيون. سائنسي لغت لکڻ وقت اسين اصطلاحي معنيٰ ۽ مفهومي کي وڌيڪ اهميت ڏيون ٿا ۽ گرامر جي باريڪ بينين ۾ رٿا وڃون. بس انهيءَ ڳالهه جو وڌيڪ خيال ٿا رکون ته پڙهندڙ کي ڳالهه سمجهه ۾ اچي ۽ اڳتي وڌي

طبي لغت لکڻ وقت ان جو اهم ڪارج اهو ٿي آهي ته علم طب جي شاگردن کي طب جي محاورن سان روشناس ڪرائجي ڇاڪاڻ ته اسين هيءَ علم ڌارين ٻولين جي معرفت سمجهون ٿا، جنهن جو جهجهو حصو اسان کي "حڪمت" جي حڪيم فارسيءَ مان آئي ٿو ۽ هاڻي "ميڊيڪل سائنس" ان تي انگريزي زبان معرفت حاوي آهي. انهيءَ ڪري طب جي طالب علم کي انهن بنيادي لغتن جي ضرورت پوي ٿي ۽ انهن جي جان هڪ خاص حد تائين لازمي آهي.

دنيا جي سڌريل ٻولين لاءِ عالمن جي راءِ آهي ته ڪنهن به ٻوليءَ جا گهڻي ڀاڱي ۾ گهڻو لکڻ لاءِ استعمال ٿيندڙ هڪ هزار لفظ ڪنهن ماڻهوءَ سگي ورتا ته هن انهيءَ ٻوليءَ جي عام لکيا. مواد جو آسي سيڪڙو (80%) سگي

ورتو. اهي ته ٿيا عام ۽ گهڻو استعمال ٿيندڙ لفظ پر جيڪڏهن ڪنهن هزار لفظ وڌيڪ سکيا ته صرف چار سيڪڙو جو اضافو ٿيندو يعني (84%) چوراسي سيڪڙو لفظ سکيا. هن طريقي سان لکڻ کان علاوه ڳالهائڻ جي لفظن جي نوعيت اڃا به ٻي آهي. پنهنجي اندر هزارين لفظ سمائي رکندڙ انگريزي زبان جا اگر هڪ شخص هڪ هزار گهڻي پر گهڻو ڳالهائڻ لفظ ڄاڻي ٿو ته هن کي (90%) نوي سيڪڙو انگريزي زبان ڳالهائڻ اچي ويندي ۽ اگر هو هڪ هزار ٻيا لفظ ان ۾ شامل ڪندو ته اهو (93%) ٽي نوي سيڪڙو ٿي ويندو يعني صرف ٽي سيڪڙو (3%) واڌ ايندي هيءَ فارمولو ڪاروباري لغتن ۽ سائنسي لغتن ۾ وڌيڪ ڪارائتو آهي. (سنڌي زبان جي بنيادي لغت - سنڌي ادبي بورڊ - حيدرآباد 1976)

هنن عام ڪاروباري ۽ سائنسي لفظن جي سمجهڻ سان ڪو به شخص پنهنجي ڪاروبار کي هلائي سگهي ٿو ۽ سائنسي موضوع سمجهي انهن تي گفتگو ڪري سگهي ٿو. ڪن حالتن ۾ ته صرف "مترجم لغت" ڪڍي ٿي. يعني هڪ غير مقامي ڊاڪٽر هڪ مقامي مريض جي بيماريءَ جي نشانين متعلق مقامي ٻوليءَ ۾ سمجهڻ چاهيندو باقي انهيءَ جي رپورٽن ۽ دوائن متعلق کيس اڳ ۾ ئي ڄاڻ آهي.

اهڙي طرح هڪ مقامي مريض به چاهيندو ته هو پنهنجون تڪليفون ڪنهن انگريزي ڄاڻيندڙ ڊاڪٽر کي ٻڌائي ته کيس علم جي انهن مخصوص لفظن جي ڄاڻ ڪڍي. جيڪي تعداد ۾ ٿورا ۽ استعمال ۾ جام ٿيندا آهن. جيئن مٿي جو سور سنڌن جو سور ڇيلهه جو سور ٻيٽ جو سور ڪن جو سور اک جو سور وغيره. هنن لفظن ۾ "سور" ته بار بار ٿو استعمال ٿئي مگر هر دفعي کيس عضون جي لاءِ انگريزي ڪڍي. عام واهي ۾ مريض عضون جي نالن بدران اشارن کان ڪر وٺي سگهندو ۽ پنهنجون ڪيتريون ئي شڪايتون "هتي سور" آهي يعني "Pain-here" استعمال ڪري ڊاڪٽر کي پنهنجي تڪليف ٻڌائي سگهندو. هاڻي هنن ٻن لفظن کي چئبو ڳالهائڻ جا گهڻي پر گهڻو واهي وارا لفظ. ساڳي ڪيفيت هڪ اهڙي ڊاڪٽر جي هوندي جيڪو غير مقامي هوندو ۽ مقامي ٻولي ڄاڻڻ چاهيندو.

اسان جي هيءَ لغت انهن ضرورتن جي پورائي لاءِ ٺاهي وڃي آهي. سنڌي ٻوليءَ جو هڪ پڙهندڙ به جڏهن اهو چاهيندو ته هو ”علم طب“ جي لاءِ انگريزيءَ ۾ استعمال ٿيندڙ لفظ ڄاڻي سگهي ته هو هن لغت مان خوب فائدو وٺي سگهندو. ساڳي وقت هڪ طبيب يا علم طب جو شاگرد هن ”ڊڪشنري يا ”لغت“ جي مدد سان انگريزيءَ مان سنڌي جا علم طب جا ڪيترائي لفظ ڄاڻي سگهندو.

هن ڊڪشنريءَ جو خاص محور آهي ٽي هڪ ڊاڪٽر ۽ هڪ مريض جي ”مرض“ يا ”بيماري“ متعلق گفتگو ۽ ان لاءِ استعمال ٿيندڙ ٻولي. هيءَ لغت ميڊيڪل سائنس جي سڀني شاخن جهڙوڪ، بايوڪيمسٽري، فزيالوجي، پيٿالوجي يا فارموڪولاجي وغيره جي مخصوص لفظن جو احاطو نه ٿي ڪري پر هن جو دائرو علم بدن يا (Anatomy) تي مرڪوز آهي. انهيءَ ڪري ٽي هڪ عام پڙهندڙ يا علم طب جي طالب علم لاءِ هيءَ ڊڪشنري تمام گهڻي ڪارآمد آهي.

هيءَ لغت هڪ ميڊيڪل ڊاڪٽر جي لکيل آهي، جيڪو بيهوشيءَ (Anesthesia) جي شمي جو ماهر هو. جنهن جو واسطو آپريشن وارن سڀني شعبن جي مريضن سان پوي ٿو. انهيءَ ڪري وٽس اسپتال جي واهي (Clinical side) جا گهڻي ڀاڱي لفظ استعمال ٿين ٿا.

ٻي طرف هيءَ اسان جو لغت نويس، سنڌي ٻوليءَ جي ڄاڻ ۾ به ڪنهن سنڌي يافته ڊاڪٽر کان گهٽ نه هو. هو هڪ سٺي مترجم طور به متعارف هو. دنيا جون ٻيون ٻوليون به ڄاڻندو هو ۽ هڪ سڄاڻ سياح پڻ هئو. هنن سڀني ڳالهين کيس هڪ جامع صلاحيتن وارو ليکڪ ٺاهي ڇڏيو. ٻي طرف سندس خانداني ادبي پس منظر ۽ وسيع مطالعي وري سون تي سهاڳي وارو ڪم ڪيو. جنهن جو هڪ ثبوت سندس هيءَ لغت آهي.

ڇاڪاڻ ته ڊاڪٽر عاشق حسين ٻوليءَ جو ڄاڻو هئو. ان ڪري سندس لفظن جو انتخاب به ڳوڙهو آهي. هن جيڪي لفظ لغت لاءِ منتخب ڪيا آهن، انهن مان ڪجهه لفظ اهڙا آهن، جيڪي هن وقت استعمال ۾ عام نه آهن ۽ ڪجهه وري علائقائي لهجي جا لفظ آهن. هنن لفظن ڏيڻ سان نه

صرف پڙهندڙ پرائن چڙيل لفظن کي ٻيهر استعمال ۾ آڻيندو پر مختلف علائقن جي ڪافي لفظن کان آگاهه پڻ ٿيندو.

هن ڊڪشنريءَ ۾ ڪجهه اهڙا لفظ به آهن، جيڪي سنڌي زبان جا نه آهن، پر علم طب جي امانت ضرور آهي. طبيبن، حڪيمن ۽ ٽڪيوائن کي ذهن ۾ رکندي ڊاڪٽر عاشق حسين صاحب اهي لفظ به ڏنا آهن. جيئن: عقليم، غب، غب، ڏقن، فصد، فيل پا، فم، قوت، ماسڪ، مفرح، قوتِ لاحسه، قوتِ باخره ۽ ڪاڻا ڪلپ وغيره.

سنڌي زبان لاءِ هيءَ هڪ نئون سنوڻو آهي، جو ان ۾ هڪ طب جي تعليمي لغت جو واڌارو ٿيو آهي، جنهن مان پنهنجي ٻوليءَ جي زرخيزيءَ جو پڻ اندازو ڪري سگهجي ٿو. ميڊيڪل ڊڪشنري ۾ انگريزيءَ جي هڪ لفظ لاءِ اسين هن لغت ۾ سنڌيءَ جا ڪيترائي لفظ ڏسون ٿا.

مثال طور: Vomiting جي لاءِ سنڌي ۾ استعمال ٿيندڙ لفظ آهن، التي، اٻڙاڪ، اٻڙڪو ۽ آت وغيره يا Abrasion جي لاءِ رهڙ، رهند، رانيون، رمت ۽ رهندو وغيره.

هن لغت جو مطالعو اسان کي اهو گس به سونهائي ٿو ته هيءَ ڊڪشنري طويل طبي وصفن تي مشتمل نه آهي، بلڪه ميڊيڪل جي عام گهڻي ۾ گهڻو واهپي وارن لفظن تي وڌيڪ توجهه ڏنل آهي. هنن مختصر ڳالهين سان اها ڀليءَ ۽ ٽي پروڙ پئجي سگهي ٿي ته ڊاڪٽر صاحب جي هيءَ محنت هر طرح ساراهه جوڳي، ڪارگر ۽ ڊڪشنرين جي جهان ۾ اهم اضافو آهي.

ڊاڪٽر صاحب جي زندگيءَ متعلق:

ڊاڪٽر عاشق حسين البدوي 30 جون 1947ع تي شڪارپور ۾ ڄائو. هن لياقت ميڊيڪل ڪاليج مان ايم بي بي ايس (M.B.B.S) جو امتحان پاس ڪيو. سنڌي کان علاوه انگريزي، فرينچ، فارسي، عربي، اردو، سرائيڪي، هندي، بلوچي، پنجابي ۽ پشتو ٻوليون ڄاڻيندو هئو. هن پاڪستان آرمي ڪانسوا، طرابلس ۾ لڳيا جي آرميءَ ۾ به خدمتون انجام ڏنيون. پاڪستان ايشرفورس ۾ ڪجهه وقت نوڪري ڪيائين. صوماليه ۽

جيتوڻيڪ پر به UNO جي طرفان ڪجهه پراجيڪٽس تي ڪم ڪيائين. پنهنجي هڪ NGO ٺاهي ان جي معرفت به ڪجهه سماجي خدمتون سرانجام ڏنائين. سياحت جو شوقين هئو. آفريڪا ۽ عرب ملڪن ۾ گهميو. ڊاڪٽر جي حيثيت سان بيهوشي (Anesthesia) جي شعبي جو اسپيشلسٽ هئو.

هنن هيڏين گوناگون مصروفيتن جي باوجود به هو علم ۽ ادب لاءِ ڪارائتو وقت ڪڍي سگهيو. ”تصوف“ سندس پسنديده شعبو هو. مگر جهجهي علم ۽ لاپائتي مشاهدي سبب هو ادب جي ٻين شعبن ۾ ڪم ڪري سگهيو. لغت ۽ لطيفيات کان علاوه سندس ڪيترن ئي موضوعن تي مضمون شايع ٿيل آهن. هن ٽيليويزن لاءِ اسڪرپٽ به لکيا ته اردو اخبار ايڪسپريس لاءِ ڪالم به لکيا. سندس ڏهاڪو کن اڻڇپيل ڪتابن کان علاوه ڇپيل ڪتابن ۾:

- (1) چونڊ شاهڪار ڪهاڻيون
- (2) چمڙي جون بيماريون
- (3) تصوف جون تجلياتون
- (4) طواسين (ترجمو: منصور بن حلاج)
- (5) رهبر ڊائجسٽ جونانگ نمبر

شامل آهن.

سنڌي ۽ اردو ڪانسوا ۽ سندس اڻڇپيل مواد هڪ انگريزي ڪتاب (The Mystic Poets of Sindh) پڻ ادبي شاهڪار آهي. جيڪو سندس ڪلاسيڪي شاعريءَ جي ڳوڙهي اڀياس جو شاهد آهي. هن ڪجهه سفرناما پڻ لکيا جن ۾ ”طرابلس جا ڏينهن ۽ راتيون“، ”مالتا جا مزا“ ۽ ”قاهره جي الف ليليا“ شامل آهن. ان کان علاوه ماهوار سوجهرو ۾ سندس هڪ ناول ”ڪشباس“ پڻ ڇپيو آهي.

ڊاڪٽر عاشق حسين صاحب ”داتا گنج بخش لاهور انسٽيٽيوٽ آف اٽڪس ۽ ڪلچر“ ۽ ٽياسافيڪل سوسائٽي ڪراچي ۾ مختلف وقتن

تي ليڪچر به ڏنا. پاڻ 1971ع واري جنگ ۾ به خدمتون سرانجام ڏنائين. جن جي مڃتا طور کيس جنگ جو ٻلو ۽ دفاع جو ٻلو پڻ ڏنا ويا.
ذاتي ملاقات:

مون کيس سڀ کان اول ”رهبر ڊائجسٽ“ جي نانگ نمبر ۾ پڙهيو بعد ۾ گھڻن سالن جي وٽيءَ سان ڪراچيءَ ۾ محترم ڊاڪٽر عابد لغاريءَ جي سٺ ۾ ساڻس ملاقات ٿي. آءٌ کيس ٻاهران ڏسندو رهيس ۽ هو مون کي اندران پڙهندو رهيو جنهن جو علم وٽس هئو. چيائين هڪ طويل ۽ نويڪلاني واري ڪچهري ڪجي. مون ها ڪٿي مگر زندگيءَ جي فضوليات فارغ ٿيڻ نه ڏٺو. ٻن سالن بعد ٻي ملاقات صدر ڪراچي ۾ ٿي ”آفيسر ميس“ ۾ وڃي ويٺاسين. هن نشست ۾ لغت تي ڪارائتيون ڳالهه ٿيون.

پاڻ منهنجي ڳوٺ اچي بقول سندس سکون سان رهڻ جي خواهش ڏيکارين، پر اهڙو موقعو به نه ملي سگهيو مصروفيتن جي بهانن واري هن جهان ۾ هڪ ٻه دفعا فون تي ڳالهائين ته وري ”چين جي لاڙسو“ ۽ پٽائي جي فڪر جي پيٽ واه جي ڪيائين. ان کان پوءِ به ڪجهه مختصر ملاقاتون حيدرآباد ۽ ڪراچي ۾ ٿيون.

هنن ٻي ترتيب ۽ اتفاقي ملاقاتن ڪندي هڪ ڏينهن 15 آگسٽ 2012ع تي هو وڃي پنهنجي خلقتهار جي حضور ۾ پهتو منهنجي لاءِ سندس لکيل لغت جو مطالعو پاڻي ۾ آيو.

ڏگ ڌرتي سنڀري ڪئين جوڌا ۽ جوان
 هئا هزارين ڪيترا. هٿ صوبا ۽ سلطان
 تنين جامڪان، ”صادق“ سنڀري ڪونه ڪو.
 (صوفي صديق فقير صادق)

ڊاڪٽر اسد جمال پلي

الف

water, aqua, temper, tear. [L.]	• آب [ف].
epiphora.	- آب آرثو [ف]. (گوڑھن گاڙائي)
elixir, nectar, ambrosia.	- آب بقاء [ف]:
water of life.	- آب حياءُ [ف]: آب بقاء، امرتہ (آب حيوان)
spittle, saliva.	- آب دهن [ف]: (پڪي)
medicinal bath.	- آب زن [ف]: (زنانو غسل مٿي تي پاڻي وجھڻ)
black water causing glaucoma.	- آب سياه [ف]: (ڪاروپاڻي)
soup, gravy.	- آب گوشت [ف]: (پختي)
glaucoma.	- آب گوهر [ف]: (موتيو پاڻي)
glaucoma.	- آب مزواريد: (اک جو موتيو)
watery, aquatic, hydro. [L.]	- آبي [ف]: (پاڻيٺ)
bleb, blister.	• آبد [ف]: (قلوڪطو ٽوليئندو)

syphilitic sore.	- آبد فزنگ: (آتشک)
nasopharynx.	• آبوتی: آبوتی: (نژی)
swelling, edema, abcess.	• آبوش: (سوج، ورم)
watery, aquatic, watery disposition, ph'egmatic.	• آبی [ف]: (بلغمی)
mute, dumb, simpleton, stupid.	• آیامرج آیامر: (ابهرا)
flatulence.	• آیامر: (بدهضمی، یرتی)
dyspepsia, indigestion.	• آپری: آقری: (بدهضمی)
woman with full- term pregnancy,	• آپی:
obvious full- term pregnancy	(پیت سان حمل)
undeveloped embryo, immature foetus.	• آیون: (گیپ)
retching.	• آث: (اوکارو- اہڑکو)
disease, sickness, diseased or sick person.	• آثر: (بیماری، مرض)
restlessness in sickness.	• آثرا: (بیچینی، آندماند)

hospital.	• آثر شالا: (اسپتال)
restlessness or suffering during sickness, time of sickness.	• آثروپلا: (بيچيني، بيمقاري)
retching.	• آترو آتري: (اوڪارو- اہڙڪو)
fire, anger, burning, pain, thirst, lust, passion.	• آتش [ف]: (باھ، آڳ)
syphilis, lues, pox. [L.]	• آتشڪ نار [ع]. (تاڪي، آبلد فرنگه باد فرنگ)
syphilitic.	- آتشڪي:
swelling, edema.	• آئيڙ: (ٿوٿر، آماس، سوچ)
decantation.	• آلبرجط:
suicide.	• آپ گهاٽ: (آتم هتيا، خودڪشي)
new born, neonate.	• آپاتو: (تازو ڄاول، نوزائيدہ)
operation, surgery.	• آپريشن [انگ]: (جراحت، وڍ ٽڪ، وڍ ڪٽ)
self, ego, I.	• آيو: (خودي، اهنڪار ذات، پاڻ، انا، انانيت)
suppuration, wound scarification.	• آجورو: (پاڇورو پيچڻ، رجھڻ)

left — handed.	• آجڙو: (ڪاٻڙو، ڪاٻڙيل)
stye, hordoleum.	• آڇي: (آنڙي)
oil massage, anointing.	• آڙ، آڙ صاڙ، آڙ شوٽ، آڙ مڪ: (مالش، تيري)
cure, rest, repose, ease, relief, relaxation, comfort, health.	• آڙامو: (سڪ، صحت، فرحت)
sickness, disease, pain, torment, distress, malady, anguish, trouble, emaciation.	• آڙاڙ [ف]: (سور، بيماري، تڪليف)
posture in coitus or yoga.	• آڙو: (بيھڪ، ويھڪ)
harm, trouble, fear, disaster, misfortune, possession (demonic).	• آسيب: (لڳت)
conjunctivitis.	• آشوب چشمر: (اوپر، اک جوائن)
indigestion, dyspepsia.	• آڙي آڙو، آڙو آڙو: (بدھضمي، ڀرتي)
spasm.	• آڙو، آڙو، آڙو: (سيٽ، مروتنو، وڪڙو)
vomiting, emesis.	• آڪل: (آلتي)

awareness, conciousness,	• آگاهہ آگاهی [ف]:
cognition.	(وقوف، پروڙ سڌ، سماء، سرت)
skin rash.	• آگره:
	(آگرو چا پاڪو)
finger, dactyl, digit, toe.	• آڱڙ [ف]:
	(هٿ جي آڱر، پڀ۔ پير جي آڱر)
thumb.	• آڱونو:
big toe.	۔ پير جو آڱونو
penis, phallus.	• آلت:
Poultice.	• آليپ:
	(پوٽس، لپري)
swelling, inflammation.	• آحاس:
	(سوڄ، آڪڙ)
intestine.	• آنترو:
	(آندڙو)
gripe.	• آنتي:
	(وٽ، وڪڙ مروتو)
stye, hordoleum.	• آنچڻي:
	(آنڙي)
index finger.	• آنچڻي:
	(ڏسڻي آڱر)
testical, ball, scrotum, testiculns [L.].	• آندڙو:
	(آٺورا)
instestine, gut, bowels, entrails.	• آندڙو:
	(آنترو)

entrails.	.. آندا گجيون: (آندا، گوندا)
vermiform appendix.	.. آندي وڌي:
mucus in stool.	• آنز: (آنق لِق لیس)
testis.	- آنورو: (خصیو آندا)
voice, sound	• آواز:
anxiety.	• آءِ ڪاءِ: (بيچيني، ڳٽي، آند مانڊ، اٽٽڻ)
breech, breech delivery.	• اُٻٽَ پيرو اُٻٽَ پيرو: (پيروڙيو چاول پار) (اونڌو آ مهاڏو)
excretion, of urine and stool.	• اُٻرازَ (ع): (اخراج، پيشاب يا ڪاڪوس)
leprous.	• اُٻرُصَ (ع): (ڪوڙمي)
suffocate.	• اُٻاٽجڻ: (هوساٽجڻ)
yawn.	• اُٻاسي، اُٻاسي:
sigh, stifle.	• اُٻاڪَ، اُٻاڪي: (ساهه جي مونجهه)
Retching, Suffocation, Nausea.	• اُٻٽَ، اُٻٽو: (آٽ، اُٻٽاڪَ، اُٻٽاڪَ)

weak, feeble.	• آپڙ / آٺل: (اپرو ڏهرو ڪمزور)
retching.	• آپڙاهه، آپڙڪ، آپڙڪو:
delirium.	• آپڙڪڻ: (وڦل، دهر)
weak, feeble.	• اپرو: (ڪمزور نهل)
Asthma, whoop.	• آپسامي: (سهڪ، سهڪو دم اڀڪو)
bacillary dysentery, intestinal tuberculosis.	• آٺيسار: (سوري پيچش، آٺي جي سلها)
relapse, recur.	• آٺڙ:
relapse of a disease, recurrence.	• آٺل: (بيماري جي اٺل)
swelling, inflammation.	• آٺاٺ: (سوچ)
bleb, blister.	• آٺاٺ: (ڦوڪڻو ڦلوڪڻو)
pricking sensation of foreign body in eye.	• آٺگار: (ڪٽڙ چيڪار چيڪو)
regurgitation.	• آٺڻو: (آٺاڙو آٺهڙو آٺوڙ)
blurt, burp.	• آٺهه: (گڙو اوڳاڇ)

new born of eight months

• آناسو:

pregnancy.

(الٽريو)

bed-ridden.

• آٺوائي ڪٺوائي:

(منجيءَ پيٽرو)

Paralytic.

• اُٺڪڻو:

(جڏو - اڌ رنگ ورتل)

paralytic, invalid.

• آٺنگ:

(جڏو اڀاهج)

Indigestion.

• آجيزڻ:

(بدهضمي)

night-blindness, nyctalopia.

• اجيري

(رات انڌائي، شبڪوري [ف])

lifeless, dead, inanimate.

• آجيو:

(بيجان)

yawning.

• اُچريڻ

(اوپاسي)

senseless.

• آچيٽ:

(بيهوش - غش)

senselessness.

• اچيٽائي، اچيٽي:

(بيهوشي - غشي جي حالت)

trembling, tremors.

• اُچلو:

(ڏڪڻي، ٽڙڪڻي، لرزو)

sensation.

• احساس (ع):

(حسيت)

- palpitation, tachycardia. • اختلاج (ع):
(هنيون منجهٺ ڌڙڪو)
- hysteria, globushystericus. • اختناق الرّحم (ع):
(دورا، جذباتي هيجان)
- Four humours — bilous melan
cholc, sanguine, phlegmatic. • اخلاط (ع):
(چار پاڻيون)
- sadness, grief, sorrow, dejection. • اُداسي، اُداسائي:
(غمگيني)
- diabetes insipidus, polyuria. • اِدرار (ع):
(اَلِي — منا پيشاب)
- perception. • اِدراڪ (ع):
(سمجها)
- drugs, medicines. • اِدويه (ع):
(دوائون، ٽڪيون)
- hemiplegia, hemiparesis, paraplegia, paralysis. • اَدَرنگ:
(اردانگ، فالج)
- half- doctor, quack, medicant. • اَد طبيب:
(نير حڪيم، عطائي، انڌواونڌو ويچ)
- hemicrania, migraine. • اَد ڪِ پالي:
(اڌ مٿي جو سور)
- 5th month of pregnancy. • اَد ڳي، اَد ڳي:
(اڌ ڳو)
- pleurisy, pleuritic pain. • اَد ڪو:
(سرسام ڦڦڙن جي پردي جي سوچ)
- adolescent girl. • اَدَل، سامائل:
(بالغ چوڪري)

dyspnoea, anxiety, passion.	• آتماآ، آتماآڏ: (سهڪو ڳلتي)
impulse.	• آڏمو: (اڀڙڪو پڙڪو جوڳڪي، ريڇڪ)
morning sickness during pregnancy, hyperremesis, gravidarum.	• آڏيڙ: (حامله عورت کي ٿيندڙ الٽيون، دل ڪڇي)
loss of appetite, nausea, anorexia, nervosa.	• آڙڇ: (بڪ نه لڳڻ)
bosom, breasts, teats.	• آرسونگا: (آرھ، ببا)
lassitude, lethargy.	• آرسيلائي: (سستي، ٿڪاوٽ)
Insomnia, loss of sleep.	• آرق (ع): (ننڊ جي کوٽ)
Jaundice, infections hepatitis.	• آرقان (ع. ڀرقان): (سائي)
elbow.	• اڙڪ: (اڙڪي، ٽونٽ)
measles.	• آڙڙي، لُنڊي
health.	• آروڳائي: (صحت، تندرستي، اروڳ)

healthy.	• اروڳو اروڳي: (صحتمند)
health science.	• اروڳ وديا، اروڳ چارڻ: (علم صحت)
healthy.	• ارونھرو:
contact, contagious.	• آڙھ:
bosom, breasts, teats.	• آڙھ: (چاتيون، ببا)
conception before menstruation after prior delivery.	• آڙو: (ويز کانپوءِ حيض کان اڳ ڳيڄڻ)
caring for thirst.	• آساڻ: (گھڻي آڇ)
paresis of a part or organ.	• آسٽرخاءُ:
ascites, polydipsia.	• آسٽسقا (ع): (جلندر پيٽ پر پائي ڀرجڻ)
abortion, miscarriage.	• آسقاڙ (ع): (گھائي، ٻار ڪرڻ)
pregnant.	• آسگي: (حمل، گريوتي)
weakness, feebleness, sickness, illness.	• آسگھائي: (بيماري)
teeth.	• آسنان (ع): (ڏند، ڏاٺ، هوڙ)

wart.	• آسو: (هسو)
diarrhea, motions.	• اسهال (ع): (دست)
appetite, desire for food.	• اشتها (ع): (بک، کاڌي جي طلب)
nerves.	• أعصاب (ع) (عصب جو جمع): (تنئون، تنت)
limb, organs	• أعضاء: ع. (عضوه جو جمع): (عضوا، لڳت)
genital organs.	_ اعضاء تناسل: (زنانا ۽ مردانا عضوا)
vital organs.	(اعضاء رئيسه) (مکيه عضوا)
delirium.	• اُڙڪڻ، اُڙڪڻ، اُڙڪڻ: (وڦڻ، دبرڻ)
delirium.	• اُڦڻ:
dry cough, without expectoration.	• اُڪڻ ڪنگهه: (ڪنگهه ڪريو)
foot rot, tinea pedis.	• اڪوئي: (اڱرو ويڙهي)
infantile common cold or catarrh.	• اُڪھڻو: (ليس، زڪام)

- eye callosity. اک: *
- (نيٺ، نيٽرو چشم (ف)، عين (ع))
- cross- eyed, squint- eyed. اک بدالٿو: *
- (ٻاڏو ٿيڏو ٿاڏ)
- ankyloblephron. اکيون ڊگھڻ: *
- cross-eye, one - eyed, eye ball. اکو: *
- (ٿاڏ، دوڏو)
- one- eyed اکواني: *
- (ڪاٿو، يڪ چشم [ف])
- eye-ball. اکوتو: *
- (دوڏو)
- removal of stitches. اکولڻ: *
- (ٿانڪا ڪولڻ)
- sickness, illness. آڱهائي: *
- (ڪمزوري)
- sick, ill, weak, feeble. آڱهو: *
- deep sleep, coma, un conciensness. آڱهور نٿڻ: *
- (بيهوشي، نٺ، غشي)
- limb, organ, Part of body. آڱ: آڱرو آڱرو
- (عضو، انگ)
- to dissect or cut apart the parts of body. آڱ ڪرڻ: *
- (وڍ ڪٽ)
- carries of tooth, gangrene, onychomycosis of fungal blackness of nails. آڱاري: *
- (پير جي آڱرين جو زخم، ڏند جي ماکوڙي)

- eyelash. • الك:
(پنڀي)
- alcohol. • الكوهل (ع. الكحل)
- intoxicated. • ألوٿ:
(نشو مدهوشي)
- sick. • ألول (ع. عليل)
(بیمار آڱهو)
- polydipsia, craving for drinking water. • ألي:
(گهڻي آڱ)
- mother of all diseases,
constipation, ceryaza or common cold. • أم الامراض (ع):
(بیمارين جي ماء تبضي. زڪام وغيره)
- semen retention. • امساڪ (ع):
(مني روڪ. بنديج)
- opium. • أمل:
(آفيو)
- pregnant. • أمية، أميدواري:
(حمل)
- unconsciousness, unawareness., senselessness. • أنا سرت:
(بيهوشي - غشي)
- elixir, nectar, ambrosia. • انثرت (سن. امرت):
(آب حیات، اکير)
- antimony, lamp black, ointment. • آنجن:
(سرمو ڊپ، ملر)

injection.	• انجیڪشن: (سُئي)
senses.	• اندري: (حس)
diuretic.	• اندري جُلاب: (گهڻو پيشاب)
sorrow, grief, misery, affliction.	• اندوه: (ڏک)
apprehension, anxiety.	• انديشو (ف): (اَلڪو اَدڪو ڪنڪو ڳٽي)
blind, sightless.	• اندال، اندو: (نابين، سور داس)
blindness.	• اندائي: (نابينائي)
influenza.	• انفلوئنزا: (زڪام بخار فلو)
anatomy.	• انگ وديا، انگ جان: • علم بدن، علم تشريح الاعضا [ع]
granulation of wound before healing.	• انگور جو چٽو: (قت جو چٽو، شفا يابي)
primigravida, first pregnancy.	• انوڙي: (پهريون پيٽ)
unaware, unconscious, senseless.	• آڻ سُرَتُ، آڻ سُرَتو آڻ سُرَتِيو: (بيهوشي)

unawareness, unconsciousness.

• آءُ سرتائي:

(بيھوشي)

deficiency.

• اثاث:

(ڪوٽ، اوٽائي، گھٽتائي، ڪمي)

to be unconscious.

• اُٿيَجَرُ:

(بيھوشي)

sick, ill.

• اٿڪو اٿڪيل، اٿگيل:

(مريض، بيمار، اگھو)

gasp.

• اوباکي:

(ڊگھو ساھ، ساھ نہ اچڻ جي حالت)

gasp.

• اوباهي:

(اوباکي)

to inflame.

• اويانرُ:

(تپائڻ)

nightmare.

• اوٿارو، اوٿارو

(ڊيڇوڙي وارو خواب)

rapid growth

• اوٿڀ:

(اوپڻ، اوسر)

increased mortality in an epidemic.

• اوٿر، اوٿر:

(وڌيل مائٽي موت)

to be immersed in grief, anxiety or

• اونان اوٿر، اونان اوٿر، اونان اوٿر:

sorrows.

(ڏک، گھٽي، پرڳرڻ)

insomnia.

• اوجاڳو:

sleeplessness.

• اوجاڳائي:

soratch, abrasion.	* اوجھراڙ: (رھڙ، رھنڊ)
symptoms, signs, features.	* اوجھڙ: (علامت، اھڃاڻ، نشاني)
retching, vomiting, regurgitation.	* اوچارو اوچارو اوچارو: (آٺ - اوڪارو)
conjunctivitis.	* اوچڙو: (آشوب چشم، اکيون اٿڻ)
epilepsy.	* اودي: (مرگھي، مرگھي، صع (ع))
after birth, expulsion of placenta.	* اوڙ: چڙ
unconsciousness due to shock.	* اوراٺ: (بيھوشي)
premature birth.	* اوڙھاڙو: (ستڙيو يا اٿڙيو)
herb.	* آوشڌ: (جڙي ٻوٽي)
clinic.	* آوشڌ آليہ: (شفاخانو مطب)
timings.	* اوقات (ع) (وقت جو جمع):
timer.	* اوقاتي:
draught, potion, decotion.	* اوڪاڙي: (سٽي)
remedy, treatment.	* اَوڪَتَ، اَوڪَد: (علاج، نجات)

nostrils, nares.	• آونار: (نڪ جو ڦرڻيون، ناسون)
breech delivery.	• اونڌو آڻ پيرو (آمهاڙو ڄمڻ):
delusions, whims, fancies.	• اوهام (ع) (وهڻ جو جمع): (وهڻ وسوسا)
pubic region, urinary beladder.	• اونچاڇ: (نھائين - مٿان)
asthma, dyspnoea.	• آهڙو: (سھڪ، سھڪو)
symptoms of a disease.	• آھڃاڻ: (علامت)
pregnant.	• آھڻي: (حمل)
the days of menstration.	• ايام (ع) (يوم جو جمع، ڏينهن):
menstrual period.	- ايام ماھواري: (حيض)
pain, agony.	• ايڏاء (ع): (سور - تڪليف)
granulation of wound for	• ايرڻ، ايرڇڻ:
final healing.	(انگور انگور ڇڻ، ڦٽ جو چٽڻ، شفا يابي)

ب

delirium.	• بائڪ: (وڦل، دهر)
-----------	-----------------------

globus hystericus.	• باد گولو: (واڻي گولو)
flatulence.	• بادي: (باڊي واڻي)
flatulent.	• بادو: (باڊي واڻي ورتل)
castrated.	• باڌريو: (خصمي)
arm, side, wing.	• باز بازو (ف): (پانهن)
crazy, onad, craziness, madness.	• بانورو بانورائي: (چريو چريائي)
fierce hunger.	• بانٺڪ: (چٽي بڪ)
bosom, breast, teat.	• بڙو: (چاڻي، ارهه سينو)
lactogenesis.	• بڙا سگهوڻجڻ سَموڻجڻ: (ڪيرجڻ)
weaning.	• بيوارڻ: (ٿڃ چڏائڻ، بيا چڏائڻ)
small teat or breast of man or a girl.	• بڙي:
chest, thorax.	• ببڙ: (پڏڙ پيڙي)

body without head, neck, arms and legs, trunk.	* پيري: ڌڙ (مير کان سواءِ باقي بدن)
body, trunk, corpse.	* پٽ: (جسم جسو جثو بدن)
suicide.	* بتيل: (خودڪشي، آپ گهات)
down, downy hair.	* بيچ: (پُر پُر، جت)
shaggy, hairy	* بجر:
defect, flaw.	* بيچ: (وڏ، خامي، عيب)
crisis in Sickness.	* بحران: (بيماريءَ جي تيزي)
fever, temperature.	* بخار: (تپ)
indigestion, dyspepsia.	* بدهاضمو، بدهاضمي، بدهضمي:
body, physique.	* بدن: (پٽ)
leprosy, vitiligo, leukoderma.	* برص [ع]: (ڪوڙھ، چٽي)
sputum, phlegm.	* پڙڪڻ: (کانگهارو، بلغم)

jancy, delusion.	* بسريڪو: (وهڙ ڀرما)
sight, vision.	* بصارت (ع): (ڏسڻ جي سگهه نظر)
belly, abdomen.	* بطن (ع): (پيٽ)
epidemic.	* بفا (ع. ويا): (ويا)
albinism.	* بڱ: (ڀوراڻ)
albino.	* بڱو بڱڙ: (ڀورو ڀرون ڀنجر. ڀورا رکندڙ)
armpit, axilla.	* بڱلي بڱوئي (ف. بڱل): (ڪڇ بڱل)
sputum, phlegm.	* بلفم (ع): (ڪانگهارو)
one of the four humors, phlegmatic.	* بلغمي:
phalanx of a finger.	* ٻلي: (آڱر جي ڳري)
flatulence.	* بمجڻ: (بادي آڱري قوڪجڻ. آڱر جڻ)
epedemic, plague.	* بوا (ع. ويا): - ويا، بفا، مري مهامري
piles, hoemorrhoides.	* بواسير (ع. باسور): (موڪا)

feverishness, low grade fever,	• بوٺ:
malaise.	(سنهو تپ)
evacuation of bowels.	• ٻوڪڻ:
	(آندا خالي ڪرڻ، هنگڻ)
prolapse rectum.	• بولو:
	(رڌو آندو ڇڏڻ)
delirium.	• بيب:
	(وڦل، دبر)
awakening, wakefulness.	• بيداري:
	(نندڻ، سجاڳي)
sick, ill.	• پيمار (ف):
sickness, illness, disease.	• پيماري:
nose, nasal, septum.	• پيني (ف):
	(نڪ، نڪائون)

ب

idiot.	• ٻاٻٽ، ٻاٻٽ:
	(ٻوڪ)
burning sensation, hot temperature	• ٻاٻڙ:
of body, fever, malaise.	(تپ، ڪٽس)
blossoming, pubescence, puberty.	• ٻاٻورجڻ:
	(ساماڻجڻ)
stammering, stuttering, anxiety,	• ٻاٺاڙ:
lisping, sadness, addiction, craving.	(ٻت ٻت ڪرڻ، گهوٽائجڻ، وڦلڻ)

lisp, stammering, stuttering.

• پاتان پاتائي:

(پاتان ٽڪرائي)

to push during labour pains,

• پاٽ، پاٽون ڏيڻ، پاٽ کائڻ.

pushing, to open and close mouth,

(وير جا سور کائڻ، ڳپيرون جو

to swallow, degestion.

منهن کلڻ)

death rattle.

- پاٽون ڏيڻ:

(پاٽ)

ring finger, finger.

• پاڇ:

craving in addiction.

• پاڌان:

(طلب، پاڻ پانڌان)

anus, hole, crack, fissure.

• پاڏ:

(مقعد، چيڙ، ڏن قوت، پاڏ)

cross-eyed, squint-eyed.

• پاڏو:

(ٽيڏو)

Infant, child, infantile, simpleton, immature.

• پاڙ:

(طفل، بالڪ)

childish, infantile

• پارائو:

sprain, broncho-pneumonia, chest

(پاسا هلڻ، نمونيا، سر سام)

congestion.

infantile, childishness, primarily,

• پارائي:

foolishness, stupidity, chest

congestion, broncho-pneumonia.

(بيوونفي پورڏائي - چاتيءَ جي سوڙها)

abortion, miscarriage.

• پار گهائي، پار پٽڻ، پار ڪرڻ:

(پار ڪيرائڻ)

mother with infant or baby.

• پارھڻي:

(زچو ويچا)

addiction, craving for during.

• ٻاڙَ:

(ٻاڙاڻ، طلب)

hollow thing cavity.

• ٻاڙِلو:

خال، ڪَٽَڀَ

dandruff.

• ٻاڙو:

(ٻڱو خشڪي، چانهه)

mouth, face, oris: [L]

• ٻاڪو:

(واٽ، چهرو)

inrancy, baby hood, child hood.

• ٻالجتِي، ٻالجتِي:

(ٻالڪ اوستا، ننڍپڻ)

simpleton, fool, ignorant.

• ٻالويولو:

ring, finger.

• ٻانجَ:

(ٻاڇ)

addiction, craving.

• ٻانڌاڻَ:

(ٻاڙَ ٻاڙاڻ)

addict, bonded slave.

• ٻانڌاڻِي:

(علتِي)

emaciated, invalid, defective person.

• ٻانڊو:

(ڏٻرو جڏو)

infertile or childless woman.

• ٻانڊِي ٻُهارِي:

(سُنڊِي، وانجهڻ)

arm, brachium, [L.] upper limb or extremity.

• ٻانهن:

(ٻازو)

tilted one side or arm.

• ٻانهو انڇرو ٻاوانڇرو:

- muscus or tensemus in dysentery. * ٻاهه:
- (آنوءَ، سورِيه لِق لِس، وٺ)
- to be confused or perplexed. * ٻٽيون مُنجهن:
- closing and shutting to an aperture or sphineter, stammering. * ٻٽ ٻٽ:
- (ٻٽ - ٻاتائي)
- stammerer, stroller, lisper. * ٻٽٻٽيو:
- (ٻاتو - هڪڙو)
- stammering. * ٻٽيڪو:
- (ٻٽ ٻٽ)
- idiot. * ٻٽُ:
- (بيوقوف)
- unconsciousness, coma. * ٻٽُ:
- (بيهوشي، غشي)
- twins, double, paired, bi- valved, bi- cuspid, bi-layered. * ٻٽُ:
- (جاڙو ٻن وارو ٻيٺو ٻٽو)
- crop- eared, without ears or tail. * ٻٽو:
- (بنا ٻيچ جي، ڪٽيل ٻيچ وارو ڪن ڪٽيل)
- (ٻسو ٻسڪو)
- two adhered fingers, syndactyl. * ٻٽي، ٻٽي آگر:
- (گنڊيل آگرين وارو)
- twelve streams, mother's milk. * ٻٽيهه ڌارون:
- (ٽيچ، ماءُ جو ڪير)
- medicine of 32 ingredients fed to mother after parturition. * ٻٽيهو:
- (وير ڪاٺيوءَ طاقت لاءِ خوراڪ)

- all 32 teeth, upper & lower in mouth's denture. * پتي، پتياهي: (مصنوعي ڏند)
- oyster, bi-valve, bicuspid. * پپڙي:
- seed, semen, sperm. * بچ: (وير بچ، مني)
- constipation, hardening of stool. * بچھ: (قبض قبضي)
- understanding, comprehension, se se. * بچھ:
- constipation, obstruction. - سمجھ، فهم، حس (ع). * بچھاڙ:
- arrest, stenosis, occlusion, (قبضي، ٻڏ، روڪ، ڳنڍ)
- obstacle, bond, knot, stoppage, stift, neck, coagulation.
- obstruction, occlusion, obstacle, stoppage. * بچھڙڪ: (رڪاوٽ، ٻڏ)
- be obstructed, occluded, closed, stopped, arrested, impacted, bound, constipated. * بچھڙو: (ٻڏ، جن، بند ٿيڻ، قبضي)
- to understand, to comprehend, to sense. * بچھڙو: (سمجھڻ)
- child, lad, boy, young, youth. * بچت: (ٻارڙو)
- childhood. * بچپڻ، بچپڻو، ٻاروتڙو:

child, baby, infant. Infant, baby,	• ہجڙو:
child, pulp, wrist, hand.	(بارو)
opaque.bond,bondage, ligment.	• ٻڌُ:
sense,reason,	• ٻڌي، ٻڌي:
understanding,intelligence.	
intellect, sense of understanding.	• ٻڌي، اندري:
	(عقل، سمجھ، فہم)
old age, senility.	• ٻڌائپ، ٻڌائي:
	(ٻڌاپو پيري)
old man, senile.	• ٻڌيو ٻڌائو ٻڌڙو:
hole, burrow, sinus, fistula.	• ٻڙ، ٻڙاڻ، ٻڙڙ:
	(تنگھ، ٻڙ، وڏ ناسو)
fever, malaise.	• ٻڙاڻ، ٻڙوت:
	(ڪٽس، ٻڙو بخار)
rashes in small pox.	• ٻڙاڙ:
	(سينٽرا)
carbuncle.	• ٻڙاڙي، ٻڙهاڙي، ٻڙهاڙي:
	(ٻلاڙي)
enlargement of spleen,	• ٻڙاڙ، ٻڙهاڙ
splenitis,splenomegaly.	(هيانچن ٻڙهاڙ)
down, rashes.	• ٻڙ ٻڙ:
	(سنهي داڻ داڻ)
sprinkling, sprinkling or dusting	• ٻڙڪَ:
powder.	(سنهي ڌڙ)

hole, aperture.

• پرگھہ:

(بڑ، سوراخ)

a large hole.

• پرگھل، بڑگھل:

fever, pyrexia.

• بڑو:

(تب، بخار)

a person without arms or hands.

• بڑو:

(ٺنڊو)

drop, dot, spot, speck.

• بڑو:

(ڊڙڪ، ٺٻڪو)

the weal of injury by a rod or club.

• بڑو:

(لٺ جو ڌڪ ڀرجڻ کان پوءِ نشان)

dot, zero, drop, mark.

• بڑي:

(صيفر، ٺٻڪو)

half-breed, cross, hybrid.

• بٽو:

(گڊو)

cropped ears.

• ٻٽو:

(ٻٽو ٻٽو ٻٽو)

dandruff, scurf, seborrheic, dermatitis.

• ٻٽو:

(خشڪي - کلون)

horsefly.

• ٻگهي:

bifacial, with two openings.

• ٻر ٺنڊون:

passage, gateway.

• ٻنڀ، ٻنڀو:

(لنگهه)

drop, semen, sperm.

• ٻنڌ:

(ٿڙو جيو گهرڙو مردالو جزو)

splint to fix fracture of a bone.

• ٻنڌ:

(هڏي جوڙڻ لاءِ ٻنڌ)

bond, swaddling clothes of a baby.

• ٻنڌڙو:

(اتنجو)

ligament.

• ٻنڌي:

(مشڪن جا ريشا)

retention of semen.

• ٻنڌيڇ:

(منيءَ جي روڪ)

nipple of breast.

• ٻنڌ ٻنڌ:

(چنڊي (بيبي جي))

spot, dot, speck.

• ٻنڌ:

(دالو)

buttock, hip, rump, gluteal region.

• ٻنڌڙو:

(دڏا، ٻولها)

nipple of breast, spot, dot.

• ٻنڊي:

(چنڊي)

dot, spot, drop.

• ٻٽو ٻٽي:

(ٿڙو ٽپڪو)

snout, lower part of the face.

• ٻوٺ، ٻوٺي:

(چارڙي)

shutting the eyes.

• ٻوٺ، ٻوٺڻ:

(اکين جو بند ٿيڻ)

purblindness.	* ہونٹي:
swoon, fainting, sinking.	* ہونڈرو: (وسام)
mucus in dysentery.	* ہونڈو: (آنو۔ لیس)
powder, pulve.	* ہونڈو:
deafness.	* ہونڈا، ہونڈائي:
deaf.	* ہونڈا، ہونڈو:
stone - deaf	* ہونڈو نسا، ہونڈو گھل:
sleepiness, drowsiness, stupor.	* ہونڈا، ہونڈا: (گھرا، گھرا)
deep sleep.	* ہونڈا پت: (گھري نند)
ignorant, fool, stupid, penis.	* ہونڈو: (چريت، بي سمجھا)
big hole or wound.	* ہونڈو: ويڪرويا چھوٽان، (قت جو سوراخ)
skin rashes in measles.	* ہونڈا: (پھر پھر۔ دان دان)
fever coming on alternate days, after every 48 hours, tertian fever, malarial fever.	* ہونڈا پت تپ: (واري جو بخار)
squeezing of eyes or anal sphincter.	* پیت، ہونڈو:

transparent.	• پيرڙو: (شفاف)
semen, sperm.	• پيرج: (مني)
enlargement of lymph glands in neck, cervical lymphadenopathy, usually in T.B.	• پيرڙا: (سيلهه پرتيندڙ ڳنڍ)
slice of meat.	• پيرو: (گوشت جو ٽڪر)

پ

anus.	• پاڏو: (مقعد)
awareness, comprehensives, perception.	• پاس: (چار)
sterile woman.	• پانچ: (منڍي)
dizziness, giddiness, vertigo.	• پانگي: (پاڻ، چڪر، ڦيري ڀنڀڻ)
chest, thorax.	• پيڙو: (سينو ڌڙ)
body without limbs.	• پيري: (ڍير)
to be swollen, edematous face.	• پير جي: (ٿوڻ، سوڄ)

skeleton.

• پڌر:

(هڏن جو ڍانچو)

pourous.

• پڌو:

(بنا ڏندن جي پيو خال وارو)

false labour pains.

• پڙ:

(ڪچا سور)

foreign body in eye.

• پڙپڙو:

(اک ۾ ڪتر)

a large hole.

• پڙڙو:

(وڏو سوراخ)

eye brows.

• پڙگڙي:

(پرون)

doubt, fear, delusion,

• پڙم:

apprehension.

(وهر)

8th or 9th month of pregnancy.

• پڙيو پيٽ:

(پورن مهينن واري پيٽ سان عورت)

full term pregnancy.

• پڙيا مهينا:

(پورن مهينن واري پيٽ سان عورت)

ciliary arch, the bone prominence under

• پڙوڻو:

eye brow, superior orbital margin.

(اکين جو ڪوبو)

eye brow.

• پڙون:

dry cough without expectoration or

• پڪ ڪنگھ:

sputum, e.g. whooping cough.

(خشڪ ڪنگھ)

powder, pulve.	• پڪو: (سنهي دز)
fracture of a bone.	• پڳ: (هڏي جو ٽٽڻ)
fistula-in-ano, anal fistula.	• پڳندڙ: (موڪا)
orbital fossae.	• پٽپيا: (بدن ۾ رخم گھب)
eyelash, foreign body in eye.	• پٽجڙ پنجهڙ: (پلڪ - اک ۾ وار)
eye lash.	• پٽجڙ پنجهڙ: (پلڪون)
without eye lashes.	• پٽجڙ: (بنا پلڪن)
eye lash.	• پٽجڙ:
assimilations of food.	• پٽجڙ: (نشي جو قسم)
hemp, (cannabis sativa), hashish, mariyuana (cannabis Americana).	• پٽنگ:
vertigo.	• پٽواتي: (قيري پانٽي)
murmur.	• پٽ پٽ:
possessed.	• پوتاري، پوتاريل، پوتاريو: (پوتاري پوتاريل)

watery motion, diarrhoea	• پوک:
nutritious dish of parched flour with nuts, gum, sugar candy fed to mother after parturition.	• پوگاڙو پوگهڙو: - پڳو
whimsical.	• پونٽياڙ: (پورالو)
dizziness.	• پونٽر، پونري: (پنواڻي)
dizziness, impulse, melancholia, whorl.	• پونري: (قيري)
fear, dread, fright, phobia.	• پڻ پڻو پڻو: (پڻون، خوف، ڊپ)
waist, lumber region.	• پيٽ، پيٽ: (جيهلھ وارو حصو)
brain.	• پيڇو: (مغز ميجالو)
protuberant- eyed.	• پيڏ تارو پيڏو: (ٽيڏو)
malleolus.	• پيڏو پيڏي: (پيڏي)
brachiam.	پاڳر

ت

nursing, cherishing, care.	• تات، تات: (سنپال)
----------------------------	------------------------

side pull of an organ or a body part, squint.	• تاڏ:
eye ball, iris with pupil	(پاسيري چڪ، ٿيڏاڻ) • تارو:
palate, soft palate, hard palate.	(اک جو تارو۔ ماڻڪي) • تازون:
ear- clap.	• تازي:
breast bone, sternum.	(ڪن بند ٿيڻ) • تاڪي:
fibre, fibril.	(اينڊر) • تاندورو:
hot fomentation.	(ريشو تند) • تٽاڪ:
fever, temperature, pyrexia.	(تپش) • تپ:
remittent or continuous fever.	(بخار) - ڌڙو تپ:
intermittent or tertian fever, malaria.	- واري جويا پيٽر تپ:
tertian fever, malaria.	- ٽيڪر تپ:
ague, fever with rigors, malaria.	- سيء تپ:
malarial fever.	(سٺو تپ) - پوسلي تپ:
noturnal or night fever.	(مليريا بخار) - چور تپ:
	(هڏن جو تپ)

typhoid or enteric fever.	- مُدي جو تپ:
hectic fever of tuberculosis.	- دِق تپ:
blisters around lips after fever,	- تپ مُنڀي، تپ ڦلُوڻا:
herpes simplex.	
fever times or season.	• تپاڙي، تاپولي: (تپ جي موسم)
physical examination.	• تپاس:
palpation	- هٿ تپاس
percussion	- هٿ مان آواز تپاسڻ
auscultation	- تپاسڻي سان تپاس
stethoscope.	• تپاسڻي:
experiment, test, trial.	• تجربو:
dissolution, digestion.	• تحليل: (حل ٿيڻ، ڳرڻ)
seed, semen, sperm.	• نَخْم:
	(بج، نطفو)
mole, beauty spot.	• تير:
fidgeting, restlessness.	• تير تير: (آتر وِلا)
blistering of foot, foot, soring.	• تير تيرجڻ:
pulve, powder.	• تيرڪي:
flvating black, eye speck, eye	• تير مرو پَرودو:
spot, ocular speck.	

a tattoo, tattooing.	• تِروڪٽِي، تِروڪٽِي، تِلوڪٽِي: (ڏينپوڙي)
callosity, due to friction of skin.	• ٿرھاءَ، ٿرھاءَ، ٿرھوٽ:
palm of hand, sole of foot.	• تِري: تِري
spleen.	• تِري تِلي: (قهي، هيانچو)
antidote, opium.	• تِرياقُ: (اوتار توڙ)
nocturnal emission.	• ٿرُ: (احتلام)
restlessness, wriggling.	• ٿرُپ، ٿرُف:
uneasiness, longing, yearning.	(لوچ پوچ)
cramps, convulsions, spasm.	• تشنج (ع). (گڏيون، گڏڙي چڪڙ)
amulet.	• تمويدُ (ع).
gaze, stare, look.	• ٿڪ:
anxiety, worry.	• ٿڳاتو: (خوف، ڳٽي، ڀپ)
anxiety.	• ٿلڪار:
body, soma.	• ٿن (ف): (بت، جسم)
healty, sound and sane.	• ٿنڊُرُسٽ:
health, recovery.	• ٿنڊُرُسٽي: (اروڳائي)

ت

- space left after removal of tooth. • تَبُّبُ :
(گھب)
- stammering strutting, lispig. • تَتَّائِي :
(باتائي)
- mother's milk. • تَيْجُ : تَنْ
- regurgitation of milk by baby. • تَيْجُ اُكْرُنُ :
(ڪڍ)
- infantile eczema, skin crashes or lesens, vericles. • تَدْرَا :
(آرايون)
- frigid, cold, unconscious, senseless,
dead burn scar. • تَدُو :
(غش، مثل)
- cow pox, rinderpest. • تَدِي :
(ماتا)
- to eradicate, to up root, to transplant. • تَدَارُنُ :
(ڪوري ڪڍڻ)
- cross-eyes, squint, strabismus. • تَرَرَاتِي :
(ٽيڙاٺپ)
- shivening, frembling, shaking,
tremors. • تَرڪِي :
(ترڪ، تَرڪو تَرڪي، تَرڪِي تَرَر)
- clinical thermometer. • تَرَمائِئِر (انگريزي)
(تپ تپاسٽي)
- urticaria, allergic rashes. • تَرْهَنُ :
(چاپاڪو)

buttock, lip, rump.

• تترو:

fatigue.

• تڪڙو، تڪڙو:

(تڪاوت)

spittle, saliva

• تڪو:

(پڪو)

thigh.

• تلهڙو:

(ستر)

breast, udder, dugs, mamma.

• تنو:

(ببو، اڙھ، چاتي)

oedema, swelling.

• توٿر:

(آماس، سوچ)

fatness, obesity.

• تولھ، تلهائي:

bridge of nose, nasal septum.

• توٺي:

(بانسو)

sheath.

• ٽيڪو:

(میان ڪپ)

sac.

• ٿيلي، ٿيلهي:

ت

the space between eye brows .

• تر گئي:

nasion

(تر گئي)

an adolescent girl, now to wear

• تڙ ڪپڙي:

three clothes, including mantila.

(ڪنوار ي بالغ چوڪري)

elder virgin girl, maiden.

• تاپر تاپر:

spasm, shooting of pain, stiffnes.	• تات:
	(سختي، چڪ)
hot fomentation.	• تاتار:
physiotherapy.	• تڪور تڪور:
fatigue or weakness, paralysis of an organ.	• تارائي، تارو ٿيڻ:
	(سائائي)
brittle or fragile bone, cartilage.	• تاكلئون، تاكلو هڏو:
syphilis, lues.	• تاكل:
	(آتشڪ، آبلد فرنگ)
sun-burnt.	• تامڻي:
knee, leg.	• تانڻو:
	(گوڏو تنگ)
vaccinator.	• تانڪارو:
	(تانڪو ٽڪا لڳائيندڙ)
adolescenting child, a pup.	• تڙ:
	(بالغ ٿيندڙ ٻار)
spot, speck, dot.	• ٽپڪ، ٽپڪو:
spots, spotted, speckled, dotted, skin rashes.	• ٽپڪ ٽپڪ، ٽپڪيدار:
	(دٻڪ دٻڪ)
testicle, scrotum, scrotal, hernia or hydroceles.	• ٽٽ:
	(آنورا)
a man with big or swollen testicles.	• ٽٽو:
fart.	• ٽٽ:
penis, phallus.	• ٽٽو:

child's penis.	• تثبي:
crown of skull, pate, baldness.	• تپير، تپيرن: (تڪيرن)
illegitimate child.	• تپڪي جو: (ناجائز ٻار)
collision.	• تڪر، تڪراء:
crown, pate.	• تڪيرن:
incision, cut, vaccination, inoculation	• تڪو:
to lance.	(چھڪ، چير)
function of arm and shoulder.	• تڪر:
adolescent, pubescent.	• تڪڻ: (بالغ)
oozing, leaking, dribbling.	• تڪڻ: (تيمو چٽاڪو)
penetration, piercing, thrust.	• تڪڻ، تونب:
penetration wound or injury.	• تڪڻيل ڦٽ:
maiming or crippling in arms and hands.	• تڪڻائي، تڪڻائڻ:
leg.	• تڪڻ، چنگهه:
tip of nose.	• تڪڻي: (تڪ جي نوڪ)
gait.	• تورو: (چال)
stool, excretion.	• تورو:

- a large louse. • تُولَر:
- (وڏي جونءَ)
- head. • تومڻي:
- a knuckle of finger. • نونچو:
- (ڏوڏو ٿڻي)
- hunch-back, hump back. • نونڊڙو:
- (گڇو گڇو)
- loin, the lower part of back, between
the lower ribs and the ilac crest,
immediately above the buttock. • نونڻي:
- (نرا، نهائين، چڏن وارو حصو)
- nursing care, attendance to patient. • ٽهَل، ٽهَل ٽڪور:
- tuberculosis, consumption, koch's lung disease. • ٽي بي، ٽي بي:
- (سلهه، ٽپ ڌق)
- illegitimate child, a drop of semen. • ٽيپو:
- squint, strabismus, crossed eyes. • ٽيڏا، ٽيڏا، ٽيڏا ٽيڏا:
- invalid, paretic, paraplegic. • ٽيڙن ٽنو:
- nature disposition, temperament. • ٽيڙن ٽريو:
- (طبع، فطرت)

ن

- cooling, cooling agent. • نار نارو:
- benumbed with cold, numbness,
coagulation of blood. • نالجهڙو، نالجهڙو:
- (رت جمن، سن ٿيڙ)
- cut, wound, injury, burn, scar, blot, stain. • نپ:
- (زخمرقت)

healing of wound.

• ٺٻَ ٺَرڻ:

cooling, be unconscious.

• ٺَرجڻ:

elbow.

• ٺوٺ, ٺوٺڻ:

(ارڪ)

knock, blow, slight injury.

• ٺيسڻ:

opening, aperture, flow of blood.

• ٺيندي:

(سنهي ٽارا رت جي)

پ

cast, mould.

• پاڻڻ:

(بوتو قالب, ڪارڊ)

ear lobe.

• پاڙي:

(ڪڻ جي)

skin infections, pyoderma,

• پاڇڙو:

pyodermia.

(ڦٽ پڇي پوڻ جي حالت, پڪريڙ)

the season of pyogenic skin or

– پاڇڙي جي مند:

dermal infections.

root, radix.

• پاڙ:

radical operation, total eradication.

– پاڙون پتي ڪيڻ:

one- sided, unilateral.

• پاسارو پاسيرو:

rib.

• پاساريه پاسريه پاسراتي:

one side of body.

• پاسڙي:

a woman with milk production before delivery.

• پاسوڙيلَ:

the infection or sepsis of a wound.	• پاڻي چورائين: (قت خراب ٿيڻ)
toes of foot.	• پٽ (پٽ جو جمع)
teethless person.	• پٽو: (پٽو پٽ)
intestine, gut, bowels, entrails.	• پٽڪ: (آندو)
pupil of the eye.	• پٽلي: (ماڻڪي)
a small, thin and weak child.	• پٽ
a stone or calculus in urinary	• پٿري:
bladder, kidney or gall bladder, etc.	(گردي مٿاني يا پٿي ۾ پٿري)
extreme wasting or emaciation during illness.	• پٽ پوڻ:
bandage, bandaging after dressing.	• پٽي، پٽي ڪرڻ:
back, posterior or dorsal aspect of body.	• پٽا:
back, dorsum.	• پٽ، پٽا، پٽي:
back bone, vertebral column, spine.	• پٽيءَ جو ڪنڊو:
bony frame work of the body, skeleton.	• پٿرو هڏائون پٿرو: (هڏن جو ڍانچو)
sepsis	• پڇ: (پوڻ پوڻ)
mucous discharge of eyes, collected	• پڇ، پڇي:
at corners.	(لڳ لڳدار)
ano-rectal part, cut, crack.	• پڇ: (پڇو)

tail, sting, cut.	* پڇڙو:
the tail or caudal end of back bone,	* پڇڙي:
sacrum, coccyx.	(ڊمچي)
ano-rectal region.	* پڇو:
	(پڇ، چپ، سپرويا سفرو)
rectal prolapse.	* پڇو نڪرڻ:
wrinkles on forehead.	* پڌام:
breath, life, ethereal energy.	* پراڻ:
awareness, consciousness,	* پڙهڻ:
wakefulness, wisdom, sagacity,	
advice, counseling, consolation.	
sense, comprehensives, awareness, knowledge	* پڙجهڻ:
	(سمجهڻ)
cover, sheath, protection, screen,	* پردو:
veil, curtain, preventives, shelter,	(پوش، غلاف، گل، چمڙي)
skin, dermis, epidermis.	
thin curtain or screen, partition.	* پردي:
blister.	* پڙڪڻو:
	(ڦٽڻو ڦٽوڪڻو)
care.	* پرگهڙو:
	(سنڀال)
gonorrhoea, a venereal or STD	* پرميل:
disease.	(سوزاڪ: هڪ زناني بيماري)

abstinence in sickness.

• پرهیز:

(حکری زک)

graying of hair in old age.

• پریا اچن:

(اچا وار تین)

caul, a baby born with unruptured

• پڑ:

amniotic membrane covering its head.

(کڑی ہڈ جن)

abnormal eye lashes growing inside

• پڑوال:

edge of eyelid, causing irritation from

(پروار)

friction on eye ball, trichiasis (6).

medicinal herbs.

• پساڑکو:

(جڑیوں ہونیوں)

breath, respiration, prana, last breath.

• پساہ:

breast, mammary gland, bosom.

• پستان (ف):

(أرہ، بیو چاتی، تر)

sweat, perspiration.

• پسینو: (ف)

(پگھڑ)

spittle, saliva.

• پک:

decotion, draught, potion.

• پکاوت:

(کاڑھو سٹی)

sepsis of wound, septic wound.

• پکریڈ:

foot, pes.

• پگ، پگ:

sweat, perspiration.

• پگھڑ:

plaster, medicinal plaster.

• پلستر:

(لیپ)

- eyelid. • پلڪ:
- plague, black death, epidemic. • پليگ (انگريزي)
(طاعون، وبا، وڏي بيماري)
- eyelash. • پنبڻ، پنبڻي:
(پلڪ، چيڙ، پنجهڙ، پنبڻي)
- measles. • پنجهڙي:
(آرڙي)
- all fingers of hand, all toes of feet,
open hand, claw. • پنجو (ف):
- head. • پنجهڙو:
- a cripple with maimed upper and
lower limbs. • پنگل، پنگلو:
(اڀاهج)
- calf of leg. • پني:
(بگ يا بڪي)
- last breath or gasp. • پوڻي پوڻ:
- poultice. • پوڻيس (انگ):
(لپري)
- phalange, phalanx. • پور، آگر جي پور:
(ڳري)
- whim, fancy, caprice. • پوڙو:
- whimsical, capricious. • پورالو:
(ريچڪ، سوداء، جوجڪي)
- full term pregnancy. • پورين مهيني:
(ويسرتي)

skin, dermis, poppy.	• پوست:
	(پست جي ڪر)
the miasma from damp marshy land causing malarial fever.	• پوسلي: (پوسل سبب ٿيندڙ مليريا تپ)
caudalend, hinderpart, hollow, empty, space, hole, origice, pelvis, pelvic girdle.	• پول، پولهه:
pus, purulent. discharge from septic wound.	• پونءَ:
purulent, putrid.	• پونٿرو:
posterior or dorsal aspect of body, dorsum.	• پونياڙي، پوياڙي:
deficiency, feebleness, sickness, illness.	• پوٿائي:
cotton pidget, cotton swab.	• پوٿي: (پهو ڦينجهو)
a woman pregnant for the first time, primigravida.	• پوٿيني، پٿيني: (پهريني)
mother having first child	• پهراڻ، پهريتو:
promogenitus.	
pang, sharp pain.	• پهوز:
adomen, belly, womb.	• پيٽ:
digestive juices.	- پيٽ رس:
conception.	- پيٽ رهڻ:
pregnant.	- پيٽ سان:

pregnant. - پيٽ واري:

excrete, stool, shit. - پيٽان ويھڻ:

(پيٽان ويھڻ، ڪاڪوس ڪرڻ، هنگڻ)

amoebic dysentery. * پيچ، پيچش [ف]:
(شوري)

foot, pes. پيڙ:
(پڳ، پڳ)

polopumph-olyx. - پيرون ڦوٽ:

to be pregnant. - پيرين پاري ٿيڻ:

old person, aged. * پيڙ پيڙ مرد:
(پوڙهو ڪراڙو ٻڍو پير سن)

pain, anguish, trouble, distress, * پيڙ پيڙا:

sickness, illness.

urine. * پيشاب [ف]:
(مٺ، ريلو)

voiding, micturation. - پيشاب ڪرڻ:
(ناڙا چوڙ)

forehead, brow. * پيشاني (ف):
(نرڙ نراق)

female genital organ, vulva. * پيڪ:
(زنانو عضوو فرج)

patch, graft. * پيوند [ف]:
(چتي، قلم، گندي، جوڙ گاندي ٻو)

penetration. * پيھڻ:

ج

examination, scrutinisation, testing, search, investigation.	• جاچ، جاچڻ: (چڪاس، چڪاسڻ)
investigation.	- جاچ جوچ:
investigation.	- جاچڪڙو:
examination, scrutinisation, testing, search, investigation.	- جاچنا: (جاچ جوچ)
detection, spying.	• جاچوسِي: جاسوسي (چڪاس)
magic, charm, spell, enchantment, sorcery, bewitchment, curse, evil-eye, hex.	• جاڏو: (سحر، سايو پاراتو نظر)
black magic, black art.	- ڪارو سفلي جادو:
twins: born in same delivery.	• جاڙا ٻارَ جاڙا ڦڙ.
anxiety, worry, depression.	• جاس [ع]: (پريشاني)
wakefulness.	• جاڳت:
life, spirit, soul, breath, prana.	• جان:
awakening, awareness, consciousness, insomnia, sleeplessness, watching, vigilance.	• جاڳرتا:
scratch.	• جانپوٽو جانپورو: (رهڙ، رانيوٽو، اڻيوٽو)
instinct, innate nature, animal, instinct or nature.	• جیلت [ع]: (فطري عادت)

instinctive, innal.

• جیلی:

(فطری)

forehead, brow.

• جبین [ف]:

thigh, knee.

• جُث، جوث:

durability, retention of semen,

• جتاء:

extension of semen discharge time.

(امساک، جوث)

body, soma, corpus.

• جثو [ع]:

(جسم، بدن)

whim, caprice, impulse.

• ججکی، جوجکی:

(پور سوڌاء، ریچک)

cripple, invalid, feeble, weak,

• جڈ، جڈو، جڈال:

emaciated, helpless, sick, stupid,

worth less, aged, maimed.

invalidity, disability, crippleness,

- جڈائی:

maiming, unworthiness.

(معذوری)

leprosy, lues.

• جدام [ع]:

(کوڑھ)

attraction, absorption.

• جذب [ع]:

(چوسجن، چومجن)

intense desire, ardent desire,

• جذبو [ع]:

passion, emotion, sentiment.

bacteria, micro,organisms.

• جراثیم [ف. واحد. جرثومو]:

(جیوڑو)

surgery, surgical operation.	*جراحت، جراحي [ع]: (وَدَّ تَمَكَّ)
surgeon.	-جراح: (وايدور)
flow, flux of blood, discharge, drip, prostataria, secretion of prostate through urethra.	*جريان [ع]:
root, radix [L], origin, basis.	*جَرَّة:
medicinal herb.	*جَرِّي بُوتِي: (اوشد)
body, soma, corpus.	*جَسَدُ [ع]: (جسم بدن)
bodily, corporeal, carnal.	- جسماني:
anxiety.	*جُحْكِي: (پريشاني، بگتي)
concentration, deep absorption, meditation.	*جُگِيت: (گوڙهائي، گهڻوڙڌل هئڻ)
liver, bepar [G].	*جِگَر [ف]: (جيرو، جيرواندي)
hepatic.	- جِگري:
purgation, purgative, aperient, laxative, julep.	*جَلاب:
dropsy, ascites, anasarca, hydro peritoneum.	*جَلَنَدَر: (پيت پرپائي پرجڻ)
sexual intercourse, coitus, concupitus, coition, copulation, sex.	*جماع [ع]: (سنپوگ)

clavicle, collar bone.	• جناخ:
	(ھنلي)
tranquility, serenity, peace of mind,	• جَمِيَمَت [ع]:
life, body.	(جان جيو جنڊ)
genus, kind, gender, sex.	• جنس:
birth, genesis.	• جنم:
mania, undue, elation and	• جَنُون:
pathological excitement, madness.	(چريائپ)
maniac.	- جَنُونِي:
	(چريو ديوانو)
youth, puberty adouscence, adulthood.	• جواني [ف]:
decotion.	• جوشاندو [ف]:
	(ڪاڙهو)
indigestion due to over eatings.	• جوگير، جوگير، جوگير جع:
	(آقري بدهضمي)
insect, vermin.	• جيٽ:
	(جڙڻ، ڪينٽون)
tiny living organism.	• جيتاڻ:
micro- organism.	• جيتاڻو:
easy or proper digestion.	• جيزڻ، جيزڻ:
	(هاضمو)
life, living organism.	• جيو:
	(جيٽو)
for life, living, life, age.	• جيوٽ:

life, living being, spirit,soul,mind,	• جڙيءَ:
heart, breath,prana, health,	(جان جند، ساه)
disposition, temperament.	
living being.	• جيئرو:
	(ساهوارو)

ج

chest congestion, expectionation,	• چارو:
reticulation, fibrosis.	(بلغمي ڪيفيت)
jaws.	• چاڙ چاڙهه، چاڙي:
lower jaw, mandible.	- هيٺين چاڙي:
upper jaw, maxilla.	- مٿين چاڙي:
dwarf, pygmy,midget.	• چامڙو:
dwarfism.	- چامڙائي، چامڙائيت:
long-legged.	• چانگهو:
tongue, glossa [G].	• چپ:
large tongued.	- چپو:
soft downy hair on body, down.	• چٽ:
	(سٺها جسماني وار)
paronychia, nail sepsis, cotton	• چٽي:
pledget, whit low, suppurative	(آگر ويڙهي)
inflammation around a finger nail.	
an aquatic, worm, hirudo	• چٽر، چوڙ:
medicinalis leech. placenta.	

after birth, uterine discharge after delivery of baby, placenta.	• چڙ، چڙو: (اوڙ آنوڙ چيڙ)
root, radix [L], age, power, strength, generation.	• چڙهه، چاڙهه: (پاڙ)
birth, labour, parturition, delivery, act of expelling the baby from the mother's body, being born.	• چڙيم: (جنم چڙڻ)
birth to be born, growing, being congealed, or coagulated or frozen, adhesion.	- چمڻ: (چاپو)
leg.	• چنگهه: (تنگ)
long- legged.	• چنگهڙ، چنگهڙيل: - چانگهو: (ڊگهين تنگن وارو)
thigh bone, femur.	• چنگهي: (سڙ جو هڏو)
to give birth, to deliver.	• چڙڻ: - چڙ:
leech, after birth.	• چوڙ: - چڙ، چڙو: (اوڙ)
jaw.	• چوڙي: (چاڙي)

ear-lobe.

• جُول:

(پاپڙي)

tick, a blood sucking parasite.

• جَوُ جَئو جَئي:

جھ

gangrene.

• جهامرو:

(نگرو)

dim-sightedness.

• جهانورائي جهانشين:

anguish, bereavement, pain.

• جهر. جهورائو جهوري:

lusty oozing or trickling of sexual

• جهڙج:

secretion, sexual salivation or dribbling.

(مني خارج ٿيڻ)

stroke, possession by demon.

• جهڙپ:

heat-stroke, sun stroke,

• جهولي جي جهڙپ:

hyperpyrexia.

(ست، جهڙ)

scratch, bruise, abrasion.

• جهڙڪو:

(رهند، رانبتون کاڌ)

hunch, hump.

• جهڪ:

(ڪٺ، گڪ)

membrane, mucous membrane,

• جهلي:

peritoneum.

(سنهو پردو)

the first hair on baby's head.

• جهنڊ:

(جهنڊ)

glance of sleep, caprice.

• جھوتو:

very old.	• جھور:
ancient, old man.	• جھونو:
to be feverish.	• جھون:
	(گٹس، تپ)
malaise, feverishness.	• جھين:
	(ملڪو تپ)
thin and lean, feeble, weak, low,	- جھيٽو:
low grade fever.	(ڪمزور ملڪو)

چ

chewing, mastication.	• چاب، چاڀو، چب، چپڪو:
electuary.	• چائو:
	(فڪي)
extensiveness of wound.	• چاڏ:
	(ٿٽ جو ٿهلاءَ)
health recovery.	• چاڻائي، چاڪائي:
	(چڱ پلاني)
cut, tear, fissure, laceration, ulcer.	• چاڪ:
	(چيڙ، ڏڙ، ٽاڙ، ٿٽ)
related to skin, cutaneous.	• چامائو:
	(چمڙيءَ جو)
hare- lip.	• چانچو:
pricking, prickly sensation	• چُپ، چُپ، چپڪار
	چُپڪو:

- mind, concernness. • چٽ:
- anus. • چٽ:
- (مقدم، گديا)
- buttock, hip, gluteal region. • چٽر:
- (هٺڀڻ، ڏٺ)
- scar, mark of wound after healing, scarification. • چٽ، چٽڪو چٽو:
- (قت جو داغ، چٽل قت)
- the effect of heat or medicine, lubrication. • چٽڪار:
- cuts, incision. • چٽڪارو:
- (چير)
- scaly(branny) eruption of the skin, a fungle infection with buff- coloured patches on the chest, neck and shoulders, pityriasis versicolor, leprosy. • چٽي:
- (چمڙيءَ تي اڇا ڪارا نشان- داغ)
- stained, spotted, scareed. • چٽيل:
- (داڳي)
- lips, upper and lower. • چٽ:
- thick lipped. - چٽو، چٽو:
- mucus collected at corners of eye. • چٽي، چٽيون:
- (پچي، پچيون)
- a person with eye mucus. - چٽو:
- (پچر)

stroke, blow, injury.

• چھیت:

(جھڑپ)

a blood sucking parasite, tick.

• چھتر:

(گوثر، ججا، نہ چڈ)

a person with small or slitted eyes,

• چچو:

clim, sighted, purblind.

(چونچو چنجهو)

female genital organ, vulva,

• چڈ:

pudendum feminae, vagina.

groin, inquen [L.], inguinal region.

• چڈو چڈا:

(نرو نرا)

waist.

• چڈیر:

(چیلہ، گٹر)

hole, cavity, pit.

• چڈو:

(گڈ، سوراخ)

appetite.

• چتر:

(پک)

idiot, silly.

• چترت:

hemp extract, cannabis resin, marijuana, pot.

• چرس، چرش:

foot.

• چرن:

(پیر، قدم)

fox-mange, alopecia areata, a patchy

• چرنڈ وار:

baldness on head, moustache or beard.

(چور وار وال چرو)

hole, cavity, pit, rut, wound, furrow.

• چرو:

to suffer an unresponsive lingering disease.

• چرن:

- eye, ophthalmos [G.] oculus [L.] : چشم [ف]:
(اک، نیوٹ)
- incapacitating pain low down in the back, lumbago. : چُکھ، چُکھ:
(چیلہہ پر سخت سور)
- examination, investigation of a disease, clinical testing. : چکاس:
incontinence or dribbling of urine. : چکاس:
(پیشاب وہی وجرٹ)
- a chronic discharging or purulent wound, ulcer. : چگندزقٹ:
(رسندزخمر)
- anxiety, worry. : چکور:
treatment, remedy, therapy. : چککا:
(علاج)
- to uproot, to eradicate. : چککي پتيل:
pricking, anxiety. : چک:
(چپکوا)
- eye. : چکس:
(اک)
- to suck mother's breast for milk. : چگرتن:
to suckle, to feed with milk from the breast. : چگرتائين:
sucking baby. : چگرتيو:
the pock-marks or scars left after recovery from small pox. : چگھہ، چگھہ، چگھہ:
(ماتا جا نشان)
- puck-marked. : چگھہ:
(سنٹرا)

health, recovery.

• چڱاڻي:

(چاڪاڻي)

gait.

• چَل:

(چال)

forty-day, post- delivery confinement for mother.

• چَلو:

(چلو چاليهو)

socket or orbit of eye.

• چَله:

shrinkage of eye ball in orbit buphthalmos.

- چَله ٿيڻ:

Skin, cutis [L.], derma [G.].

• چَمَر:

(چمڙي گل، پوست، جلد)

itch- mite sarcoptes scabiei, which causes

- چَمَر جُون ٿيڻ:

a highly contagious itch, the scabies.

a sticking blood sucking mite.

- چَمَر چچڙو:

skin.

• چَمڙي:

(چَمَر گل)

defect, flaw, deficiency.

• چَمڪ:

sole or palm with fingers.

• چَنبو:

(پنجو)

anxiety.

• چنتا:

(اونس الڪو اڍڪو ٻڌڻي)

tertian fever.

• چوٿڻ تپ:

(چوٿو سياري جو تپ)

hurt, blow, injury.

• چوڻ:

(ڌڪ)

top of hand, crown of skull, apex	• چوٹی:
to suck.	• چوہن:
infant, baby.	(ڈائٹ، چوسن) • چوچکو:
partially opened eye lids.	(تج ڈانک) • چوچان:
small eye balls nipple.	(چنجهائی، چنجهائیپ) • چوچی:
anxiety.	(ڈونتی، ہندی) • چور کورا:
digestive powder or pulve.	(آندہ ماندہ، ہر کر، گھٹی) • چورن:
pain and aches, fatigue, exhaustion.	(چورو ہورو گتو ٹکی) • چوکترو:
thigh.	(سور ٹک) • چونہ، چونشن:
face, visage, countenance.	(ستر) • چہرو:
cut, incision.	(منہن، رخ، رو) • چہکے:
pain, cut.	(چیر، چیرو وڈ) - چہکو:
slight cut.	- چہکے:
slight- penetrating wound or injury.	• چھنگر:
	(چھنبدار)

dripping.	• چٽاڪو:
to leak, ooze, exude.	• چٽڻ:
	(وهڻ)
awareness, awakesness,	• چيٽ:
consciousness, sensibility.	(هوش)
dressing and bandaging, nursing	• چيٽ:
care and attendance of patient.	(سنيال، تيمارداري)
little finger, little toe.	• چيچ:
cut, incision, tear, split, crack open, slit.	• چير، چيرو:
to cut, incise, to deflower, to	- چيرو ڏيڻ:
deprive of virginity or maidenhood.	
mucus, stickiness, glutinousness,	• چيرڻ، چيرھڻ:
adhension, viscousness.	(لڳ لڳه لڳ لڳيس)
mucous, viscous, viscid, sticky,	- چيرڙالو، چيرڙهالو:
glutinous, adhesive.	
waist, lumber.	• چيلھ:
	(ڪمر، ٻيٺ)
lumber pain, labour pains.	- چيلھ ڀرجي وڃڻ:
	(ويسر جا سور)
cut, incision.	• چيھڻ:

چ

chest, breast, bosom.	• چاٽي:
	(سينو، آره، ٻيا)

urticaria, nettle,rash, hives, allergic skin eruption of multiple itchy weals, angio, neurotic oedema.	• چاپاڪو چٽاڪو: (سيتانگ، ڏڙر، دان دان)
vomiting, emesis.	• چاڏو:
acidic or sour belching, heart burn, acidic regurgitation.	• چار اوگراڻي: (ڪٽيون اوگرايون)
a person with six fingers and toes.	• چاڱو:
blister.	• چالڻو چالو: (چُلڻو ڦلڻو ڦوڦيندو ڦلوڪڻو)
conjunctivitis (palpebral), mumps, parotitis, blister, easily digestible.	• چالي: (اک اٿڙ، ملي، چالو)
blinking of eyes.	• چانپ: (اک چنپ)
possession by evil discarnate entity.	• چانو: (سايو)
freckles.	• چانوان، چانڻيون:
filtration, sighting, sieving.	• چانڻائي:
shade.	• چايا: (چانو)
hydrophobia, rabies.	• چٽڪڻائي: (هڙڪائي)
mad, rabid dog or man.	- چٽو: (هڙڪيو)
healing, cure, discharge of semen.	• چٽاءُ:

premature baby born after six months of pregnancy.	چتريو: (جهن مهينن جو ڄاڻ)
ano-rectal part.	چپ: (پڇو شفو)
infections contact, contagion.	چپ، چوڻ: (لڳندڻ متمد)
eye- lid, ble pharon [G.], palpebra [L.].	چپڙ:
night blindness, nyctalopia.	چپڪوري، شبڪوري [ف.]:
blind.	چپريل:
sneezing.	چڪ، چڪون: (نچ، نچون)
low back sprain, mis carriage, displacement of abdominal aorta (not umbilicus).	چڪي:
cluster.	چڪو:
polydactyl.	چڪو:
skin, cuticle, scale, scab, peeling, shaving, paring, bark, crust, husk.	چل: (چلڪو ڪل، ته)
be scrated, be scraped, be abraded.	چلجڻ:
blood clot from nose or mouth in epistaxis, hoemoptys, blood clot.	چلڪ: (جميل رت/دڳ)
bleb, blister, bulla, vesicle, pemphigus.	چلڻو چلڻو:

quarantine or isolation for prevention of highly contagion disease, isolation of mother of new born baby for 12 days, abstinence, retreat.	• چلو: (ویدر یا چوت بیماریء پر پری رہڻ جي حالت)
termination of isolation or abstinence.	- چلو ڇا تارڻ، چلو ڌوئڻ:
eye.	• چَڙ: (اک)
cooling.	• چَم:
hernia.	• چَن، چَن: (چڪي)
one blink of eye, first coating or plastering.	• چَنپ:
eye-lash.	• چَنپَر: (پنڀڻ، پنڀڙ، پلڳ)
vomiting.	• چَنڊ:
cleansing, debridement, surgical cleaning of wound.	• چَنڊِچارَ:
ejection for vomiting.	• چَنڊڪو:
to take bath after recovery from disease.	• چَنڊو هڻڻ: (عمل صحت)
frequency of micturation, polyuria,	• چَنگهڙ:
tooth pick, ear - pick.	
contact, contagion.	• چُوت، چوپ:
scab.	• چوڙي: (ڪڙي)

continence of urine, blood or any	• چوڙُ:
other body fluid, discharge of body	(اخراج)
secretion, e.g. semen.	
to urinate, to discharge semen.	- چوڙُ ڪرڻ، چُٽڻ:
nostrils, nares, anterior nasal opening,	• چوٽو چوٽي:
choanae, postterior nasal orifice.	(ناڪوٽو)
small abecess.	• چونڊو:
	(چُهڻڊو)
the tip of nose.	• چونڊي:
touch contact.	• چُهه چَوَ:
sour belch, acidic eructation,	• چِهه اوڳرائي:
heart burn.	(چار اوڳرائي، کٽي اوڳرائي)
to touch, the sense of touch.	• چُهڻ:
fits, status epilepticus, convulsions.	• چيڏڪڻ:
	(مرگهي جي بيهوشي / دورو)
discharge or mucus from nose, nasal	• چينڏو:
discharge.	(سنگهه، بوگو)
end, extreme, cut, incision.	• چيهه:
	(پچاڙي چيڙ، چُهڪڻ، وڍ)

ح

skilled physician.	• حاڏقُ [ع.]:
	(هاڙڪ)

- retentive memory. • حافظو [ع.]:
(يادگيري)
- pregnant. • حامله [ع.]:
(گريطي، گريوتي، گورهاري، دڪي)
- a pill, a seed, grain. • حَب [ع. جمع حَبُوب]:
(گوري)
- retention, inability to pass e.g. urine,
withholding, holding breath, suffocation. • حَبْس [ع.]:
(آهس)
- common carotid artery. • حَبْلُ التَّوْرِيد:
(شاهرگ)
- heat, harmth, fever, temperature,
virulence. • حِدْت [ع.]:
(گرمي)
- heat, harmth, burning, fever,
temperature, blood circulation. • حَرَاظَت [ع.]:
(بخار تپ)
- natural body heat, physical warmth. - حَرَاظَت عَزِيْزِي:
- movement, motion, motility, action,
motor activity, animation. • حَرَكَت [ع.]:
(چرپر)
- sense, sensation. • حِس [ع. جمع حَوَاس]:
(اندري)
- inner sense, perception. - حِس باطني:
- outer of physical sense, sensation. - حِس ظاهري:
- common sense, collected data of senses,
sensitivity. - حِس مُشْتَرِك:
- special five senses e.g sight,
equilibrium, hearing, smelling,
tasting. - حِس خَاص [جمع: خاص حَوَاس]:

sensitive.	• حَسَّاسٌ [ع.]:
sensitivity.	- حَسَّاسِيَّةٌ:
enema.	• حُقْنُو [ع.]: (دُوش)
skill, wisdom, art and practice of ancient greek medicine.	• حِكْمَتٌ [ع.]: (طِبَابَت)
skilled, wise, practitioner of greek medicine.	• حَكِيمٌ:
throat, pharynx, the cavity at the back of mouth.	• حَلْقُ [ع.]: (نَزِي)
features, figure, description of a person.	• حَلِيو [ع.]:
pregnancy.	• حَمْلٌ [ع.]:
be pregnant.	- حَمَلٌ تَيْتٌ:
to miscarry, abort, abduct	- حَمَلٌ كَيْرَائِي:
throat, gullet, oesophagus.	• حَنْجَرِي [ع.]: (نَزِي گَلُو)
life, existence, age.	• حَيَاتٌ [ع.]:
life span, livingness, total age, existence.	- حَيَاتِي:
vitamins.	- حَيَاتِيُونُ: (وَتَامِن)
menses, menstruation.	• حَيْضٌ [ع.]: (كَيْزَا، زَنَانِي، زَالِطُو)
illegitimate child, bastard child.	- حَيْضِي بَاؤُ قُر، حَرَامِي قُر:
means, to heal of cure.	• جِيلُو وَبِيلُو:

living being, animal, cattle, beast,
senseless, stupid, lusty, savage.

• حيوان:

خ

itching, pruritis, prurigo, local,
generalized and psychogenic
(widow's itch).

• خارش، خارش:

(ڪاڇ، ڪاڇي، ڪاڏ، ڪهه، ڪنھڙو

ڪرڻهن، تيرتير، مرسر)

quality.

• خاصيت [ع.]:

dust, powder, ash, element earth.

• خاڪ:

space, vacuum, emptiness, crack,

• خال:

fissure, hole, a mole.

black mole, naevus.

• خالِ سِيَاه:

(بتر)

defect, flaw, deficiency, immaturity.

• خامي:

(ڪمي، گهٽتائي)

craze, fad, whim, obsession.

• ضبط [ع.]:

circumcision, excision of the prepuce of penis.

• ختنو [ع.]:

(ظھر)

female circumcision, excision of
clitoris and labia minera of vulva, a
practice in Egypt, Somalia and other
countries of Africa.

• ختنو زنانو:

(زنانون ظھر، جيڪو ڪن

آفريڪي ملڪن ۾ ٿئي)

intellect, comprehension, wisdom.

• خرد [ف.]:

throat clearing sound, death rattle.

• خرڪي:

(گھرتو، ڪوڙاٽ، گھرڪي)

wretched, miserable, afflicted,	*خستہ [ف.]:
distressed, sick, injured, wounded,	(کُتِل)
fatigued, worn.	
measles, morbilli.	*خسرو:
	(اُرژي ننڊي ماتا، کُسرو)
eunuch, neuter.	*خسرو:
	(کدڙو)
dry, dehydrated, withered.	*خُشڪُ:
	(سوڪَ)
madness, insanity, hypochondria,	- خُشڪُ دِماغِي:
melan cholia.	
dryness, dehydration, dryness of the	- خُشڪِي:
mucous membrane of nose or mouth, thirst.	
fear, dread, terror.	*خَشِيَتِ [ع.]:
quality, virtue, tait of character.	*خَصَلَتِ [ع.]:
castrated, emasculated, gelded, without balls.	*خَصِي [ع.]:
craze-crazy	*خَفَتُ [ع. خَفَقان]:
hypochondria, melancholic.	(جنون - چريائي)
	- خَفَقانُ خَفَتِي
hypochondria, hypochondriasis,	*خَفَقانُ [ع.]:
excensive anxiety about one's health.	
hypochondriac.	- خَفَقَانِي:
anxiety, worry, reluctance, hesitation.	*خَلْبَانُ [ع.]:

- humour, disposition, temperament, there are four types or humours-
 blood (sanguin), phlegm (phlegmatic)
 bile (bilous), melancholia (melancholic)
 disorder, disturbance, derangement,
 defect, flaw, interference, interruption.
 mental disturbance or derangement.
 intoxication, drowsiness.
- leaven, yeast, saccharomyces, which causes
 fermentation, nature, disposition, adolescence,
 puberty, extract, tincture, essence.
 fermented and richly sweetened medicine.
 scrofula, tuberculosis of bones or lymph
 glands, scrofulous or tuberculous
 cervical lymphadenopathy.
- sleep, dream, vision.
- soporific, hypnotic, sleeping pill.
 self.
- pride, vanity, arrogance, self-
 conceit, self-praise, egoism,
 egotism, narcissism.
- خِلَاطُ جِ اِخْلَاطٍ [ع.]:
 (صَفْرَاوِي، دَمَوِي، بِلْغَمِي، مَالِيخُولِي/سُودَاوِي)
 • خَلَلٌ [ع.]:
 - خَلَلٌ دِمَاغٌ:
 • خُمَاؤُف. [ع.]:
 (نَشْوِ مَدَهوشِي)
 • خَمِيرٌ:
 - خَمِيرٌ:
 • خَنَازِيرٌ:
 (پِيژَا)
 - خُوابٌ [ف.]:
 (سَپِنِسُ رُوتَا)
 - خُوابٌ آوَرُ:
 • خُودٌ [ف.]:
 - خُودٌ پَرَسْتِي، خُودٌ پَسَنْدِي، خُودٌ
 بِيْنِي، خُودٌ تَنَائِي، خُودٌ سَائِي، خُودٌ
 نُمَائِي:

sucide.	- خودکُشی:
	(آپگھات، آترہتیا، بتیل)
self-ego, self- concionsness, self, the 'I'.	- خُودی:
	(انیت، انانیت، آپو اهنکار)
selflessness, rapture, trance, ecstasy.	- بیخودی:
	(جذب)
food, diet, nutrition, nourishment,	* خوزاک [ف.]:
tonic, a dose of medicine.	(کاج، کاڈو غذا)
happiness, gladness, cheerfulness, joy,	* خُوشی [ف.]:
rejoicings, griety, glaece, delight,	(سرہائی، سُک، راحت،
pleasure, mirth, merriment.	آسودگی)
fear, dread, terror, phobia, morbid	* خُوف [ع.]:
fear, phobos [G.].	(دب، بچ، دیچڑو، یو اُدکو اَلکو اندیشو دہشت)
Sanguis [L.] blood, haeima [G.],	* خُونُ [ف.]:
red viscid fluid filling the heart and blood vessels of body, homicide, murder.	(رٹ، مردم کُشی، جیوہتیا)
pure red blood, blood serum, tears	- خُوناب:
of blood, red, colour.	[خون + آب]
hepatic blood, the blood of liver,	- خُونِ جِگر:
portal blood.	
bloody motion, diarrhoca or dysentery.	- خُونی دَسْت:
bloody haematic, blood- stained.	- خُونین:

thought, notion, idea, concept,	• خيال [ع.]:
conception, image, imagination,	(سوچ، ويچار، پچار، تصور)
fancy, vision.	وهر گمان، ڏيان)
information, informative.	- خبر:
	(جان، جان ڏيڻ، جان ڏيندڙ)

د

pressure.	• داب:
	(دٻاء)
clinic, hospital.	• دارالشفاء، دارالعرض:
	(دواخانو، شفاخانو، مطب، اسپتال)
drug, medicine, cure, remedy.	• دارون [ف.]:
	(دوا)
cure, remedy, treatment, therapy.	- دارو درمان:
	(دوا علاج)
druggist, pharmacist, chemist.	- دارو فروش:
spot, speckle, speck, stain, mark,	• داغ، داڳ [ف.]:
taint, blemish, burn, brand,	(نشان، نڪو ڏنڀ، ٿڌو، وڏ، چير،
stigma, injury, wound, scar,	زخم، قٽ)
cicatrix.	
curative, curing, healing,	• دافع [ع.]:
repellent.	(چٽائيندڙ)
wisdom, sagacity, shrewdness.	• دائمي، دانش، دانشمندي [ف.]:
	(ڏاهپ، سياست، فراست، فهم)

- awareness, cognition, knowledge, information. * دانیستگی [ف.]:
 (جَارَ وَاَقْبَيْتَ، اِطْلَاعَ خَبْرًا)
- cough. * دانیستی:
- spots, drops, seeds, skin, rashes, vesicular eruptions, dermal lesions, furunculosis. * دَارِ دَانُ:
 (دَانًا، بَجَ، بُنَانُ، هُرْمُرُ، سِئْرًا، تَرْتِرًا)
- spot, stain, seed, grain, skin rash or lesion, boil, furuncle, bleb, vesicle. * دالتو:
 (دَاغَ، بَجَ، كَطُو، قَلُو كَطُو)
- chronic patient, ever sickly, permanently diseased, hospital bug. * دائر المریض [ع.]:
 (سَدَا وَوِغِي، سَدَا بِيْمَارِ سَدَا مَرِيضِ)
- female mid wife, birth attendant, wet nurse, child's nurse, baby-sitter, foster, mother, obstetrician. * دائی:
- mid-wifery, bostetcics, birth attendance, child nursing, baby- sitting. - دایو دایائی:
- male mid wife or birth attendant, obstetrician. - دایو:
- posterior, bottom, end, cauda [L.], anus. * دَیْر [ع.]:
 (بُولَهُ، گُدیَا، مَقْعَدِ)
- delirium. * دَیْر، دَیْرُ:
 (وَقْلَ، اُفْرَكَ، اُقْلَ، اُزْرَكَ، بَاثَكَ)

pressure.	• دَاب، دَب، دَباء، دَبَالَت:
blood- pressure.	• رتوتو دَباء:
gums gingiva [L.].	• دَب: (دهار مالهي)
measles, morbilli.	• دَبَسَرَو: (أرزي نندي ماتا)
Spot, skin rash, macule [L.].	• دَبَكُ: (دبک دپک، داغ داغ)
pregnant.	• دَبِستِي، دوِستِي: (حمل، حامله)
tooth, dens [L.].	• دَبِجُنُ: (دَنَدُ)
corn, cornu [L.].	• دَبَرَو: (گِکرو)
buttock, gluteus [G.], gluteal region, hip.	• دَبِي: (بُنديڻ)
buttock.	• دَبُو: (دَبِي، بُنديڻ)
degree, grade, state, class.	• دَبِجُو [ع.]:
pain, ache, affliction.	• دَبَرُ [ف.]: (سور)
twinge, cramp, twisting pain.	• دَبَرِي: (گليزي وٽ، مروتو، سوٽ)
crack, split, seam.	• دَبَرُ: (چيڙو، ڦوٽ، ڏاڻ خال، ڦوٽ)

eye sight or vision, looking, seeing.

• دَرِشْتِ [هـ]:

(دید، بصارت، نیرت، دَسْتِي،

جوت)

perception, cognition, awariness.

• دَرَكُنْ [ع]:

(ادراک، پروڙ و قوف)

cure, treatment.

• دَرَمَانُ [ف]:

(علاج، دارون)

distressed, troubled, helpless, incurable.

• دَرَمَانْدُو دَرَمَانْدَه:

(بیوس، مصیبت پر)

blood stain, a big blot or stain.

• دَرَگُ:

(داغ، دَپو)

diarriahoe, motions, purgatiess.

• دَسْت:

(اسهال [ع.ا.], تیک، جلاب)

hand

• دَسْتُ [ف]:

(هٺ)

healer, excellent physician.

_ دَسْتِ شفا:

(شفا جو هٺ، معالج، حاذق)

flour poultice for a burn.

• دَسْمَرُ:

(پوٽيس)

ten orifices of human body- 2 eyes,

• دَسَوَانُ:

2 ears, 2 nostrils, mouth, urethra,

(جسمر جا ٽه سوراخ: ٻه اکيون

anus, and opening on crown of

ٻه ڪن، ٻه ناسون، وات، پيشاب

head.

جي جاء، ڪاڪوس جي جاء ۽

ٽيڻ ۾ نرر جاء)

- thin and lean, consumptions, pulmonary tuberculosis. * دَقُّ [ع.]:
(ذہرو قنن جي سلھ)
- heart fever low grade fever with sweating at night, tuberculosis. - دَقُّ تپ:
(سلھ)
- hectic beat, pulsation of blood in the heart and blood vessels, pulsation or throbbing of blood vessels at temples. * دڪِ دڪِ:
(دل جي ڌڙڪن)
- anxiety. - دڪِ دڪو:
- shock. * دڪو:
(دڌڪو)
- pain, ache, grief, sorrow, anguish, misery, suffering, distress, affliction, sickness. * دڪِ:
(ڌڪِ)
- throat, sternum or breast bone, the pit or fossa at top of sternum or sterno-clavicular joint. * دڪڏڏي:
- lump of blood clot, blob of sputum, lump of flesh * دڳ:
(گوشت، رت جو لوٽرو)
- heart, cardia [G.], the blood pumping vascular organ, heart. * دِلِ:
- nausea. - دِلِ ڪڇي ٿيڻ:
- grief, sorrow, sadness, dejection. - دِلِ گيرائي:
(غمگني، ملولائي، اداسي)
- heart and brain, feelings and intellect. - دِلِ وِ دماغ:

comfort, consolation,	- دلاسو:
encouragement.	(دلجاءِ دلداري)
breath, prana, life, vitality, breathe,	* ڏم:
blow, pneuma [G.]	(جيءِ، جان، جند، جياپو جيو)
gasp, dyspnoea, breathlessness,	زندگي، حياتي، ساه، سهڪ،
asthma.	(سهڪو)
laboured breathing, be dyspnoec,	- ڏم ٿيڻ، ڏم چڙهڻ:
breathless or asthmatic, to pant, gasp.	
asthma, paroxysm small attack of	- ڏم گشي:
breathlessness.	(سهڪو آپساهي، ڏم)
last breath, moment of death, last gasp.	- دم واپسين:
to breathe the last.	- دم نڪرڻ:
bloody, of blood, sanguineous.	- دموي [ع.]:
brain, cerebrum [G.], encephalon, the	* دماغ [ع.]
central nervous system part contained in	(تننتي نظام جو مرڪز)
cranial cavity, it consists of cereberum,	
cerebellum, pons, mid brain	
(mesencephalon) and medulla oblongata,	
intellect, intellizence, comprehension.	
brainy, cerebral, intelligent.	- دماغي:
the tail or candal end of vertebral	* ڏمبجي، ڏنبيجي، ڏمجي:
column, sacrum, coccyx.	(ڏمجي، پوڇڙي، پڇڙنگ)
navel, umbilicus.	* ڏن:
	(ناف)

having big or protuberant umbilicus.	دُنِيرُ:
snout.	• دُنَاڙُ: (دُون)
tail end, cauda, rump.	• دُنِبُ: (پُچَڙُ پولهه پُچَڙِي)
with big buttocks or rump.	– دُنِيرُ: (پُچَڙُ دُنِيرُ)
abcess.	• دُنِيرِي [ف. دُنْبِلُ]: (قُرْڙِي ڳَڙُو)
dry cough without expectoration of sputum.	• دَنَجَهه:
tooth, dens [L.].	• دندان [ف]: (دَنَدُ، دَنِينُ)
dentist, dental surgeon.	– دندان ساز:
denistry, orthodontics.	– دندان سازي:
dentation, serration.	– دندائو: (دَنَدُو)
double vision, diplopia.	• دُوپِيٽائي:
pregnant.	• دُوپِستي: (حامله يڪي، ڳر ڳڙِي)
drug, medicine, cure, remedy, herb, potion.	• دوا:
clinic, hospital, dispensary, pharmacy.	– دوا خانو:
remedy, treatment, therapy.	– دوا دارون:
dispenser, compounder, chemist.	– دوا ساز:

druggist, pharmacist.

- دوا فروش:

drug, medicine.

• دوائِي:

(دوا)

eyeball.

• دوڏو:

(ڏيڻهون اکو اکوٽو)

circuit, circulation, fits, convulsion,
attack of disease.

• دورو:

blood circulation.

- رڻوڻو دورو:

status, e.g. status epilepticus, status,
asthmaticus, attack of disease, be
in fits and unconscious in the end.

- دورجڻ, دورجي ويجڻ:

(ڏندڻجي ويجڻ)

maiden, virgin, virgo in tacta.

• دوشيزه [ف.]:

half-breed, hybrid, cross-breed,

• دوغلو/دوگلو [ف.]:

mongrel, mulatto.

(گڏو)

dizziness, vertigo, giddiness.

• دوڻي:

mouth, face, hole, opening, orifice, aperture.

• دهان, دهانو [ف.]:

(وات, منهن, سوراخ)

be frightened, scared, terror stricken,

• ڏهل, ڏهلجڻ:

terrorized, horrified, shocked.

ڏهل, دهشتزده

sight, seeing.

• ڏيد [ف.]:

(ڏسڻي, نظير, جوت, بصارت)

look, stare, gaze.

- ڏيڪ:

madness, craze, insanity, lunacy,

• ديوانگي [ف.]:

frenzy, fanaticism.

(چريائپ)

body, soma [G.], corpus [L.],

• ديهي، ديهي:

bosom, breast, mamma [L.].

(بَت، بدن، جسم، تن، جُشو، قَالِب،

سِرير، چاتي، آرھ، سينو، بُو)

دَيِّ

semen, male genital secretion.

• دات:

(بند، مني، ويرج، نطفو، ويرم)

to take bath, sucking.

• دَائِي، دَانُون:

to take bath after recovery from illness.

- دَانِين، دَوئين، اَنَع:

milk sucking or feeding baby.

• دَاوِج:

(تج، پياڪ)

breast, mamilla, mammary gland, feeder.

• دَاوِيو:

(تج، تڻ)

to suck, suckle, feed from breast.

• دَائِي:

(دَڳڙن، چوسن، چويڻ، چسڪڻ)

چوسي، پيئڻ)

trembling, quivering,

• دُت:

shivering, tremors.

(دَڪڻي، ڦرڪڻي، لرزش، تَرَڪڻي،

ڪنڀڻي)

dim sight.

• دَپو:

whiteness of teeth, enamel.

• دَچين:

hip, buttock.

• دَڙ:

fear, terror, panic.

• دَڙي:

trunk, torso, body without head.

• دَڙ:

(دَڙن، ڊڊريه، پيٽڙ، جسم، بدن، بَت)

beat, throb, pulsation, trembling,

• ڌڙڪو:

tremors, flutter, palpitation,

(ڌب ڌب، ڌب ڌب، ڌڙ ڌڙ، ڌڙڪو)

fibrillation, tachycardia.

ڌڙڪو، ڌمڪو، ڌڪ، ڌڪ

ڌڪ، ڌپو، ڌڪڻي، ڪنڊي، ڌب)

fear, dread, terror, restlessness.

• ڌڙڪو:

(ڌپ، ڌاء، خوف، بيقراري، لوڇ)

ڌوڇ، آندڻ، مانڌ، ڌڙڪو)

push, shove, blow, injury,

• ڌڪو، ڌڪو:

stroke, shork.

(ڌيلهو، ڌيلهو، ڌوڪو، چوٽ،)

ڌرب، ڌس، ڌهڙڀ)

beat, throb, pulsation, heartbeat.

• ڌڪ ڌڪ:

(ڌڪ ڌڪ، ڌڙ ڌڙ، ڌڙ ڌڙ)

heart beat, trembling.

• ڌڪ ڌڪي:

(ڌڪ ڌڪ، ڌڪڻي، ڌڙڪڻي)

stammering, stuttering.

• ڌڪڙائي:

(ڌاتائي، ڌڪڙائي)

facial features visage.

• ڌمان:

(ڌهائبو، روش، ڌڪت)

bronchial tree, bronchi and bronchioles

• ڌمڻي:

that blow the lungs as bellows.

(ڌنوڻي)

mist, haziness, dim-sightedness.

• ڌنڌ:

(ڌنڌو، ڌهانورائي)

a large hole, big wound.

• ڌنڪون:

(ڌهڙ)

incense, frankincense, bengoin.

• ذوپ:

(واس، لویان)

trembling.

• ذوی:

(ذکلی، قترکلی)

attention, focusing, concentrations,
meditation, contemplation.

• دیان:

ذ

left, handed, sinister.

• ذاپر:

(ذاوڙ کاہر، کاہریو کاہو کھو)

- ذاپریو:

- ذاپر:

squint- eyed, cross-eyed.

• ذابو:

- ذاپر:

(ترزو نیڈو)

molar, grinder.

• ذات:

(ذازھ، هوڙ)

freckles.

• ذات:

(چانء، چانئون)

linear fracture.

• ذاز:

(چیر)

meconium, discharge of stool from
the bowel of a newly born baby.

• ذاسو:

- ذاسرو:

vomit.

• ذاک:

(ألتي، کذ، أچل)

belching, eructation.	• ڏاڪار:
regurgitation of food.	(اوڳرائي، ڏڪار)
sound of retching.	• ڏاڪڙ:
burn mark or scar, brand.	• ڏاگه:
	(سڙڻ جو نشان)
intense thirst, apex	• ڏاگه:
wisdom sagacity.	• ڏاهت، ڏاهپ:
left, left hand side.	• ڏائو:
	(ڏائپڙ)
thinness, leanness, emaciation.	• ڏهراڻي:
	(پانڊاڻي، ڏوپر)
convalescent, recovered from illness.	• ڏهل:
	(ڪمزور - سنهو)
hard swelling of an abscess, nodule.	• ڏٺ:
	(گاٺ)
enlargement or hyperplasia of prostate gland.	• ڏپ، ڏپو:
dullness, dumbness,	• ڏڏ، ڏڏائي:
immaturity.	(ڏڏ)
urticarial rash.	• ڏڏڙ:
	(سنهي داڻ داڻ)
numb, benumbed, paretic.	• ڏڏو:
	(ڪيرو شل)
ring worm, tinea [L.].	• ڏڏي:
hole, crack, fissure.	• ڏڙ:

(ڏرڙ ڏور پڙ، چيڙ، درڙ ڏاڙ ڦوٺ، ڦوڙو ڦاڙو پاڏ)

fear.

• ذَر:

(دڀ، خوف)

snake house in fore.

• ذَرَزُ:

(ذَر ڀر)

seeing, looking.

• ذَسْرُ:

(ويڪڻ، وائسڻ، پاسڻ، پَسڻ، نهارڻ)

index finger.

• ذَسْطِي آڱر:

(شاهد آڱر، پنوتري آڱر، شهادت

واري آڱر، شاهد آڱر)

trembling, shaking, quaking,

• ذَكْبِي:

quivering, shivering

(تَرَكْبِي، گُنبِي، ڌوڻ، ڌڌڪو)

pain, grief, sorrow, suffering,

• ذُك:

anguish, misery, wretchedness,

(رَنج، غَم، اهنج، آلم سون ايذاء،

wound, sickness, agony.

پيڙا، عذاب، درد، ڦٽ، گهاء، ذُك،

مرض، ارمان، گوندر، ذڪيائي)

painful, tender.

- ذُكائِيو ذُكندَر:

fear, dread, terror, panic.

• ذُكُو:

(خوف، دڀ)

hot fomentation, physiotherapy

• ذِمَر:

(تاناڙ، تڪور، سيڪ، سيڪو)

small pox.

• ذُن:

(وڏي ماتا)

burn, brand, burn scar, mark, cautery,

• ذَنْبُ:

moxibustion, cauterization.

branding iron, caustic,
chemical agent, electro cautery.

- دُنَبِي:
(داغ، داڳ، ڦل، تڙو ساڙڻ ٿڪو

pain, grief, anguish, wound,
injury, sickness, illness.

ٿڪو چٽو چاپ، نشان)
• دُنَج، دُنَجُه، دُنَجُهو:
(بيماري مرض، ڏواڙ، آڳهائي،
ناچاڪي، ناچڱائي، روڳ، ڏوڳ،
ڏجهندو لڱائي، آڙڙ)

tooth, dens [L.].

• دَنَدُ:

(دَنَنُ)

toothed, teething, dentition.

- دَنَدَاتتو:

dentition.

- دَنَدانجڻ:

(دَنَد نڪرڻ)

big toothed, buck, toothed.

- دَنَدَنُ ڏاندار، ڏَنَدُو:

swoon, loss of consciousness,

- دَنَدِجڻ:

stupor.

(بيهوش ٿيڻ)

tooth brush.

- دَنَدَنُ:

cleration, serration.

- دَنَدُو:

tooth - pick.

- دَنَدِيرِي ڏنڊيلي:

(چنگڻها)

dentition teething.

- دَنَدِيُون:

nipple, mammilla [L.].

• دُنَبِي:

(ٺنڊي، ڏونتي، بوند، ٻوند، بونڊي، بونڊ،

جنڊي، ٺنجي، ٺنڊ، ٺونتي، جنڊي)

sting, of bee, wasp, scorpion, etc.

• ڏنگ:

(وچون ڏينپوءِ جو)

stinger.

— ڏنگڙ:

(ڏنگ هٿندڙ)

stinging plant or fish.

— ڏنگڻي:

(ڏنگ هٿندڙ)

whip, lash, cane or stick mark,

• ڏنو:

bruise, contusion abrasion.

(نشان)

old hag.

• ڏواخ:

(ٻانڀ)

weakness.

• ڏوٿر:

(ڏٻرائي)

pain, anguish, agony, sickness,

• ڏوڃرو ڏوڃهرو:

anxiety, worry.

(ڏک، ٻڃڻي)

knuckle, malleolus, eye-ball,

• ڏوڏو:

poppy seed or capsule.

(آڱر ۾ سنڌ واري هڏي)

biceps, upper arm, cord, brachium.

• ڏورو ڏونرو:

cord, string, twisted, thick thread.

• ڏوري:

pharynx, gullet, oesophagus.

• ڏوگهلو:

(ٺٺي - گلو)

ploydipsia, excessive thirst.

• ڏوگهڻ ڏوگهو ڏوگهي:

(اڇ، ٿوٺس)

eye- ball.

• ڏوگهو:

(دوڏو ڏيلهو ديدو)

nipple.

• ڏوتِي:

(جُنڊِي ڏنڊِي)

wasting, emaciation, parasite.

• ڏوٽو:

(گارو ڳارانجهو جهوري جهورائو)

مفت خور ڇهندڙ)

illness, sickness, disease.

• ڏٽار:

(اگهائي، لڱائي، ناچڱائي، بيماري مرض،

روڳ، ڏوار، ڏوج، ناچاڪائي)

tattoo, tattooing.

• ڏينپوڙي:

(تروڪڙي تروڪڙي، سٿڙي تلڪڙي)

day, sun.

• ڏينهن:

end of life.

- ڏينهن پڄڻ:

end of life.

- ڏينهن پورا ٿيڻ:

pregnant.

- ڏينهن سان هجڻ:

heat exhaustion, heat stroke.

- ڏينهن لڳڻ:

small pox.

• ڏيوِي:

(وڏي ماتا)

body.

• ڏيهي، ڏيهي:

ڊ

wheat, urticanal rash.

• ڊانهڙ:

(ڊپڙ، ڏڙ، ڊڙڙ)

dyspepsia, indigestion.

• ڊانڊر:

(بدهضمي)

eye medicine, ointment or drops, gutta.	* دَب، دِبْ:
	(مرهم ملر)
the protuberant abdomen of a pregnant woman.	* دَبْدُو، دَبْدُو:
	(پيت)
shape, form, figure, configuration.	* دَبْل:
	(نمونو شکل)
disfigured.	* دَبُولو:
hunch back, crouching.	* دُوندَبْرُو:
	(گکو)
hunch back.	* دُوندَبْکِي:
	(گکِي)
infantile diarrhea.	* دَبَا وَهْر:
	(دست هت)
infantile convulsion.	* دَبِجْتَرُو:

د

back.	* دَايَلُو:
	(دِي دِي پَن، پَنِي)
iliac bone, ileum [L.], flank.	* دَاك:
skeleton, bony cage.	* دَانچُو:
	(هَذَائون پِجرو)
thinness, leanness,	* دَانگائي:
emaciation.	(ايرائي، يَتنگائي، پَانديائي، دُبرائي، لينجهائي، چينجهرائي، سنهترائي، چدرائي)

sacrum, the tail bone of
back bone, consisting of
five fused vertebrae, coccyx
[G.], the last small bone of
vertebral column, attached
to sacrum.

* ڊيٽر:

(ڊمچي)

deafness.

* ڊيٽرائي:

(بوڙائي، گهٻرائي)

pot-belly of a child.

* ڊيڊي:

relaxation.

* ڊيرائي:

(ڊل، ڊن، ڊران)

slackness, relaxation,

* ڊرڪ:

loosening, sliding down,
slipping down, exhaustion,
weakness, fatigue, iollapsc,
death.

(گهٽل، گهٽڪ، گهٽڪ، ساٿائي، ڊن
ڊرائي، ڊران، ڊل، ٿڪ، ڪمزوري، ضَعْف،
ليٽرائي، ڪيرائي، ڊهت، وفات، هان رحلت،
چالائو)

pregnancy.

* ڊڪائي:

(حقل، پيٽ، ڳرڪڙائي)

pregnant.

- ڊڪي:

swoon, stupor, loss of
consciousness, syncope,
fainting, anxiety, suffocation,
shock.

* ڊڪڙو:
(غشي، مورچائي، بيهوشي، آسرتائي، بي
سرتائي، ماندڪائي، ساٿائي، وسام،
پڻهتي، وسهڙو، هوڙو، مونجه)

knee-cap pateela [L.], sesamoid bone.

• يَكْطِي:

(گوڏي جي ڪٽي)

buttock, gleutos [G.], hip, rump.

• يَگَرُو:

(پنڊڙ ٻنڊڙ، چُتڙ)

satiety.

• ذُو:

(پيٽ پراڻي، رُج، ڏٺو ڏٺ)

a crone, hag, very old women.

• ذُوت:

— (ٻانڀ، جهورِ رن)

caracass, rotten dead body.

• ذُونِي:

feigning. imposture. malingering.

• ذُونِگ:

(صعڪڙ، چينڊ، چَل، چنڊ)

buttocks, hips, pelvis,

• ذُونِگَرُو، ذُونِگَرِي، ذُونِگُو:

pelvic, cavity, pelvic girdle.

(پولها)

dwarf.

• ذِينِيُو:

(ڊينڊو، بندڙو، چامڙو)

weak, feeble, thin & lean,

• ذِينِگَرُو، ذِينِگَهَرُو:

emaciated, wasted.

(ڏٻرائي، اڀرائي، لاڻ)

ذ

self, existence, nature, origin,

• ذَاتِ [ع.]:

essence, body, person, entity, caste.

pleurisy, inflammations of of

— ذَاتُ الْجَنْبِ [ع.]:

pleura with pleuritic pain.

(جرسام)

pneumonia, inflammation of lungs.	_ ذات الرئته: (قثرن جو ورم)
pneumonia.	_ ذات الصدر: (نمونيا)
taste, sense of taste, palate, relish, savour.	* ذائقو [ع.]: (چشڪو چڪ، سواد، چهر، چش)
dimple of chin.	* ذقن [ع.]: (کاڌي، پرچگهه)
acumen, keenness, discernment, perspicacity, penetration, shrewdness, intelligence.	* ذڪا، ذڪاوت [ع.]: (تيز فهمي، فراست، پروڙ)
penis, male genital organ, phallus [G.].	* ذڪر [ع.]: (آلت)
intelligence, mental faculty, mind, genius, memory.	* ذهانت [ع.]:
animal living.	_ ذي حيات:
rational, intelligent.	_ ذي خرد:
living being.	_ ذي روح:
rational, intelligent.	_ ذي شعور:
sensible, conscious, fully, awake.	_ ذي هوش:
diabetes [G.], diabetes mellitus, (sugar in blood or urine), Diabetes Insipidus, (polyuria)	* ذيابطيس: (ذيابطيس شڪري، منا، گهڻو پيشاب)

ر

joy, pleasure, comfort, relief,	* زاحت [ع.]:
repose, ease.	(خوشي، فرحت، سرهائي، چين، شادماني، سُڪ، دل کي آرام)
scratch.	* رانيوتو:
	(رهڙ، زهنڊ، رُوڙ جهانيوتو)
gravel, sand.	* راتو:
cereal of rice, barley, millet,	* رٻ:
wheat or any other grain.	(بيج، پيڇي)
blood, haema [G.], menses.	* رث:
	(خون، لھو)
blood and sputum out of body.	- رث پٽ:
blood and pus.	- رت پونءِ:
anaemia, deficiency in the number	- رت پوٽائي:
of R.B.Cs or their hemoglobin.	- رت اوٽائي، رتوٽي ڪوت.
newly born (soft) baby.	- رت جو ٻيو:
vomiting of blood,	- رت جي اٿئي:
haemetemesis.	
blood sucker.	- رت چوس:
severe hemorrhage or bleeding.	- رت ريلا ڏيڻ:
health, vigour.	- رت سٺ:
anaemia.	- رت سُڪڻ:
blood leeching, phlebotomy.	- رت ڪڍائڻ:

haematoma.	- رت ڳڙو:
blood vessel, artery or vein.	- رت واهين:
season, menstruation.	* رت:
gem, iris.	* رتن:
	(اک جوتارو)
urticarial rash, mark, stain	* رپڙو:
	(چتو - داڳ)
satiety.	* رنج:
	(دڙو)
heat, fire, boiling, stewing, ripening, rotting.	* رجهه:
ophthalmic granule in	* رنج:
conjunctivitis,	(اکين اٿڻ جي حالت)
granular conjunctivitis.	(چالي، چاليون)
womb, uterus.	* رحم [ع.]:
	(هچيداني - ڪڙهه)
cheek, face, countenance,	* رخسار [ف.]:
aspect, complexion.	(گل، ڳڻو)
jaundice.	* رڌوئي:
	(سائي)
juice, secretion, extract, taste, relish.	* رس:
secretion, wetness, discharge.	* رطلوت [ع.]:
tremour, shaking palsy,	* رعشو [ع.]:
parkinsonism.	(ڏکڻي، رڻي)

abstinence.	• رَک:
	(پرهيز ڪري)
vein.	• رڳ:
prominent veins due to weakness or wasting.	- رڳارو:
cup, for collection of leeches	• زُمون:
blood.	
one after other illnesses, disease,	• رنجھ:
groaning during sickness.	(ڪنجهڪار)
colour, menses, youth, face, symptom,	• رنگ:
sign.	- رڱ:
	(حيض، نشاني، آثار)
transplantation.	• زُوت:
	(عضون جي پيوندڪاري)
soul, spirit, essence, quint, essence, life.	• زُوح [ع.]:
	(جان، جند)
body.	- زُوح مُتحرڪ:
	(جس جُشو)
face, feature, conduct, behaviour.	• زُوش:
	(چهرو)
pus, purulent discharge,	• روڳ:
disease, sickness, pain,	(پونءِ، گند، بيماري، مرض، ڪُهرائي، پيڙا)
agony.	

fine hair, down

* رُومَر:

(پَر، پَچَت)

erected hair.

- رُوماچ، رُوماچت:

(اُپا وارَ ڪانڊاريل وارَ)

linea alba, white line in the centre of abdomen.

- روماولي:

(پيٽ تي ليڪ)

each pair, hair, white body.

- رُومَر رُومَر:

(وارَ وارَ رڳ رڳ، عضوو عضوو انگ)

انگ، ذرو ذرو)

amputated fore arm.

* رُونَت:

(ڪٽيل پانهن)

with eye-lashes, dim-sighted.

* رُونجهو:

(چُنجهو چُوچو جهرو)

scratch.

* رُونڊڙو:

(رهندو رانيوتو)

without arms and hands.

* رُونڊو:

(رونتو تنڊو جڏو ٿوئي ٿوئي ٿوئي ٿوئي ٿوئي ٿوئي)

abrasion.

* زَهَر:

(زَهَت، زَهتو زَهتو، زَهتو)

whim, caprice, impulse.

* رءُ:

(پورَ سوداءَ، ريچڪ، جوجڪي، بُدڪي،

بُديديو لهرو ترنگ، موج، دؤن لهر، ڪڏ)

vital organs, e.g liver, heart, lungs, brain, etc.

* رئيس عضوا:

- wind, flatulence. ريخ [ع.]:
(هوا، بادي واء)
- line, line of tartar between teeth. ريخ:
(ذندن جي وچ ۾ ليڪ)
- Infantile allergic dermatitis. ريڙهي:
(سُرٽو)
- coryza, common cold, nasal ريڙش [ف.]:
watery discharges, post nasal drip. (زڪام، ليس، نزلو ڳاڙو)
- pus, purulent discharge. ريشو:
(پونءَ، گند، ڪن)
- purulent discharge. ريڳاڙو:
(ريشو - ڳاڙو)
- drop, oozed, winter, spot, mark. ريڳاڙو:
(ڳاڙو ڳاڙو داغ، ريڳاڙو)
- stream, urination, micturation. ريلو:
(وهڻو وهڪرو تان ڌارا، وهڪو، مٽ،
پيشاب، ناڙا چوڙو)

ز

- woman, female, wife. زال:
(عورت، امستري، نار، ناري، زائفان)
- menses, menstruation, monthly course. زالو زالو:
(حيض، ماهواري، ڪپڙا، گنديون، رت،
ارڪلي، ڦل، ميرو، مٽو)

- femine, womanish. - زالڪو:
(زنانو زالائو)
- femininity, adolescence,
feminine, womanish. - زالپڻو:
(زالپڻ، استري پڻو زنانو ماديءَ مڻهون)
- knee, genu [L.]. * زائو [ف.]:
(ٽونو - گوڏو - هنج)
- tongue, glossa [G.]. * زبان [ف]:
(چپ، لسان)
- mother of new born baby. * زچہ:
(ويابل عورت)
- maternity home. - زچہ خانو:
(ويسر گهر)
- wound, gash, sore. * زخم [ف]:
(قٽ، گهاء، وڏ، وايوڙو چيڙ، چاڪ، ٺپ)
- deep, dangerous, serious or fatal wound. - زخم گاري:
(گهر و گهاء، اونھو زخم)
- fertile. * زرخيز [ف]:
- fertility. - زرخيزي:
(شادائي، اُپتائي، سڦلتا، ثمرائي، (ميووٽپ، ٻار
پيدا ڪرڻ جي صلاحيت)
- yellowishness, jaundice [G.]. * زرداي، زردِي [ف]:
- jaundice. - سائي، يرقان، زرقان، ڪامڻ، ڌوئري
* زرکان، زرقان:
(زردائي، يرقان)

- common cold, coryza, زڪام [ف]:
- catarrh [G.], rheum (ليس، ريزش، تڏ، نزلو، اڪهشو، ام الامراض (ع))
- [G.], flow, running
- nose.
- a woman with full-term زڪيڪو:
- pregnancy. - پورن ڏينهن يا پري پيٽ واري
- vigour, vitality, strength, power. زَمَ:
- (قوت، طاقت)
- breast bone, زناخ [ف]:
- sternum [G.] (سيني جي تاڪي، تاڪي، چڙهه، جناخ، جناڪ)
- living, existence, life, زندگائي، زندگي [ف]:
- bios [G.] (جياپو حياتي، زيست، جند، پسامه، گذران)
- poison, venom, زهر [ف]:
- virulence, bane. (وهه، وڪو، وس، وش، پش)
- quinsy disphtheria. - زهر باد:
- (تڙيءَ جو خناق)
- deadly poison. - زهر قاتل:
- (اقت ماريندڙ زهر)
- poisonous, venomous, - زهري زهريلو:
- virulent. (وسيهه، بسيهه، بشيهه)
- shrewdness, perspicacity, زيرڪي [ف]:
- perception. (تيز فهمي، فراست، ذڪاوت)
- dyspnoca, asthma. زيڪو [ع. ضيق]:
- (سهڪو دمڪشي)

س

- pregnancy of seven months. • ساتاهو:
- (ساتيرو۔ ستريو۔ ستن مهينن جو حمل)
- allergic rhinitis of hot summer. • ساٿ گُرم:
- mortality during an epidemic. • ساتاتو:
- (ويا ۾ موت)
- vaccination, inoculation. • سانا:
- (تُڪا)
- vaccinator. • سانو:
- round worms, ascaris lumbricoides. • ساپا، سانپا:
- right-handed, right sided, • ساڄو:
- healthy, dexter sound, whole. (جيٿو پاسو سترند، ساڻو سڄو سڀڻو)
- health, fitness, physical fitness. • ساڄائي:
- (چاڪائي، تندرستي)
- under standing, • ساڃاهه ساڃهه:
- recognition, (ساڃاءِ سمجهه، ساڃاڻپ، شناخت، ڄاڻ)
- discrimination, sound
- sense.
- simple, plain, simpletion, • سادو [فد]:
- artless. (سئون سڌو صاف دل، سادو لوح،
- پالو پولو پورڙو)

mating or rutting desire in

• ساز:

animals, female genital organ

of animals, remembrance,

— سنڀار سُرت، سڄاڳي، يادگيري

wakefulness, awareness.

essence, extract, juice,

• ساز:

distillate, tincture, pulp,

(پٽ، سٽ، رَس، عرق، مال، ڳڙ، گودو)

peace, silence, quietness.

سانت، ٿانهڙ

remembrance, remembrance,

• ساروڻي:

recall.

ساز

(سانڙي، سنڀار، سڄاڳي، يادگيري)

wholeness, entirety, soundness.

• ساراڻي:

— ساراڻي

(سالهيت، سموراڻي، سڄاڻي)

burning, envy, jealousy,

• ساز:

anguish.

(جل، ڪام، پاڻ سازو، پوسراڻ، پوسر، تاء،

تپش، حسد، ايرڪا، پڇ، ايڏاء، پيڙا، چر)

burning micturation.

— ساڙو (بيشباب جو):

— ساڙ

be aborted.

• ساوڙ ٿيڻ:

(ڪهاڻي ٿيڻ)

to understand, perceive.

• ساڳائڻ:

(سمجهڻ)

understanding, sound sense,

• ساڱاه:

perception, care, prudence,

(ساڱاه، سڃاڻ، سمجهه، سوچهه،

caution, farsightedness,

بوجهه، سرجهه، پُرجهه، سُرت، جان،

shrewdness, anxiety, alertness.

چيت، تات، خبرداري، پرگهور، سنپال،

احتياط، دورانہ شي، عاقبت، انديشي،

اڳ چتني، سچيتائي، سڃاڳي)

milk secretion in breasts, lactogenesis.

• ساڱاهجڻ:

— سڱوئجڻ، ساڱائڻ

(تج لهڻ)

adolescence, pubescence,

• سامانجڻ:

puberty, the activation of

(بالغ ٿيڻ، پيڇڻ، راس ٿيڻ، بالغ ٿيڻ،

reproductive organs,

قوه جوانيءَ ۾ اچڻ يا چڙهڻ)

accompanied by secondary

sexual characteristics.

calmness, serenity,

• ساهت:

tranquility, peace of mind.

(سڪون، سڪوت، شانتِي، ٿانهه، قرآن

سانتيڪائي، ٺهر، ماڻ، چپ، چپات)

remembrance, reminiscence,

• سائيز:

recollection, recall, of past,

(ساز، سنپان، يادگيري، ساروٽي)

preparation, cherishing.

- care, nourishment, sustenance, forstoring, rearing, up bringing, cherishing, support, profection, preservation. **• سانپ:**
(سنپال، تات، پرورش، پرگهور، سانپ، پالنا، تهور، بچاء، حفاظت، نظر داري، نگهباني، نپاج، سنپاز، نظر داري، زكي! نهاز، چوكسي)
- nourisher, sustainer, cherisher, provident, supporter, protector. **• سانچي:**
(سنپاليندڙ، نپائيندڙ)
- calmness, serenity, tranquility, quietitude, solitude. **• سانت، سانتيڪائي:**
- hole, cut, wound. **• سانگهيرو:**
(تنگ، ڏڻ، ٻڙ، ڦٽ، گهاء، وڙ، چاڪ)
- pincers, pliers. **• سانپي:**
(انبوري، جنبوري)
- numbness, paralysis, sinking, exhaustion, stupor, syncope. **• سانائي:**
(کيرائي، نستائي، وسار، ماندڪائي، ڍڪر، غشي، مورچائي)
- anxiety, worry, apprehension. **• ساه:**
(ڳٽي)
- breath, respiration, life, asthma, dyspnoea. **• ساه:**
(ساس، دم، پساه، پراڻ، حياتي) (دمڪشي، سهڪ، سهڪو، آيو ساه)
- living animate. **• ساه پريو:**
(ساهوارو)

jaundice, icterus.

• سائي:

(ڪامڻ، یرقان، ڏونري)

be pregnant, be conceived.

- سائي ٿيڻ:

observe, supine, dextro-, on

• سبتو سبتائي:

right side, right.

(سڌو سنئون ساڄو)

urticaria, allergic reaction, allergy.

• سٺڙ:

رد عمل (دوا وغيره جو)

wisdom, sagacity.

• سڀو جهڻ:

(ڏاهپ، دانائي، سياڻپ)

disposition, temperament,

• سڀاءُ:

good nature, virtue.

(مزاج، خُو خصلت، گُڻ، لچرڻ)

robust health, pregnancy.

• ستيرائي:

(صحت، تندرستي، گرتيا، اميدواري، ڳرڪڙائي)

baby born after seven months

• ستريو:

of pregnancy.

(ستن مهينن ۾ ڄاول)

essence, extract, juice,

• سٺ:

spirit, strength, vigour,

(سار، تش، رَس، جوهر، روح، مول، عرق، نچوڙ)

vitality, poewer,

(مغن طاقت، بل، زور وٽ، قوت، سگهه)

stamina.

rheum at corners of eyes.

• سٺ:

mild attack of measles or

• ستري:

small pox, draught of

(ماتا يا ارڙيءَ جو هلڪو اثر)

medicine, potion.

draught, dose of medicine,

• سُتِي:

potion, oyster shell.

(سُتَرُو سَتَرِي اوڪاڙِي ٿُڪِي، سِيٽ،

صَدَف)

power strength.

• سَتِيَا:

thigh.

• سَتَر:

circumcision.

• سَتَرِي:

(نَهَرُ، ظَهَرُ، سُنَت، خَتَنُو)

exhausted, fatigued, torpid, languid.

• سِيٺُلُ:

(ٺُڪَل)

sprain, stroke, attack of disease.

• سَتَا:

(مورَ جِهڙَپ، چِيِيٽ، چوٺ، حملو)

paresis of uvula in a baby,

- سَتَا اچَر:

sprain of muscler or joint.

lumbar or back pain, lumbago.

- سَتَا پَوَنُ:

(چِيَلو، جِي پُڪ، چِڪِي، پوڻا)

last breath or gasp,

• سِيٺَاڻِي:

dyingmoment.

(موت جِي مهل، سڪرات، نزع جو وقت)

midwife, birth attendant.

• سَتِيڪِي:

(دائي)

gonorrhoea, clap.

• سُجَاڪُ:

(پريميل، سوزاڪ)

wakefulness, waking,	* شجاگائي، شجاگائي، شجاگي:
awakening, awarness,	(جاگ، جاگرتا، جاگرت، بيداري
alertness.	هوشياري، خبرداري، چؤكسي، چيتائي، سچيتائي، آگاهي)
pain in fore-head of sun-rise,	* سجاوتي جو سور:
frontal sinusites.	(مٿي جو سور)
wholesomeness, physical	* سچائي:
fitness, sound health, sanity,	
normal eye sight.	
oedima, swelling.	* سچنڻ:
	(سوچ، ٽوٽر)
acquaintance, recognition, diagnosis.	* سچان سچاڻپ:
voracious appetite, binggo.	* سچرائي:
awareness, attention,	* سچيتائي:
concionsness, alertness,	(پروڙ آگاهي، ساگاه، شعور، سمجھ،
comprehension.	ڏاهپ)
awarness, information,	— سڌ ٻڌ:
sensation.	(خبر چار هوش و حواس، عقل و شعور)
small faced.	* سڌو:
	(ننڍي منهن وارو)
rapture, bliss, intoxication.	* سر خوشي:
	(آنند، سُرو، جذب)

- head, head and neck, سِرُّ [ف]:
 cephalus [L.], kephale [G.] (متو سِنْدِي، مِسِي، مِسْس، مِسِي، سِرِي)
 fear, dread, terror, sleep, intoxication. سِرَّاب:
 (دِپ، خوف، خُماؤ، گَهَر)
 rod, urinary catheter. سِرَّائِي:
 (ڪاڻي - پيشاب لاءِ نالي)
 penetration, seeping. سِرَّائِيَت:
 (پهائِي، پهائِي)
 sense, awariness, سِرَّت:
 conciousness, cognition, (هوش، پرچُه، بوجُه، چاڻ، شعور، خبر،
 recognition. آگاهي، سَدِّ، سماءُ، چيٽ)
 a mote or foreign body in the eye. سِرَّت:
 (ڪَئِر)
 growth. سِرَّجَامَ:
 (اوپر، پندائش، نِسَر، واڌ، اوسر)
 growth, birth. سِرَّجَائِي:
 (سِرَّجَامَ)
 common cold, coryza, allergic rhinitis. سِرْدِي [ف]:
 (لِيَسَ، زڪامُ، رِيْزَش، نَزَلُو)
 itch, itching pruritus. سِرُّسُر:
 (خارش، ڪِرْنِهِن، ڪِرْسِرُو، تِرْتِر)
 crawling sensation. سِرُّسُر ڪِرْن:
 swelling, oedema. سِرُّسِنُو:
 (سوچ، تُوٿر، آماس)

corpse, dead body, cadaver.

• سڙي:

(لاش، مڙها)

laziness, lethargy, lassitude.

• سُستي، سُستائي:

(ڪاهلوه، ڍرائي، ڍلائي، توپائي، آرس،

آلئ، ڳٽ، ڳهر)

mortality or death of mother with baby.

• سِئلي:

(زچر بچر جو موت)

doubt, delusion, apprehension.

• سِس وِس:

(گمان، شڪ، وهم، ڀڙم سنسو

وسوسو، انديشو، ڪٽڪو)

ano-rectal region.

• سِفرو:

(پچو ڳڏ)

powder.

• سَفوف:

(آڱي، چورو، ٻڪي، پورو، ڀڪو، آڻو)

fertility.

• سَقلتا:

(زرخيزي، ڪاميابي)

defect, flaw, disease, deficiency.

• سَقَم [ع.]:

(عيب، ڪمي، خامي)

fear, terror, trembling.

• سِڪائي:

dryness, parching, withering,

• سِڪ، سِڪان، سِڪائي:

shriveling, dehydration.

(سوڪ، سوڪهڙو، ٺوٺ، اٺاٺ، اٺوٺ،

خشڪي)

cataplesy, sustained

• سِڪتو [ع.]:

immobility, postural trance.

(پنڊپهڻ، ٿيڻ واري حالت)

last breath	• شڪراتِ [ع.]: (نزع)
swelling, tumour.	• سِڪَلُ: (گنڊيو ڳوڙهو)
calmness, peace of mind, serenity, tranquility, ease, comfort, convenience, rest, relief.	• سُڪُونُ [ع.]: (قران اطمینان) • سُڪُنُ: (سهنج، سولائي، سهولت، آسپس، آسودگي، قران آرام)
sickness, illness, disease.	• سُڪالائي، سُڪالزائي: (بیماري، مرض، اڻ چاڪائي)
health.	• سُڪرائي:
dry cough.	• سُڪي کنگهه: (اُڪي کنگهه)
health.	• سُگهڙائي: (صحت، تندرستي)
strength, power, energy vigour.	• سُگهه سُگهائي، سُگهت: (طاقت، پل، زور، شڪت، ست، وت، قوت، توانائي، توفيق)
secretion of milk in breasts. lactogenesis.	• سُگوهڃو سُگوهڃو: (تڇ لهرڻ جو عمل)
hole, wound	• سَلُ: (چير، ڦٽ)

tuberculosis, pulmonary	• سِيل، سِيلَه:
tuberculosis, consumption, pthisis.	(دق، دق تپ)
dribbling of urine.	• سَتَلُّ البَلُول [ع.]: (سَت وَه)
veterinary doctor.	• سَلُوْتِرِي: (جانورن جو ڊاڪٽر)
hole, anus, orifice.	• سَلُونِگَرُو: (مقعد - سوراخ)
poison, toxin, toxicen [G.].	• سَمُر [ع.]: (زهر)
comprehension, sense, intelligence.	• سَمَجَه:
retention of urine.	• سَمْتَدَر مُنْجَهائِي: (سَت روك)
memory, retentive memory.	• سَمَرْتِي: (يادگيري)
comprehension.	• سَمَرْت، سَمَرْت: (سمجها)
strength, power, energy, vigour.	• سَمَرْت: (سگها)
pin worms.	• سَمَكِيُون: (سِيڪِيُون)
head presentation in labour.	• سَمَهَر: - اَمَهَر (ضد).

sleep, hypnous [G.]	* سمهوري:
	(ننڊ، خواب (ف) نوم (ع).)
numb, numbness, insensitive.	* سُن [ع.]:
remembrance, labour pains.	* سنپاز:
	(ساروڻي، ويم جا سور)
circumcision.	* سُنَت:
	(ظهر)
intercourse copulation, sexual act.	* سنجوڳ:
	(جماع، لڳ)
doubt, apprehension.	* سڏيه:
joint, arthron [G], articullus [L.],	* سنڏ، سنڏي:
junction, articulation, arthrosis.	(جوڙ)
arthritis.	- سنڏ سُڪائي:
consiousness.	* سنڊ:
loss of consiousness.	* سنڊر مٽڻ، مٽجھڻ:
	(غشي)
sterility, barrenness.	* سنڊا پڻ، سنڊا پو، سنڊياڻي:
	(بانڊي پھاري)
fear, anxiety.	* سنڪو:
nasal mucus or discharge, snot	* سنڱه:
	(گوپو بوگو ٿپ، لڻ)
to smell, sense of smell	* سنڱهڻ:

happy, glad	* سنورو سنهرو: (خوش, سرهو)
small pox, chicken pox.	* سنڙر, سنڙرا, سنڙري: (ماتا, مائي)
supine.	* سنئون, سيدو سنئون:
sane, sensible.	- سنئون سنوآتو:
to recover from illness.	- سنئينء اچڻ:
pregnant.	- سنئين پيٽ:
full term pregnancy, near termination of pregnancy.	- سنئين مهيني هئڻ, ٿيڻ:
happiness.	* سنئي:
fat, adipose [L.], lubricant, oil.	* سٽپ:
fatness, adiposity, lubrication, oilness.	- سٽيان, سٽيائي:
caterpillar, larva.	* سوٽ:
oyster shell as spoun for giving draught of medicine.	* سوٽو:
shooting pain, spasm, stich in side of chest.	* سوٽ, سور جي سوٽ:
anus.	* سوٽي:
glans penis.	(مقعد, ڪاڪوس جي جاءِ) * سوپارو سوپاري: (آلت)
ano-rectal region.	* سوپرو: (سفر)

swelling inflammation	* سوچ:
eye-sight, vision,	* شوچھ:
perception, sense, sight,	(جوت، ديد، بينائي، بصارت، نظر، نگاه،
look, investigation.	نهار درشني، ادراڪ، سمجھ، پوجھ)
sense, common sense, horse-sense,	- شوچھ پوجھ:
understanding.	
thought, reflection, consideration, deliberation,	* سوچ:
pondering.	(ويچار غور فڪر)
consideration, contemplation, mediation	- سوچ ويچار:
melancholia, melancholy, black bile, one of	* سواداء [ع.]:
four humours, one severe forms of	(ماليخوليا، پور
depression.	ڪاري پت يا صفرا،
	خفقان)
melancholic, temperament, black humour.	- سوداوي:
	- سودائي، پورالو
	خفقاني
a variety of pox.	* سوڌل:
	(ماتا جو قسم)
pain, ache, gaony, labour pain.	* شور:
	(درد، پيڙا، ايذاء، تڪليف، ڏک)
basically dysentery	- سوري:
midwife birth.	(بيچ، اسهان خوني دست)
birth attendant.	* سوريائي:
	(دائي)

burning, inflammation,	* سوز [ف.]:
scorching, consuming,	(ساڙو جلن، پڇڙ، تپش، سيڪڱ، سوزش)
rending, grief, pathos, ardour.	
gerrhoea.	- سوزاڪ [ف.]:
	- برميل.
swelling, inflammation pain.	- سوزش:
	- سوز.
anxiety, substance.	* سوس:
	(گھٽي، سنڀال، پالنا)
shrinkage, shrivel,	* سوس:
contraction, tightening,	(سوڪڙ، سُڪڙائي، گھٽائي)
systole.	
woe, distress, affliction,	* سوس [ف. افسوس]:
remorse, sorrow.	(ڏک، افسوس، رنج، غم)
female genital organ.	* سوسڙو:
apprehension.	* سوسپڙو:
	(اوسپڙو اونو اُڪو اُڍڪو انديشو)
dryness, parching,	* سوڪ، سوڪاڙو سوڪائي،
dehydration, fasting.	سوڪڙ، سوڪڙو سوڪهڙ سوڪهڙو
	سوڪهڙائي، سوڪهڙي:
	(ٺوٺائي، خشڪي، پاڻي جي اٿاڻ،
	فاقو لنگهڻ)
anus, female genital organ.	* سوڪ:
	(زنانو جنسي عضوو)

facial feature.	* شونپتي: (شهانڊو نڪٽ)
navel, umbilicus.	* شونپتي: (ڏن)
anxiety, worry	* سونچڙو:
sound and sane, healthy, physically fit.	* سوڻرو: (صحتمند)
fear, dyspnoea, asthma.	* سونڪو: (خوف، ڌم)
a snuڳ to prevent epistaxis, bleeding from nose.	* سونپات:
swelling, oedema, puffiness.	* سوڻائي:
a dream.	* سوڻون:
a dream.	* سوڻيڙو:
sickness, illness, disease.	* سوڻو:
puerperium, the period between childbirth and involution (6-8 weeks).	* سونانجو سٿانجو: (وڃر کانپوءِ وارو سوا مهينو)
anxiety.	* سوڻچو:
healthy, physically fit.	* سهڻڊو:
living, existent.	* سهڏاڙو:
breathlessness, dyspnoea panting, gasping, laboured, breathing, asthma.	* تهگ، تهگڙو تهگو تهگي: (ڊر دمڪشي، هلو هٺارو هٺو هٺو ايساهي، ايساهي هڪو)

mother with baby.	• سَنَاتِي:
	(پارتي، زچہ)
taste, savour, relish, flavour.	• سَنَاء:
	(سواد، مزو ذائقو)
scar, pock, mark of small pox.	• سَنَرُو:
needle, injection.	• سَنِي:
hyperhidrosis, excessive sweating, urticaria.	• سَيَانِگ:
	(گھٹو پگھراچو)
small pox, variola.	• سَنِيلا، سِيلا ماتا:
	(ماتا، مائي، تڏي چيچڪ)
contraction, rigidity.	• سِيٽ:
	(ٽاڻ، سوڻ)
very thin, tiny, micro, delicat.	• سِيٽڪو، سِيٽڪرو:
	(تمام سنهو سنهڙو)
cut, incision, phlebotomy, vensection.	• سِيٽر:
multiple abscesses.	• سِيٽر ڪوئي:
tenderness, painfulness of abcess,	• سِيٽر:
wound or a part of body.	
wasting, emaciation.	• سِيٽر هائي:
hot fermentation.	• سِيڪو، سِيڪو:
pin worm, entrobisus	• سِيڪيون، سِيڪي:
vermicularis.	(سِيڪيون)
thorn, arrow, hole.	• سِيلُ، سِيلُه، سِيلُهو:
	(ڪنڊو، ٻانڱ)

seeping, oozing.	* سيمو:
thumb.	* سننو: (آگونو ننيو)
chest, breast, bosom.	* ميينو [ف.]: (چاتي)
moss, mould, fungus, mykes [G.].	* سينوز: (سنيار)
pock-mark or scar of small pox.	* سينتر:
fever with rigours, augue, chills.	* سو: (سيئو تپ)
chills, treampling, quivening,	* سيئاتو سيئاتي، سيئاتندي
shivering, shaking.	سيانڊن سياتو سيئڪاري: (ڏڪڻي، ٿرڪڻي)
small pox.	* سيار: (وڏي ماتا)

ش

happy, glad, joyful, joyous,	* شاد [ف.]:
pleased, delightful, cheerful.	
joy.	- شادعاني: (سرهائي، گدگد، نهايت خوشي)
healing, curative, efficacious.	* شافي [ع.]:
pituitary gland.	* شاهه غُدود:
jugular vein.	- شاهه رڳت:

- aorta. _ شاه شريان:
 night-blindness • شب کوري [ف.]:
 (رات انڌائي)
 shape, form, figure. • شبيهه [ع.]:
 (روپ، ڊول، صورت، شبيهه، منهن،
 چهرو، روپ، ڊول، مورت، شڪل)
 face, visage, countenance, snout. • شپ:
 (منهن، مهانڊو)
 artery, blood vessel, pulse. • شريان [ع.]:
 (رت نلي، رت وهڻ، ناز ڀيڻ)
 conciens, conciousness,
 awarness, congition. • شعور [ع.]:
 (شد، ٻڌ، پروڙ آگاهي، وقوف، سماء)
 healing, cure, health,
 recovery. • شفا [ع.]:
 (افاقو چٽاء، صحت يابي، مڪرائي)
 clinic, hospital. _ شفا خانو:
 complaint, illness. • شڪايت [ع.]:
 abdomen. • شڪم [ف.]:
 (پيٽ، بطن، ڍڏ)
 blooming, cheerfulness,
 exhilaration, freshness. • شگفتگي [ف.]:
 (تازگي)
 numbness, palsy, crippleness. • شَلُ:
 (ٽڪاوت، سُستتاء، سائائي، ماندڪائي)
 wheeze, bheezing, whistling. _ ڌم ڌمڪڪو.

stich, stitching.

• شولو:

(بخيو ٿاڪو ٽوپو سڀيو)

lust, libido, sexual desire,

• شهوت [ع.]:

sexual appetite.

(جنسي بک يا خواهش, ڪامر حوس)

sex stimulant, aphroalistic.

- شهوت انگيز:

sensuality, sexuality.

• شهوانيت:

rennet, spleen.

• شيردان [ف.]:

(کيري)

ص

health, recovery.

• صحت [ع.]:

(تندرستي, نمراڻي)

recovery.

- صحت يابي:

sane, of sound mind, mentally fit.

• صحيح العقل [ع.]:

shock, blow.

• صدمو [ع.]:

(ڍڪر ڌڪو ڌڪو)

bile, gall

• صفرا [ع.]:

(پت, پتي جي رس)

billous, gallic, one of four humours of body.

- صفراوي:

consul, advice, consultation.

• صلاح [ع.]:

(مشورو, مشاورت)

form, figure, shape,

• صورت [ع.]:

countenance, mould.

(شکل, شبيهه, منهن, مهانڊو روپو, ڍول,

مورت, نقشو گهاٽو مورت, خاک, قالب)

ض

- blow, injury, hurt. • ضرب [ع.] :
(دڪ، چوٽ)
- harm, damage, loss,
determent, hurt, injury. • ضرر [ع.] :
(نقصان، چيهو ٿوڻو گھائو)
- weakness, feebleness,
infirmity, debility. • ضعف [ع.] :
(هيٺائي، نٽائي، ڪمزوري)
- moron, imbecile, mentally,
weak or deficient. - ضعیف العقلي:
(ذهني ڪمزوري)
- weakness. - ضعيفائي:
- ضعف
- weak or old woman. - ضعيفه:
- poultice, paste. • ضماد [ع.] :
(پوٽيس، لپ، لپري)
- conscience, discriminating
faculty. • ضمير [ع.] :
(وويڪ، وويڪ جو وڏو، لواھ نفسي)
- suffocation, narrowness,
difficulty in breathing,
dyspnoea, asthma. • ضيق، ضيق النفس [ع.] :
(سوڙهه تنگي، دم سهڪو سهڪو، آپسامي)

ط

- plague, black death, epidemic. • طاغون [ع.] :
(پليگ، وبا، مھامري)

- strength, power, vigour. • طَاقَات [ع]:
- medicine, art of medicine, • طِبَّ [ع]:
 medical science, medical practice. - طبابت:
 - طب، طبيبائي
 medicine, remedy, cure, - طبو:
 potion, treatment, therapy. (دوا، درمل، علاج، بلو، حيلو، وسيلو
 شتي، پڪي، لڪي)
- medical, clinical. - طبي، طبيباتو:
 physician, medical doctor, - طبيب:
 therapist, medical practitioner. (ڊاڪٽر، حڪيم، ويد، ريج، معالج،
 لڪيواري)
- disposition, temperment, • طبع [ع]:
 nature. (مزاج، سڀاءُ، خو، خصلت، خلق،
 سرشت، فطرت، حلقه)
- natural, innate, by birth, by nature, intrinsic, physical. - طبعي:
- infant, child, baby. • طِفْلُ [ع]:
 Infant, baby, sucking child. - طفل شير خوار:
 (ٿڃ پياڪ، کير پياڪ، بين تي، ٿڻ تي)
- Infancy, childhood, babyhood. • طُفُولِيَّت:
- parasite, hanger-on, sucker, • طِفِيلِي، طِفِيلِيو:
 sponger. (مفت کائو رس چوس، رت پياڪ)
- painton penis, as aphrodisiac. • طِلا [ع]:
 (آلت)

solace, consolation,	• ظمَانِيَّتِ [ع.]:
reassuarance, contentment,	(اطمينانِ خاطرِيه خاطرِ جميعتِ،
peace of mind.	تسلي، آئت)
circumcision.	• ظَهْرِ [ع.]:
	(ظہرِ ختنو سنت)

ظ

back, reverse.	• ظَهْرِ [ع.]:
	(پٹ، پویاڑی، پاچیل)
thinness, leanness, weakness.	• ظَهيري [ع.]:
	(کمزوري، سنهڑاڻپ)

ع

habit, practice, custom.	• عَادَتِ [ع.]:
sickness, disease, disorder, complaint.	• عَارِضُو [ع.]:
	(بيماري مرض)
health, well-being, peace.	• عَافِيَتِ [ع.]:
	(خيريت)
distillate, extract, concoction,	• عَرَقِ [ع.]:
tincture, sweat, perspiration.	(ارڳ، نچوڙ رَس، تٺ، جوهر)
sciatic nerve, sciatica.	• عِرْقُ النِّسَاءِ [ع.]:
	- عِرْقِ جَوْشُوڙِ
limb, organ, limb, member of	• غُضُو:
body.	(انگ، لڳه انگ، اعضا، اڱرو اڱڙو)

genital or reproductive organ.	- عضو و تناسل:
male or female genital organ, penis and vulva, phallus or cunnus.	- عضو و مخصوص:
performer, chemist, druggist.	* عطار [ع.]: (پساري، دواساز، عطر فروش)
quack, charlatan, mente bank.	* عطائي [ع.]: (جعلي، انڌو، اونڌو ويڄ)
intellect, reason, genius, intelligence.	* عقل [ع.]: (خرد، ٻڌ، ٻڌي، ذهن، استدلال)
instinct.	- عقل حيواني: (جيلت)
sound or sane mind.	- عقل سليم:
wisdom, rationality.	* عقلندي [ع.]: (دانائي)
sterile, barren.	* عقير [ع.]: (سنڌو، وانجه)
treatment, cure.	* علاج [ع.]: (چارو، اوڪڊ، اوڪت)
illness, ailment, malasy.	* علامت [ع.]: (مرض، بيماري)
symptom, clinical feature.	* علامت [ع.]: (اهڃاڻ، اھج، پتو)

- disease, addiction. • عِلَّتْ [ع.]:
(عادت، هیز، پانڈاڻ)
- knowledge, science, learning. • عِلْمٌ [ع.]:
(ڄاڻ، وديا)
- anatomy. - علم تشریح:
(انگ ڄاڻ لڳ ڄاڻ)
- zoology. - علم حيوانات:
(علم الحيوان، جانور ڄاڻ)
- biology. - علم زندگي:
(حياتيات، جيون ڄاڻ، جيو ڄاڻ)
- botany. - علم نباتات:
(علم منظر):
- optics. - علم منظر:
(بصريات، ديد ڄاڻ)
- age, life-span. • عُمُر [ع.]:
(جماڻ حياتي، زندگي، وهي)
- action, work, process,
operation, effect. • عَمَلٌ [ع.]:
(ڪم، فعل، ڪار، ڪرت)
- fault, defect, flaw, blemish. • عَيْبٌ [ع.]:
(خامي، وڏ، خرابي، سُقم، نقص، اوڻائي،
ڪوٽ، ڪمي)
- eye. • عَيْنٌ [ع.]:
(اک، چشم، نيوڻ، چَم)
- eye-glass, glasses, spectacles,
goggles, pince-nez. • عَيْتُكَ [ع.]:

غ

- double chin, dimple in chin. • غب غب [ع.] :
(ذقن، کاڈیہ پر چڳھا)
- idiot moron, stupid. • غبي [ع.] :
(بيوقوف)
- gland. • غدود [ع.] :
- food, diet, nourishment, aliment. • غذا [ع.] :
(کاج، کاڈو، خوراڪ، طعام)
- gargle. • غر غرؤ [ع.] :
(گرڙي، گرڙو، مضمضو، غرارو)
- bath, wash, ablution, lavage. • غسل [ع.] :
(تڙ، وهنجڻ)
- swoon, fainting, sutper, syncope. • غشي [ع.] :
(مورچا، بيهوشي، وسار، ڍڪر)
- cover, pillow, ship, sheath. • غلاف [ع.] :
(ڍڪ، پوش، وڻس، ڇتو، ميان)
- woe, grief, sorrow, distress,
sadness, mourning, bereavement. • غم [ع.] :
(ڏک، رنج، افسوس، ارمان، گوندر،
ملال، اندوه، صدمو)
- depression. • غمگيني:
- nasal tang, orlasality in voice. • غنائی [ع.] :
(مٿائي، گھٽائي)

- stupor, dizziness. • غَنودگي [ف.د.] :
(گهر)
- deliberation, consideration, ponderence. • غَوْرُ [ف.د.] :
(غور و فڪر، سوچ و پڇاڙا)

ف

- paralysis, palsy • فالج [ع.] :
hemiplegia. _ اڌ رنگ (hemiplegia), سُڪڻ (Palsy), لقور
(Pacialor Bell's palsy), شل ٿيڻ (paresis),
فالج (paralysis), سُن ٿيڻ (numbness)
- disturbance disorder, • فِتْوَرُ [ع.] :
derangement. (گڙبڙ، خلل، نقص، ڪوتاهي، وڏ)
- discernment, • قَرَامَتَ [ع.] :
shrewdness, perception, (ريزڪي، پروڙ اڍراڪ، تهه تائين رسڻ)
- perspicacity.
- cheerfulness, joy, delight, • قَرَحَتَ [ع.] :
pleasure, exhilaration, (شانماني، سرهائي، مسرت، فرح، خُرمي)
- euphoria.
- bleeding of vein, phlebotomy, venescion. • قَصَدَ [ع.] :
(سيڙ، نس ڪولڻ)
- nature, innate nature, inborn, • فَطَرَتَ [ع.] :
disposition essence, essential nature. (قدرتي سڀاءُ، طبيعت، طبع،
جوهر، جبلت)

excrement excretion, waste	* فُضَلُو: (ڪرڻي، ڪاڪوس)
thinking, rationalization, pondering, contemplation, anxiety, worry, apprehension.	* فُڪْرُ [ع.]: (سوچ، ويچار، غور، ڳڻي، پريڻائي، ڪٽڪو اڏڪو الڪو)
mouth, oral, orifice.	* فُمْرُ [ع.]: (واٽ، ذڪرُن)
understanding, comprehension.	* فُهْمْرُ [ع.]: (سمجهه، پرجهه، ڀوجهه)
elephantiasis, filariasis, barbados leg, filariasis.	* فِيلِ پَا، فِيلِيَا [ع.]: (تنگ جو سڄڻ)

ق

cut, incision.	* قَات: (چيڙ)
wound, sore.	* قَاچ: (قُت)
tired, fatigued, weary.	* قَان: (تڪل، ماندو هڃيل)
pain, ache	* قَانقُو: (اهنج، ايڏاء، درد)
restlessness.	* فُتْكُطِي فُتْكُو: (لوچ پوچ، آند مانڌ، بي آرامي، قُت قُت، تَرَق)

wound, sore.

• قَتَّ:

(زخم گہاء، لپ، قچ)

sprouting, growth, budding,

• قَوْتُ:

blossom, bursting (of boil),

(قَات، قَاژ اوسر، پور اوپڑ، قوتھڑو تَرڑ)

blooming, cracking.

toothless.

• قَرُو:

(پڈو قَبو پپو)

lameness.

• قَدَّك:

(منبائی، منبک، منبک کو قَدائی، قَتک)

bow-legged, club footed,

• قَدُو:

tulipes.

(چبو تیدو پیرن قریل، تنگ ونگو)

fruit, child, kid.

• قَرَّ:

(قَل، میوو ثمر، بچو)

abcess.

• قَرَّڑی:

(قروڑیہ، قروڑیہ قوڑی)

flutter, tic.

• قَرَّکو:

twitching of eye.

- اک قَرَّک

shivering, trembling.

• قَرَّکٹی:

(قَرَّکٹی)

bubble, blister

• قَرَّکٹو:

- قَوَّقیندو

sane and sound, healthy, fit

• قَرَّئو:

weak, feeble.

• قَسُو:

(کمزور، ہیٹو)

flutter, fibrillation, palpitation,

• قُرْكَو قُرْكَئي:

trembling, quivering, shahin,

(دَرْكَو دَرْكَئي دَكئي كَنبئي)

shivering.

رَقئي، تَرْكَئي، لَرزَش)

blow, injury

• قُرْه:

(دَك، چوت، ضرب)

healing of wound.

• قُرْءاء:

(پراء)

lung, pneumon [G.]

• قُرْء:

inflation of lungs, pneumonia,

- قُرْءي:

trembling.

(نمونيا، دَكئي)

mouthful, powder, pulve.

• قُرْئي:

(پورو سفوف، پُئي)

remedy, treatment.

- قُرْئي پُئي:

(دوا درمل، دوا دارون، قُرْئي ستي)

physician.

- قُرْئيوان:

(طبيب، حڪير)

medicine

- قُرْئي ستي:

remedy

- قُرْئي پُئي:

fruit, child, progeny, produce,

• قُل:

hearrest, bresult,

(ميوو، قُر، بار، پچو، سويارو، ماهواري)

outcome, benefit, profit,

menses, glans penis.

fruitful, fertile

- قُلائتو، قُلْدائِكُ:

Satchel, pouch, cyst. • قوتري:

(تيلهه، ڳوٺري، پوتري)

bubble, a minute blister or vericle • قوتو:

on conjunctiva or cornea. (اک جو دائر قوڪڻو يا پوتيو)

tear, cleft. • تور ٿور:

(چير، ڏار ٿور، سير)

abcess. • قوتوھو:

(ڳٺ، وڏي ٿوري)

hollow, weak, feeble, blister. • ٿوٿو:

(ٿيڻو ٿڻس، نرست، نرپل، هيٺو)

(ٿوٿيندو ٿلڻو)

urinary bladder, anus • ٿوڪ:

(in animals)

blowing • ٿوڪارو:

(ٿوڪ، ٿوڪار ٿوڪو چوڪارو)

anus. • ٿوڪي:

(مقعد)

blowing, breathe, exhalation. • ٿوڪ:

condom. • ٿوڪڻو:

blow-pipe • ٿوڪڻي:

flat-nose • ٿونو:

(بينو منو ٿٽل نڪ)

nostril, nare.

* قوھڻي:

(ناس)

spleen.

* ڦهي:

(تري تلي)

indigestion, dyspepsia, flatulence.

* ٿيٽجڻ:

(بدهضمي، آڦري)

dizziness, giddiness, vertigo

* ڦيرائي، ڦيري:

(ڦيروئي، گهمري، گهمرائي، گهمتاري،

ڀنواڻي، ڀنوالي، ڀانٽي، چڪر، ڀنوري)

bursting, bullous.

* ڦيسڙو:

bullae, pemphigus, blebs.

* ڦيسڙپٽ:

blister.

* ڦيڻونڊو:

(لڦ، ڦوڪڻو)

testicles, testis, scrotum

* ڦيلهو:

(پيلو، آنورو، خصيو)

ق

arfengent, constipation, drying

* قابض [ع.]:

agent.

(قبضي ڪندڙ سڪو، سڪو يا نوٽ

ڪندڙ)

cast, mould, frame, body,

* قازبُ:

image, structure.

(ڪارڊ، قالب، سانچو، گهاٽو، گهاٽو،

بوتو بدن، بت، ڍانچو)

cast, mould, structure.

• قَالِبٌ [ع.]:

- قارب.

stature.

• قامت [ع.]:

(قَدُّ ذَيْلُ، هَانِي، بِيهَكَ، بت، بدن)

constipation, ostipation, hardening

• قَبْضٌ [ع.]:

of stool.

(بجھڑڪ، أمر الامراض (ع))

laxative, aperient, mild, pergative.

- قبض گشا:

(هلكو جلاب)

- قبضي، قبضيت:

- قبض.

murder, homicide, killing,

• قَتْلٌ [ع.]:

man slaughter.

(خُون، ڪه، گهات، ڪوش، هلاڪت،

جيو هتيا، مردم ڪشي)

height, stature, tallness.

• قَدُّ [ع.]:

(قامت، ذيل، هاني، لنبائي)

stature.

- قد و قامت:

(بیهڪ، هاني، ذيل، بدني، بناوت يا اڏاوت)

nature, power, strength.

• قَدَرَتٌ [ع.]:

(طاقت، سگهه، وس، پڄندي، توفيق، پهچ)

foot, step.

• قدم [ع.]:

(پيڙ، پرائنگه)

calmness, peace, rest, repose,	• قراڑ [ع.]:
consistency.	(بیهک، نھر، تانھر، سکون، سانت، چین، قیام فرحت)
cut, severance, amputation,	• قَطَع [ع.]:
excision, section, segment.	(کٹ، کاٹ، وِڈ، ٹک، تراش، حصو پاڳو نڪرو ڳڀو ڳٽرو جُزو)
heart, cardia [G.] core,	• قَلْب [ع.]:
centre, medulla [L.],	(دل، هنيون، هردو وِچ، وچون وِچ، مرڪز ڳڀ، ڳڙ، مغز مک، پتو)
marrow.	
food, diet, nutrition,	• قُوْت [ع.]:
nutrient,	(کاڄ، کاڌو، خوراڪ، طعام، غذا، چوڳ،
victuals, subsistence, feed.	چوڳو خورش، روزي رزق، کاڌو پیتو)
power, strength, vigour,	• قُوْت [ع. جمع: قوي قوتون]
verve, vitality, faculty,	(طاقت، سگھ، ڀل، زور، وس، بهج، توفيق،
potential, potency.	پڄت، ڏاڍائي، شڪتي، سکت)
physical powers	- طبعمي قوتون:
	- جسماني قوتون:
absorption power	1. قوت جاذبه:
	(جذب ڪندڙ چوهيندڙ چوسيندڙ سڪائيندڙ قوت)
retentive power	2. قوت ماسڪ:
	(روڪيندڙ جهليندڙ روڪي رڪندڙ قوت)

generative or reproduction power.

3. قوت مؤلده:

(جامائو يا نسلي قوت)

growth or somatic power.

4. قوت ناميه:

(اوسر، اوپڙ، پُت، ودائيندڙ يا، واڌائو)

(بدني قوت)

digestive power.

5. قوت هاضمه:

(هاضم يا هاضمو ڪيائو قوت)

excretive power.

6. قوت دافعه:

(ڪرڻي ڪيندڙ يا ڪيائو قوت)

- نفسي يا ذهني قوتون:

الف: ظاهري قوتون

sight sense.

1. قوت باصيره:

(بصارت، ديد، ڏسڻ)

taste sense.

2. قوت ذائقه:

hearing sense.

3. قوت سامع:

(ٻڌڻ، سماعت)

smelling sense.

4. قوت سام:

(سنگهڻ)

touch sense.

5. قوت لامسه:

(چُهڻ، چُهڻ، چُهڻ، لمس)

ب: باطني، اندريون، انٽر قوتون:

memory.

1. قوت حافظه:

(حافظي يا يادگيري جي قوت)

- common sense, joint sense. 2. حسن مشرڪ:
(گڏيل يا گاڏڙ حواس)
- imagination, imaginative 3. قوت مُتَخِيلَه:
faculty. (تخيل يا خيال جي قوت)
- thought, thinking faculty. 4. قوت مُتَفَكِرَه:
(فڪر يا سوچ واري قوت)
- hallucination, delusion, hallucinatory, 5. قوت واهم:
delusional or gustatory faculty, fancy.
- perception, perceptive power. 6. قوت مُدْرِڪَه:
(پروڙي قوت)
- discrimination, discriminative 7. قوت مُتَمَيِّزَه:
faculty. (تميز امتياز فرق، سڃاڻيندڙ قوت)
- lust, libido, potency, passion. _قوت باه:
(شهوت، وهڙ، جَر، باه، مَرَسِي)
- anger, fury. _قوت عَضِيَّه:
(ڪاوڙ غصي جي قوت)
- colic, cliky pain in atubular organ. * قولنج [ع.]:
(وتائتو ويلو)
- vomit. * قي [ع.]:
(الٽي)
- guess, conjecture, * قياس [ع.]:
supposition, presumption, (اندازو انومان، ڪٿ، ٿڪڙ، تخمينو)
- estimate.

ک

- Hunch, hump. کُٹ: (گُٹ)
- quack, mountebank. کُوچ: (نیر حکیم، اندو اونڈو ویچ یا طبیب، عطائی)
- snake-bite. ککچر۔
- crown of head, scalp, کاپار: (چوٹی، ٹکڑ، ٹوکڑ، تیر، مٹو)
- cranium, head, pate. کاپاری ڈک: (head injury, fatal injury, shock)
- head injury, fatal injury, shock. کارُ: (cause, aetiology, mean)
- cause, aetiology, mean. (سبب، باعث، حیلو وسیلو پلو دوا دارون)
- remedy, therapy. کاری: (پیوند، چتی، ٹکڑ)
- patch, graft. کارینگھو: (vertebral column)
- vertebral column. (کرنگھو)
- treatment. کاریہ: (دوا دارون)
- coitus. کارُ: (آلت، جماع)
- sexual or coital pleasure. کارُرش: (sexu^{al} or coital pleasure)
- thumb. کارہ: (کار آگول، ٹیو، نینگو)

decotion.	• ڪاڙهو: (جوشاندو، شت، نچوڙ)
uvula.	• ڪاڪڙو: (نڙيءَ، ڀر هڪ لڙڪندڙ ڳوڙهي)
paralysis of uvula, uvular paresis.	- ڪاڪڙائي، ڪاڪڙائپ:
cholera.	• ڪالرا [انگڊ]: (هيضو ويا)
body.	• ڪالبتند [ف. ڪالبد]: - ٻٽ، بدن.
stain, stigma, blemish, iris.	• ڪالڪڙ: (داغ، ڌٻو نشان، اک جي ڪاراڻ)
idiot, stupid, fool.	• ڪالهو: (مورڪ، ڪم عقل، احمق)
inflammation of the mouth, aphthaea, buccal ulceration, inflammation of the gums, gingivitis.	• ڪامڙ: (وات، پاڇوڙو، ڦلار، مهارن جي سوڄ)
lust-libido, sensuality, eros, cupid, erotic (L).	• ڪامڙ: (شهوت، شهنائيت، وهڙ)
jaundice.	• ڪامڙ: (سائي، ڀر قان)
headless, body without head.	• ڪاميسري: (مسي ڌڙڪان ڌار)

arrow hitted, penetrating wound.

• کانارٹو کوناریو:

(شدید سور)

eye-drops, guttae ophthalmic.

• کانجهاتي:

(اکین جا قترا، ڊپ)

erection of small hair on body,

• کانڊارجن:

arrectores pilorum (muscle),
'goose, flesh'.

(لڳت کانڊارجن، لنو لنو آبي ٿيڻ)

animals with back spines, vertebrates.

• کانڊارو:

tenderness, ache.

• کانهرائي:

(ڏکائپ، سورائپ)

one eyed.

• ڪاٿو:

(يڪ چشم [ف.] اڪواني)

canine tooth, tusk, eye-tooth

• ڪاٿينو:

(upper canine teeth).

ebb, fall (of disease).

• ڪاٿو:

(اٿار، لات)

prone, inverse.

• ڪاٿوڙ:

(اٻٽو اٿو اٿو اونڌو)

body.

• ڪايا:

(بت، بدن)

rejuvenation.

— ڪايا ڪلپ، ڪايا پلٽ:

(نئين سر جواني، نئون شباب)

appearance of youth, blooming, blossoming.	- کایا ککوڑ: (لڳن لالائي، موراڻي، موراڻپ، پوڙ جهل، پوراڻي، پوراڻپ)
illness, sickness.	- کایا ویچار:
hunch, hump.	• کُٽ: (گُٽ، گُٽ، گُٽ، پٺو وَرَ ڏنگ، خمر جُھڪ، گُورُ نیر، توھو، ڊونڊ، ڦیڏ)
down, small fine hair on face or body. pubic hair, morguito, sand fly.	• کَت، کَت [ف. خط]: (بُوٽر، سنهڙا وان گُچا)
husk, scale, a moat or foreign body in eye, slice, section, segment.	• کَٽر: (گَڏرُ ٺھ، توتڙ چلڙ، چلڻو کَٽر، سرت، کڪرو ڳیٺ، ڳیٺو ڳترو پیرو)
cut, incision, excision, amputation, discetion, severance, cut-off, lop, oft, hewing, strick-off, hacking, decluction, reduction, waist.	• کَٽ: - کاٺ، کائو [-]، گُوٺ، گَٽر، وڏ گَٺ، گهٽاءُ، تخفیف، چیلھ، کمر.
ostrated, gelded, impotent, powerless.	• کَٽ: (خصي، نامرد، کمزور)
waist, juice, secretion, pleasure.	• کَٽ: (رُس، مزو)
throat, gullet, oesophagus, juice, pleasure.	• کَٽ: (نڙي، نڙ گهٽ، نڙ گهوتو گلو کنت)

- quack. ڪٽُ بِيڏُ، ڪٽُ وِجُ:
(ڪُويج، عطائي)
- deficiency. ڪٽُ هِئائِي:
(اٿاڻ، اوڻائي، ڪوٽ، گهٽتائي)
- cranium, skull, senses. ڪڇاٽ:
(ڪهاڻ، ڪهٽ، ڪيپرائي، ڪيبرائي،
ڪوپري، ڪوپري، ڪپار، ڪاپار هوش)
- come into sense, be
conscious, be aware of error. ڪڇاٽ ڪُلُجُ:
(هوش، سنڀال)
- forehead, top of the heat. ڪڇاڙ:
(ڪاپار ڪڇاٽ)
- sepsis, rot, putrefaction. ڪُڇُجُ:
(بيج، پاڇوڙو پڪرين ڦٽ، اُڱل)
- menses, menstruation. ڪڇڙا، ڪڇڙا اچڻ:
(حيض، رڱ، ماهواري، زالائا)
- testis ڪڇڙو:
(آنورو، خصيو، ڪڇڙو)
- dimness or dimsightedness of
one eye, monocular dimness. ڪڇ:
(روشنِي جي گهٽتائي، خرابِي)
- dwarfism. ڪڇڙائي:
(ڄامڙائي)
- maiden, virgin. ڪڇيا:
(ڪنواري ڇوڪري، ڪنيا، نياڻي، ڪماري)

immature, unripe, raw, green,	• ڪچو:
undeveloped, nipple, areola.	(ان پڪل، ان اسريل)
	- گچاڻ، ڪچڙو (ڪچو):
pre mature baby. P. labour.	- ڪچو ٻار:
nausea.	- گچ هنيائي، ڪ. دلائي:
	(متلي - اوڪارا)
childhood, youth	- ڪچي وهي:
weak, ill, sick, blood, pregnant.	- گچين لڳين:
	(حمل، رت جو پهو)
pubic hair	• گچو گچا:
arm-pit, axilla.	• گچ:
	(بغل)
axillary abcess.	- گچ پلاڙي:
	(ڪچوراڙي)
burning micturation, dysuria.	- ڪچ:
axillary abcess.	• ڪچ:
	(زخم، بچ، ڪچ جو)
buttocks, hips, pelvis, sacrum,	• گچڙ:
axilla.	(پولها)
illac region.	• ڪچڙ:
fussy or cry-baby patient.	• ڪچڙو:
	(دانهر)
axillary abcess.	• گچوراڙي، ڪچوراڙ ڪچوراڙي:

retching, vomiting.

• ڪڙي:

(اوڪو، اوڪارو، اُتڙ، اُتڙي، اُچل، قعي)

extract, tincture.

• ڪڙي:

(عرق، نچوڙ، ست، پيڙ، تڻ)

erected head, head and

• ڪڙ:

neck, hood.

(ڳاڻ، سسي، ڪنڌ، نانگ جي ڦڻ)

middle aged.

• ڪڙاڻ:

(ڪڙاڻ، ڪڙوڙو، اڌڙوڻ)

old age, senility.

• ڪڙاڙپ:

(پيري، ٻڍاڙپ، ٻڍاپو، پوڙهائي، بزرگي)

thigh bone, femur.

• ڪڙاڙي:

(ستر جو هڏو)

wrist.

• ڪڙائي:

agony, anguish.

• ڪڙب:

(رنج، اندوه، پيڙا، نهايت تڪليف)

cartilage.

• ڪڙڻي هڏي:

middle aged.

• ڪڙوڙو:

(ڪڙاڻ)

excreta.

• ڪڙفتي:

(گونهن)

a fat worm.

• ڪڙمو (ف. ڪرم):

back-bone, spine, vertebral

• ڪڙنگهو ڪڙنگهه ڪڙنگهڙو

column.

ڪڙنگڙو ڪڙنگڙو ڪڙنگڙو

(پنيءَ جو ڪنڊو ڪنڊو)

iteh, itching, pruritus.

• ڪِرْنِهِن:

(خارش، گھ، کڻي، ڪِرسرو ڪِيهار ڪُجلی)

ray, radiation.

• ڪرڻو ڪرڻا:

(تروڙو تروڙا)

blurring, rays.

• ڪرڻو:

(مُڙو)

dwarf.

• ڪرو:

(ڄامڙو)

hump.

• ڪروندڙو:

(گھو)

dry.

• ڪروو:

(سڪائي)

articularia.

• ڪَڙهَ:

(خارش)

contra-indication, prohibit.

• ڪِري:

(پرهين)

womb, uterus.

• ڪَڙ ڪَڙهَ:

(رحم، پچيداني)

stiffness, cramps.

• ڪَڙجي پوڻ ڪَڙڻ:

wound.

• ڪَڙمَ:

(ڦٽ)

womb, uterus, perineum,

• ڪَڙهَ:

vaginal orifice.

(رحم، نهائين)

distended abdomen, pot-bellied.

- ڪَڙهَ سوڙهي:

boiling, burning, reopening,

• ڪاڙھ:

maturing, suppurating,

contemplating, worrying,

assimilating, acting upon.

scab, crust, scale, cicatrix [L.], scar.

• ڪڙي ڪڙيون:

(ڪرند، چلڻ، ڪلڻ، ڪلڙي)

narrowing, stenosis,

• ڪڙاپ:

shrinkage, systole,

(سوڙھ تنگي، سوس، سيٺ)

contraction.

sexual intercourse,

• ڪڻڪو:

copulation, coitus.

(جماع، همبستري، مباشرت، گڏجائي)

anxiety, sorrow, fever,

• ڪس:

pyrexia.

(گهٽي تب)

vulva.

• ڪُٺ [ف.]:

(فُرج)

deficiency.

• ڪڻائي:

(ڪوٽ، اوٺائي، ڪمي، گهٽائي)

rustification, deficiency, fever.

• ڪڻي:

physical exercise. body

• ڪڻرت:

building, physical fitness.

- ورزش، رياضت.

pain, sudden pain, shooting pain.

• ڪڻڪو:

health, physical fitness.

• ڪُٺلُ:

(سگهائي)

stupid, simpleton.

• ڪِڙِي:

(پورڙي ناسمجھ)

opium, drug, intoxicant.

• ڪُونبو:

(نشو آفيم)

aboration, miscarriage.

• ڪِڙِي:

(ڪهائي پار ڪرڻ)

inhalation.

• ڪِڙِي:

(اندر ڦوڪڻ)

extract, essence.

• ڪَش:

(عرق، نجوڻ ست، جوهر)

light or liquid diet, puff or

• ڪَش:

pull in, axilla, chest, waist,

(ڇڪڻ ڦوڪ ڀرڻ، چيلهه، سڙي)

centipede.

beaten metal, pulverised metal,

• ڪَشُو [ف.]:

supra diluted poison, oxide

(ماريل يا گليل ڌاتو خاڪو)

of metal, calx, tonic.

foam, spittle, saliva, sputum,

• ڪَف:

phlegm.

(ڦيڻ، گجي، جهڳٽ، گت، ڦيڻي، پڪ،

بلغم، اوڳاڻا)

corn, gravel, stone, calculus,

• ڪِڙِي:

amoat in the eye.

(رائو پڙي سر)

ultra fragile

• ڪِڙِي:

(پَرڻو)

corn, pebble.

* ڪڪرو:

(سنهونڊاڻو) ريتي يامڪئي جو

gravel, sand, urinary, sand,

* ڪڪري:

renal or vesicular calculus.

(مٺ ۾ راتو، گروي يا مٿاڻي جي

پٿري ڪڪرو)

baby.

* ڪڪو ڪڪي:

-Infantile.

- ڪڪاڻو:

infancy, baby-hood.

- ڪڪائي:

(بالڻو، بالڪيڻ، بال اوستا)

power pulve, calx, eczema.

* ڪڪ:

(ڪشتو يا قوتي، مقوي)

snake-bite.

- ڪڪجڙو، ڪڪ سنگهڙو:

(نانگ يا سپ، بلا جو ڏنگ)

flank, hypochond, rium.

* ڪڪ:

shoulder, shoulder joint, shoulder

* ڪلهو:

girdle.

(دوش، منڍو)

tonsils, gills.

* ڪڪي، ڪليون:

(گلا)

liver.

* ڪڪيجو:

(جيرو)

retching, vomiting, regurgitation.

* ڪڪيلي:

(اوڪارو اوچارو، اچل، اٿي)

compounder, dispenser,

* ڪمپائونڊر [انگه]:

pharmacist.

waiste.	• ڪمري:
	(ڪمر، چيلهم)
sick, ill.	• ڪمريل:
ear, auricle [L.]	• ڪُن:
neck, nape, back of neck, nucha,	• ڪنڌ:
cervix, cervical region	(ڳاڻو)
nystagmus.	- ڪنڀي:
	(ڏکڻي اک جو ڦڙڪڻ)
throat, pharynx, adam's apple.	• ڪنڌ:
	(ڪنڌ گهٽ)
scrofula, goiter, thyrotoxicosis.	- ڪنڌ مالا:
slough of snake.	• ڪنڀري:
dull, stupid, blouk, headed, dolt,	• ڪنڌ، ڪنڌ ڏهن، ڪنڌ ٺهڙ:
half-wit botuse.	(موڙهل، غبي، مُڌ، ڏڏ)
ear-wax, cerumen.	- ڪن جي مڙ:
acute hearing.	- ڪن سپرائي:
	- ڪن سرلائي:
ear-pick.	- ڪن ڪوٽي:
buzzing or ringing in ears, tinnitus.	- ڪن واڃائي:
discharge from ear, otorrhoea,	- ڪن وهڪ:
suppurative otitis media.	
keenly listening.	- ڪن وڌائي:
back of neck, nape, nucha.	
cervix univicalregion.	(ڳاڻو مٿڪو)

- leprosy, hansen's disease. * ڪوڙهه:
- (جذام [ع], برص, ابرص [ع])
- external ear, pinna, auricle. * ڪوڪو:
- (باهريون ڪنڻ)
- ear-chopped. * ڪولھو:
- (ڪن وڍيو ڪرو پٽو)
- abortion, miscarriage, still birth. * ڪھائو ڪھائي:
- (گسوانجو ٻار ترڪڻ, ٻار ڪرڻ ڪچو وڃڻ ڪھائي وڃڻ)
- weak, feeble, exhausted, * ڪھرو:
- tender, painful. (ڪانهرو, ڪانهلو, ڪلهو)
- grief, anguish, pain, compassion. * ڪھڪو, ڪھڪاءُ:
- (تڪليف, رحم)
- weak. * ڪھلو:
- (ڪھرو ڪمزور)
- osscipit. * ڪيڙي:
- (ڪنڌ, گلي جو پويون حصو)
- cranium. * ڪيپرائي:
- (ڪيپرائي, مغزي ڪوپو)
- worm, maggot. * ڪيڙو ڪيڙو:
- (ڪيڙو, ڪيڙو, ڪيڙو, سُرڻو, سُرڻو)
- long hair on head, hair-dye. * ڪيس:

chyle [G.]. milky fluid of digested fat.

• ڪيلوس:

(پت)

chyme [G.], creamy-yellow fluid of partially digested food.

• ڪيموس:

(پيلي رطوبت)

worm.

• ڪينٽون:

(ڪيڙو)

ڪ

cut, dent, hole, penetrating wound.

• ڪاپ:

(وڍ ڪپ، ڪپ، ٽنگ، ٽنگر، ڦٽ)

wound injury.

-ڪاپ ڪپ:

pain. wound.

• ڪاپاڙ:

left-handed, sinister.

• ڪاپو:

(ڏائو ڪپو)

jaw.

• ڪاپي:

(ڇاڙي ڪپي)

fitted-jaws.

-ڪاپيو:

itching, pruritus.

(خارش گرنهن، ڪرسرو ڪپ، سر

سر، ڪمي، ڪسر، برتير)

palatable, voracious.

• ڪاڙو:

(ڪاڙي چوڳو چرند، گهن ڪانڪ، ڪانو

گهن ڪايار پيٽو)

food, itching, erosion.

• ڪاڙ:

(خارش، ڪاڇي وڃڻ)

- taftoo. ڪاڏڙي: •
 (تروڪڙيه ڏينپوڙيه سُٽڙي)
- jaw, mandible. ڪاڏو ڪاڏُ، ڪاڏي: •
 (جڙي، ٺوڏي، ٺوڙي)
- dimple on chin. ڪاڏيءَ جي ڪڏيا چڱهه: •
 (ڏڦڻ، غبغب)
- worry. ڪانت: •
 (گهٽي)
- furrow. ڪانچو: •
 (ڪوپو ڏرڻ، ٻر گهل)
- sputum, phlegm, expectoration. ڪانگهار، ڪانگهارو: •
 (پلغم)
- itching, scratch. ڪانهار، ڪانهڙ: •
 (خارش، مني خارش، ڪرڻهن، ڪرڙو)
- Itch. ڪاهه، ڪاهڙ: •
 (خارش)
- bite, biting, snake-bite, munching, ڪاڙڙو: •
 (چڪو، ڪاڏو، چٻاڙڻ)
- chopping, swallowing. ڪٽ، ڪٽڻ، ڪٽڻ: •
 (ڪٽڻ، ڪٽڻ، ڪٽڻ)
- dent, dimple, jaw, dimple on cheek, jaw etc, wound.
- denuded. ڪٽيوش: •
 - ڪٽيوش، ڪٽيوش
- apprehension, dread. ڪٽڪو: •

(الڪو آڏوڪو اوت، اُڻ ٿڻ، انديشو)

whooping cough.	• کٽينگو:
	(کرنيو ڪاري ڪنگهه)
stab-wound.	• کٽ:
	(وڏو وڏو ڪيو گهٺ، کٽ)
* cranium, eye cover.	• کٽڙ:
	(ڪاپار ڪيپرائي)
achilles tendon, tendo-achilles, the depression on both sides of tendon above heel, hock.	• کٽج:
	(مريو تخنو)
small chamber, atrium, the space between teeth, after tooth extraction.	• کڏي، کڏو:
	(خالي ڪوپو کٽ)
scratch.	• کٽڙ:
	(کٽڙ رهڙ، رهنڊ، نهنڊ)
scratching.	- کٽڙ:
	(رهڙڙ)
large faced.	• کٽڙوٺ:
	(گڏهه جهڙو منهن)
breathing sound in throat or trachea.	• کٽائو، کٽڙائو:
	(گهوگهرو، کٽڙو، کونگهرو)
last breath, last gasp, death rattle.	• کٽڙت:
	(سڪرات، نزع، لڪيءَ پر ساهه)
experienced, crafty, wily, sly.	• کريپول، کريپيل، کٽڙيل:
	(چالاک، تجربيلڪار)

lame.	• کریپٹی: (است)
excreta, urine and stool.	• گرچو: (کاکوس، پیشاب)
scratch.	• کُرڑ:
itching.	• کرڑو: (خارس، کھا)
very old man.	• کیرس: (جھونو، جھوڑ)
itching.	• کِر کُر: (کچ، کچ، تیر تر، سُر سُر)
scab, scale, scar, itching.	• کرنڈ، کرنڈ:
congenital deformity of foot, club-foot, talipes, four types- talipes, equines, t.varus, t.valgus. calcarieus.	• کُرو: (آڈن پیرن وارو)
skull.	• کُرورِی:
snake-bitten.	• کُر تَر: (ککیل)
health, physical fitness.	• کُر کُر ائی: (چگپلائی)
cramp.	• کُر گمی: (گدی، گدی، گدی)
heel, calcaneus the heel bone, os calcis, calcaneum.	• کُرِی:

- retching, vomiting. • کَکَرُ:
- remembrance, reminiscence, • کُکَرُ، کُکَرُ:
- recollection. (هَرَن سَجھن، دل پر چھپن)
- skin, cuticle, cutis [L.], • کَل:
- derma [G.], rind, bark, shell, [چم چمڑی جلد [ع.]، پوست [ف.]].
- crust, hide, husk. غلاف، پوش، چوڈو چلتو چلن تھ، پوہ۔
- دھنی، کوڈ)
- talipes. • کُنَج:
- (کرو)
- left handed, left, hand, sinister. • کَنجھن کَنجھو:
- (کابٹیل)
- appetite, desire. • کُنڈیا:
- (بک، اشتها، خواہش، آرزو، تمنا، چاہ)
- cough, tussis [L.] • کَنگھ:
- hawking, expectration. • کَنگھکار کَنگھ کارو:
- dilution, liquefaction, • کَنگھائی:
- weakness, feebleness. (چدان، چدائی)
- scratch. • کَنون:
- madness, insanity, craziness, addiction. • کَنیائی:
- (علت، چریائی)
- space, recess, cavity, lacuna [L.] • کَنو:
- (خاسی، خال)
- hollow, hollowed cheek, socket. • کُوبُو:
- (کڈ، کب)

deficiency.	• ڪوٽ: (اوڻائي، اٿان، ڪمي، گهٽتائي)
epidermis, cutis, cuticle, outerlayer or skin.	• ڪوٽ: (ڪل يا چمڙي)
skull.	• ڪوٽر: (ڪوپري، ڪوپري)
eye-covers, goggles.	• ڪوپو ڪوپا:
investigation.	• ڪوڇ: (گولا، جاڇ، چڪاس)
dandruff.	• ڪوڙو: - بڦو.
hollow, empty, vacant, worn, eaten.	• ڪوڪلو: (خالي، ٺلهو، سڪڻو، ڍانڍو، کاڌل، پالھو)
frame, structure, skeleton.	• ڪوڪو:
prepuce of penis or clitoris.	• ڪولو: (جنسي عضوي جو)
uncircumcised.	- ڪوڪو: (ان ڏانهن ڪولو)
urticaria.	• ڪهنڙي:
youth, bloom, health, fitness, stature, constitution, itching.	• ڪهي: (هائي، بيهڪ، جواني)
intoxication, madness.	• ڪيٿائي: (نشي جي حالت، مستي)

- low cough. • ڪٽونڪٽ:
- (هلڪي سنهي ڪنگهه)
- intoxication, sleepiness. • ڪيپ:
- (نشو مستي، نند)
- itching, pityriasis versicolour. • ڪيدر روڳ:
- (خارش، چٽي)
- milk, gala [G.]. lac [L.]. • ڪيڙ:
- a suckling baby. - ڪير پياڪ:
- ڪير ڏاڪ. ٿڃ پياڪ.
- a baby without teeth. - ڪير ڙي:
- foster, brother. - ڪير يتوياءَ:
- (ٿڃ شريڪ)
- milk teeth. - ڪير يتو ڏند:
- (پهريان ڏند)
- infancy, baby hood, suckling or lactating age. • ڪيرائي:
- (ٿڃ پيئڻ جي عمر)
- numbness, paresis. • ڪيرائي:
- (سائائي، سن هٽڻ جي حالت)
- numb, parietic. • ڪيرو:
- (شل، سن، نستو ساڻو)
- parietic, invalid, weak. - ڪيرو ويرو:
- weak, feeble. • ڪينڪل:
- (ڪمزور نستو)
- intoxicated, tipsy-turvy. • ڪيو:
- (نشئي)

گ

friction, friction mark, excoriation,	• گاڻ:
hypertrophy of skin, callosity.	(گسڻ جو نشان)
callosity, keratosis, hyper keratosis,	- گائوڙ:
keratoma, keratonasta.	
thought, remembrance, recall.	• گانڻ:
	(ياد، خيال)
smoking hemp.	• گانجو:
feeble minded simpleton.	• گانڌي:
pudendum foemina, anus.	• گانڊ:
common cold, allergic rhinitis, spring,	• گانگريٽ:
catarrh, pharyngitis, sore, throat.	(زڪام گلو خراب)
acting as insane, malingerer.	• گانگلو:
	(حساس، منجهيل)
hypochondrac, impulsive,	• گانگئون مانگئون:
confused, perplexed.	(وسوسائي، سوڌائي، پورالو ريچڪي، ٻڌندڙ ترڙندڙ)
rotteness, staleness, sepsis,	• گيڙائي:
putrefaction.	(ڪنوڻي، پونءِ، پرڄڻ)
pharyngitis, sore, throat,	• گيڙهه:
hoarsness.	(ٺڙيءَ جو سور)
pertussis.	• گهري جي ڪنگھو:
	(ڪرڻيو ڪرڪ يا ڪاري ڪنگھو)

pregnant.

• گپڻي:

(حامله پچيداني)

habit, addiction, nature, disposition,

• گت:

conduct, behaviour, awareness, cognition.

(طريقو رويو عادت)

to suck, suckle, gulp, swallow.

• گتڻ:

(ڏائڻ، ڏيڻ، گهڻ، گڙڪائڻ)

below the jaw or mandible,

• گڻو:

sb mandibular, sub maxillary.

(کاڏيءَ کان هيٺ)

marrow, pulp, medulla, lump of

• گڏوڏو:

cotted blood, coagulum,

(غدود)

purulent mass, necrotic material.

anus.

• گديا:

(مقعد - گڏ)

shaft of long bone, which

• گڏريو:

contains bone marrow.

(نري نلي)

back of neck, nape, nucha.

• گڏڙي:

(ڪنڌ)

mongrel, hybrid, cross breed,

• گڊو:

help, breed.

(پرنسليو گڏوچڙ گرو)

grime, mange, scabies in animals.

• گڙ:

(خشڪي، کلون)

heaviness, indigestion.

• گراني [ف.]:

(گران، بدھضمي)

dwarf, midget, pigmy.	• گرائنٹ مئٽريو: (چامڙو)
pregnancy, uterus, womb, foetus, embryo.	• گرپ: (رحم ڪڙھ، پڄيداني، ڳپ)
abortion.	• گرپ گھات: (پارڪيرائڻ)
abortifacient.	• گرپ گھاتڪ يا گرپ گھاتي: (پارڪيرائيندڙ)
pregnant.	• گرپ ونٽي: (گرپڻي، ڳپوارڙي)
neck.	• گرن [ف]: (ڳچي، سسي، ڪنڌ، مٿڪو، عنق)
kidney, ren [L.], nephros [G.].	• گردو گڙدو: (بڪي)
renalur, uretric colic.	• گردو جو سوڙ:
intestinal, rumbling, borborygmi.	• گڙڙاڻ: (پيٽ ۾ گڙڙو)
regurgitation, backward flow of stomach contents into mouth, gargles, gargling.	• گڙو گڙو: (غارا)
heat, anger, passion, lust, gonorrhoea and syphilis.	• گرمي [ف]:
mangy, neck, nape.	• گرو:

knot, segment, phalanges, small bones of fingers or toes.	• گري ڳري:
kidney.	(ڳڻ، ڳل) • گڙدو: (گڙدو)
strangulations, throttling.	• گستو: (گهنڻو گوگهو)
hump.	• گڪ: (ڪڻ، ٿوهو)
salivation, slobbering.	• گيڪ: (گيت، فيٺ، لاد، لعاب)
hoarse.	• گگه:
hoarseness, laryngitis.	- گگهائي: (گگائي، وينل نڙي، نڙي گهٽ)
corner of mouth.	• گلاڻ، گلاقو: (واڇ)
artic aria.	• گلڳيال: (خارش)
mouth corner, gill, tonsil.	• گلڳيرو: (ڪليون)
throat, pharynx.	• گلو: (گلو نڙي، گهٽ)
gargle.	• گلولي: (گڙڙي)

doubt, suspicion, notion, idea,	• گمان [ف.]:
conjecture, fancy.	(شك، شهبو خيال، قياس، ويچار وهم، پزم، وسوسو)
property, quality.	• گن:
	(گن)
solemnity, seriousness,	• گنپيرائي، گنپيرتا:
gravity, forbearance.	(سنجيدگي)
patience, ring worm, patch.	• گنٹ:
osteo-arthritis.	• گنڀيو:
	(گانڀو هڏن جو سور)
baldness, alopecia.	• گنج، گنجار، گنجائپ:
filth, pus, putrid, discharge.	• گند [ف.]:
	(بونء)
sulphuric acid	• گندرف جو تيزاب:
indigestion.	• گنڊجائي:
	(بدهضمي)
deafness, muteness	• گنگائي:
aphasia.	(گونگائي)
gasping.	• گنگريٽ:
	(سڪرات)
nasality, nasal tone in voice.	• گنگائي:
	(گهڻو آواز)
thought, awariness,	• گنپاٹ:
consciousness, cognition.	(سڌ)

quality, attribute, virtue,	• گُونُ:
merit, positive trait.	(خاصيت)
palatable, digestible, acceptable.	• گوارا:
yawn, yawning.	• گِراس:
	(اوباسي)
penis, phallus.	• گُوچ:
	(آلت)
knee, genu [L.].	• گوڙو:
	(مُونو زانو [ف.])
knee -joint.	- گوڙي جو سنڌ:
knee-cap, patella [L.].	- گوڙي جي ڍڪڻي:
ear.	• گوش [ف.]:
	(ڪڙ)
meat, flesh.	• گوشت [ف.]:
	(ماتس، ماهڙ، ڳڙ، لحم [ع.])
woman, female.	• گوڪي:
	(نار ناري، مُنڌ، عورت)
abiob of sputum.	• گولائِب:
	(بلغم)
dizziness, vertigo, giddiness,	• گوماٺ، گُھوماٺ:
intoxication, loss of	(ڦيرڻي چڪري، خمار، مستي، اُٻاٽ،
consciousness.	گومس، بيهوشي)
swelling, tumour.	• گُونِب:
	(گنديو، ڳوڙهو)
large swelling.	- گُونبو:
pulp, flesh, marrow, medulla, nut	• گونٺ:

idiory, stupidity, foolishness.

• گوشائزائي:

(چسائي، چريائپ)

dumbness, muteness, loss of speech.

• گونگائي:

(گونگار)

perception, awariness,

• گنت:

conciuousness, discrimination.

(سمجھ، پروڙ، هوش)

sickness, disease.

• گيجيائي:

(بيماري)

drowsiness, sleep, sutper, insensation.

• گيرٽ، گيرائي، گهيرٽ:

(جھوتا، ننڊ، گهر)

sudden thought.

• گيرٽ:

(پور وچاڙ)

circuit, revolution, impulse, mania.

• گيرٽ:

(قبرو جذبو جنون)

stammering, stultering.

• گيرٽائي:

(باتائي، هڪڙائي)

scratch, friction mark.

• گيساٽ، گيساٽو:

(گاٺ)

friction.

- گيسو:

(گيساٽ)

Baby.

• گيگلو گيگو:

(ننڍو ٻار)

infancy, babyhood.

- گينگائي

crazy, mad, insane.

• گيلو:

sleepiness, stuper, drowsiness, intoxication.

• گينوار:

(گهر، ننڊاڪڙائي)

blooming, blossoming, impregnation,
fertilization.

- گپجڻ:

(پوري يا ٽر جهلڻ، ڀڪو ٿيڻ)

pregnant, impregnated, fertilized,
mother with newborn or neonate.

- گپڻ، گپوراڙي:

contusion, foot, sore.

• گپ:

(گهٽ)

piece, portion, fraction, slice, morsel.

• گپو:

(گترو گروپ وٽي، ڳڙ ڪري)

دوستي، گورهاري زچو و بچو

وياتي ۽ ويائيل.)

young, youngster, youth, youthful.

• گپرو:

(نوجوان، چوڪرات)

child, 4-5 years age.

• گپوڙو:

(ننڍو ٻار)

childhood, boyhood, youth.

- گپورائي:

(ٻاراڻي وهي، ٻال جتي، ٻالڪا اوستا)

ovary, oophoron, uterus, womb,
gynetium.

• گپيرڙي:

(بيضي داني، تخم داني،

ٻچيداني، گروپ آستان، ڪوٽ

ڪڙھ، گهن، رحم)

manner, way, thinking,

• گپت:

contemplation, comprehension.

(انداز، نمونو، اسلوب، گپت، گپڻ)

(گروپ، ويچار، سمجهه، فهم)

a gulp, a swallow.

• گت، گیت:

(گھٹی، گیت، ڈک، سرکی)

contusion.

• گت:

(گپ، گھپ)

slice cutlet, piece.

• گترو:

(کترو قتلو گپو پيرو فان تُکر، پاگو)

wind-pipe, trachea, trachus [G.].

• گترو:

(نري گلو)

to strange, strangulate, throttle.

• گترو کان جھلنو:

to gulp down, swallow,

• گترو:

deglutitate.

(گھن، گترو کان)

slice or cutlet of lotus-root, fish,

• گترو:

piece, portion, cramp, lad.

(گترو گپو پيرو تُکر، گوٹ،

وڈو چوگر)

cheek, bucca [L.].

• گتو:

(گل، گت، مٹ، رُخسار [ف.])

happiness, joy, jaeity.

• گتج:

(سرھائي، خوشي، جُج، فرح [ع.])

head and neck.

• گتج:

(سي، مندي، سِر، گچي، مڪي)

cramp.

• گت، گتري، گيدي:

pulp, pap, pith, juice, nut.

• گت:

(گپ، مال، گودو گدو مغز)

pulpy, pithy, juicy.

• گردان گرولو:

- segment, section, slice, portion, cutlet. • ٻيڙڪ:
(ٻيڙو ٻيڙو ٻيڙو)
- mumps, infectious parotitis, parotid. • ٻيڙڪو گراڙهو:
region, in front of and below the ear. (ٻيڙڪو، ٻيڙڪو، ٻيڙڪو ملهه ٻيڙڪو
غڊوڊ جي سوڄ.)
- sebum, filament, like oozing material
coming out from nose, on pressure. • ٻيڙڪو:
(ٻيڙڪو وهندڙ ٻيڙڪو)
- swallow, gulp. • ٻيڙڪو:
(ٻيڙڪو، ٻيڙڪو)
- to gulp, swallow. • ٻيڙڪو:
(ٻيڙڪو)
- goiter. • ٻيڙڪو گراڙهو:
liver. • ٻيڙڪو هچا:
(ٻيڙڪو)
- segment, phalange, phalanx. • ٻيڙڪو:
segmented. • ٻيڙڪو ٻيڙڪو:
ankle, malleolus. • ٻيڙڪو:
(ٻيڙڪو)
- abscess. • ٻيڙڪو:
filament, fibre, fibril. • ٻيڙڪو:
(ٻيڙڪو، ٻيڙڪو، ٻيڙڪو)
- swallow, gulp. • ٻيڙڪو، ٻيڙڪو، ٻيڙڪو:
(ٻيڙڪو)
- hole, aperture, window orifice. • ٻيڙڪو، ٻيڙڪو، ٻيڙڪو:

- full-term pregnancy. • ڳڙڪري:
(حامل)
- oozing, dripping. • ڳڙڙ:
(قُزُو قُزُوئي، وهڻ، سِمن، نِمن، چِڪڻ،
وهڻ، جَهرڻ، نِينڊي وهڻ، ڳاڙو)
- deglutition. • ڳسڪڻ:
(ڳهڻ)
- chunk, chilled, frozen, happy, blood red. • ڳڪڻ:
(نريل، جميل)
- chillness, freezing, congealing,
condensation, curdling. • ڳگت، ڳڱائي، ڳڱائڻ:
(تڌاڻ، چمن، گهاٽو ٿيڻ)
- throat, neck. • ڳڱل، ڳڱهه:
- cheek. • ڳڱل:
(ڳڱو ڳڱت، مِش، ڳڱهه، رخسار، عارض [ع.])
- the inner side of cheek, gill. • ڳڱلاف، ڳڱلاف، ڳڱلافو:
- parotitis, inflammation of parotic
salivary glands, mumps. • ڳڱپيڙو:
(ڳڱپيڙو، ڳڱقڙو، ملهه، ملهه، گراڙو)
- partiers. • ڳڱل ڳڱڙو:
(ڳڱپيڙو)
- throat. • ڳڱلو:
- malaise, drwosiness, inflammation. • ڳڱر:
(ڪڱس، ڳاموڙ، ڳاموٽ)
- knot, node, nodule, ganglies, joint, junction, • ڳڱنڍ:
tuft, bunch, pulp-pap, navel, umbilicus. (ڏن، ڳنڍيدار)

knotted, segmented, tufted, bunched, jointed.	گنڊڙو: -
joint, junction.	گنڊڻو: - (سنڌ، جوڙڻ، ڳري)
swelling, tumour, lump.	گنڊيو: - (گوتڙو)
enlargement of lymph gland, lymphadenitis, bubo.	گنڊڙو: • (ويلڻ، نرو، ڪچوراڙي، پيرڙا (گچي))
chillness.	گنڱ، گنڱا، جنڱ: • (گنڱ)
contemplation, pondering, deliberation, consideration.	گنڱ، گنڱ ٿوڙ، گنڱ، گوت: • (سوچ، ويچار، غور، فڪر، گت، گوت، گنڱ پيهه، فڪر، تفڪير)
anxiety, worry, apprehension, dread, anxiety neurosis.	گنڱي: • (فڪر، چنتا، اورا، ڪورا، آند مانڊ، چورا، ڪونرا، اڏڪو، الڪو اونو، انديشو، سانگو، وسوسو سوسو)
anxious, worried, neurotic.	گنڱيال، گنڱي، خور، گنڱين
dumb, deaf.	گوت، گوتو: •
consider.	گوت: • (گت، گنڱ، گوت)
consideration.	گوتنات: • (گنڱ، گوت)

گہ

hoarseness, laryngitis.

• گہارو:

(نڑی، گھٹ، گھبو)

murder, killing, homicide or
suicide, slaughter

• گہاٹ:

(قتل، خون، گھاہ، مارو، کتس، کوش،

آپ گہاٹ، آتم ہچا، مردہ گشی)

murderer, killer, slaughterer

- گہاٹک:

(خونی، قاتل، گہاتی، گہاتو، ماریندڻ)

- گہاتو گہاتی:

- گہاٹک:

form, shape, feature,
figure, stature.

• گہاٹ:

(شکل، شبیہ، دول، صورت، مورت، روپ،

آکار، آچار، نمونو، وضع، ینگ، وڈ، کاٹ،

گھاڑ، گھڑت)

large wound.

• گہانگہ، گہاگہ:

(وڈوٹ)

wound, injury.

• گہاء:

(گٹ، چیر)

wounds, injuries, sores, blisters.

- گہاء گہب:

- گہب:

confusion, bewilderment,

• گہراہت:

embarrassment, nervousness,

(پریشانی، مونجہارو، متیون، منجھٹو)

perplexity.

deafness, stone, deaf.	• گھبران، گھبرائي، گھبرائپ:
prick, sac, bag, pocket.	• گھت:
	(چوڪ، چُونگه، گوٹري، ٿيلهي)
gullet, food, pipe, mind, inside	• تھت:
	(نرگھت، من، اندر ذھن)
vacumn, hollow, emptiness, cavity.	• گھتڪ:
	(خال، خالي جاءِ)
gulp, swallow.	• گھتڪو:
	(ھڏڪو، ڏڪ، سُڪي، پڪ).
a large louse.	• گھتو:
	(ٽولڙو)
throttling, strangulation.	• گھتو:
	(گھوگھو)
mild purgative, to clear mecomium of neonate.	• گھتي:
	(ڏڪو ستي)
cut, dent, wound, hump.	• گھپ:
	(وڏ، گھپ، ڪپ، کانچو گھاءِ)
wound.	• گھيو:
	(گھاءِ)
dent.	• گھچ:
	(ڏند)
stupid, fool, idiot.	• گھچ، گھچيال:
intestines, excreta, stool.	• گھچا:
	(آندا، گونھن)

shiner, trembling.

• گھڏ:

(ڏڪڻي)

dwarf.

• گھرتو:

(بندرو)

blockhead, idiot.

• گھرتو:

feeling of sickness, sinking, sliding down.

• گھرڪڻ، گھرن:

mark, contusion of the rope.

• گھڙ:

flask, headless body, cervix of uterus.

• گھڙي:

(سوڙهي منهن واري)

vertigo.

• گھمائي:

(گھومائي، پنوائِي)

motions in diarrhoea, dizziness.

• گھيرو:

(موٽ، وڪڙ)

excretion, excreta, stool.

• گھن:

(گونهن)

wrinkle, puckering.

• گھنج:

anxiety, worry, trouble, distress, perplexity.

• گھنگھڙ:

(پريشاني، ڳٽي)

confusion, perplexity,

• گھڻ متيائي، گھڻ واختائي:

bewilderment, indecision.

nasal tang.

• گھٽائي:

(مٿائي)

worm ridden, wasted, emaciated,

• گھٹو لڳڻ:

eaten, by anxiety.

eye injury.	• گھوڙو پوڻ:
abdominal ache or pain.	• گھوڙو:
	(پيت جو سور)
throatling, snore.	• گھوڙو گھرو:
	(ڪونگھرو)
strangle.	• گھوڙو گھو:
	(گھٽو)
depression, sadness,	• گھومات:
unconsciousness.	(اداسائي، نراسائي، مايوسي، دلگيري، بيهوشي)
vertigo.	• گھوماتي:
	(پنوا تي)
enrails.	• گھيڇ ٻچا:
	(آندا گھيون، آندا گونڊا)
snot, thin and lean.	• گھينگو:
	(گھينگو ڏٻرو)

ل

incurable, terminal, intractable, irremediable	• لاعلاج:
	(لادوا)
death, demise.	• لاڏاڻو، لاڏاڻو:
	(رحلت، وفات، موت، لڏ)
youth, bloom, puberty, prime of youth.	• لاسياري:
	(جوڀن، ڦوه، جواني)

dead body, corpse.

• لاش، لاشو [ف.]:

(مژھ، مردو مثل جسم يا بوتو)

کوٹ، نمش [ع.].

thin, lean, slender.

• لاغر [ف.]:

(اپرو سنهڙو ڏيرو ڍانگ، هڪ)

تهڙو نر بل، هيٺو لانيارو)

menstrual blood.

• لال پائي:

(ماهواري، ڪپڙا)

thinness, leanness, feebleness,

• لانجهه:

emaciation, lasting, weakness,

(ڏبرائي، لاغري، ڏربلتا، نر بلتتا، ضعيفائي)

feebleness.

هيٺائي، نستاڻي، هيٺا، جهيٺائي

ماندڪائي، ساٺائي، آسگهائي.)

defect, flaw, fault deformity,

• لان:

deficiency, blot, blemish, stain,

(نقص، عيب، خامي، شڪر، خطا، اوٽائي،

error.

اٿاڻ، ڪوٽ، ٽڪو داغ، ڪلڪ.)

deformity, defireany.

• لاهه:

(لان)

spittle, saliva, salivary secretion,

• لپ [ع. لماب]:

salon [G.].

(لپ، پگ، ٿڪ، ڦيٽي، مڱگ،

اوپڙاڻ مڱگ.)

lip, cheilos [G.]

• لپ [ف.]:

(چپ)

teethless.

• لپو:

(قدو پيو ڇڏو.)

string, thread, impulse.

• لڙھ:

(ريڇڪ، جوجڪي، ٻڌڪي، لهر، موج)

onset of fever, feverishness, flooding of disease.

• لڙھو:

sexual pleasure, orgasm.

• لست:

(لذت)

scratch.

• سرڪو:

(رهڙ)

birth mark, red spot, port-wine stain,

• لستو:

hemangioma.

(پنڌاڻشي نشان)

tasteless, un savoury, insipid, vapid,

• لسو:

weak.

(بي سواديو، بي لذت، بي ذائقو)

(آلوڻو ٿڪو ٿئي)

saliva, sticky or viscous fluid.

• لعاب:

(پڪو، ٿڪو)

taste, stain, spot, mark.

• لغاز:

shoe sore, blister.

• لغت:

(مجات، لت)

facial paralysis, Bell's palsy,

• لقو [ع.]:

paralysis or paresis, of facial, seventh

(ٿريل واڃ)

cranial nerve.

waist, loins.

• لڪ:

(ڪمر، ميان، چيلھ)

orifice, hole, aperture, pit.

• لڪو:

(ٿنگ)

- the pit above sterno-clavicular joint,
just above sternum. لڪي • (تڙي)
- awakening, awariness, consciousness,
cognition, perception, information. لڪ، لڪا: (مٿڙ سماءَ، سڃاڻي، سچيتائي، پرک، پروڙ، خبر، معلومات.)
- worry. لڪ • (گھٽي)
- copulation. لڪ • (ڊگھو)
- possession, sorcery, magic, black magic. لڪت • (حساب، سايو)
- stickiness, glutinosity,
viscosity, adhesiveness. لڪ لڪ • (لو لبيس، چيڙهه، چنبرائي، پھتائي.)
- hole, oozing, seepage, urination,
micturation. لڪھ • (سوراخ، پيشاب وھڻ)
- lameness. لڪ: [ف. لنگ:] (منڊ، منڊاڻ، منڊڪائي، منڊڪاءَ.)
- organ, limb, member or part of
body, body, fever, pyrexia,
disease, sickness. لڪ • (انگ، عضوو، بت، بدن، تپ، بخار، مرض، روگ.)
- feverishness, maliase. لڪ ڪوسا ٿيڻ، لڪ مڙڻ:
- lameness, sickness, illness. لڳائي • (اگھائي، ناچڳائي، ناچاڻي، عليلائي، روگ، مرض، بيماري.)

useless, worthless, crazy, mad, penis, foolish.

• لُئِنُّ:

child, youngster.

• لِيلُو:

(ہار ہالک، بچو طفل [ع.])

phallus.

• لَلُو:

(آلت)

deaf.

• لِّلَّهُو:

(ہوڑو)

penis of child, impotent

• لَلِي لَلِي:

(تتی، تئی، پیلہ، نامرد لَلُو)

snot, nasal, mucus.

• لِر:

touch, sense of touch, tactile sensation.

• لَمَس [ع.]:

(چہاء)

phallus, penis, male genital

• لِنُّ:

organ.

(مردانو عضوو تتو ڈکڑ ککیر [ف.])

وضیب [ع.], ڈکڑ [ع.]

illness.

• لِنَجِه:

(مرض، بیماری)

lameness, leglessnewss.

• لِنِگ:

(منباتی)

linga, lingum, phallus of shiva.

• لِنِگ لِنِگ:

(مردانو عضوو)

small hairs of body, pores.

• لُئِنُّ لُئِنُّ:

(لونء لونء، رگ رگ، رومر رومر انگ)

انگ، نس نس، وار وار)

mucus, sticky secretion.	• لَو:
	(لثوق لى، لیس، چيڑھ)
pain, grief, anguish, restlessness, discomfort.	• لَوٺ:
pain in frontal region or forehead.	- لَوٽي سُوڙ:
restlessness.	• لَوڇ، لَوڇ بَوڇ، لَوڇو:
	(لڇ، لڇ پڇ)
anxiety.	• لوري لوري جهوري:
phallus, penis.	• لوڙو:
deadbody.	• لوڙه:
	(لاش)
weak.	• لوڙهو:
	(ڪمزور لاغر)
epidemic.	• لوس:
	(وبا)
vulva, cunt, female genital organ.	• لوشنگ:
	(زنانو عضو)
homosexuality.	• لوطي فعل:
hole, orifice, flaw, defect.	• لوگهو:
maimed hands, lame handed,	• لولو:
without arms and hands.	(لوهو ٿنڀو اوتو رُونڀو نونو)
	(رونو جڏو هتن پانهن کان)
small fine hair, thread,	• لُونء:
filament, fibre, down.	(لوشن، روم، تار، تند، وان، پٽ، ريهه، ساوڪ)

temple.	* لوندڙي:
	(لنوٽو، پاسو)
homosexuality.	* لونڊپياڙي:
sodemy.	(لوطي فعل، لواطت، چوڪري باڙي، بچي باڙي)
feature, face, figure.	* لونگرو:
temple.	* لوٽو:
	(لوندڙي)
temporal.	- لوٽي سر، لوٽي پير:
face, figure, form, features,	* لهه:
stature.	(هائي ڪائي)
wave, tide, impulse, emotion,	* لهر:
feeling, passion.	(موج، آچارو، امنگ، ترنگ، جوش، جذبو آدمو، ولولو، لهر، جهوتو، جهٽڪو.)
small hair.	* لنگر:
	(لونءَ)
poultice, salve, cream, ointment, paste,	* لپڻ:
embrocation, paint, temporal.	(مڪ، طلا، حلق، تيل.)
flaccidity.	* ليڙائي:
common cold, coryza, catarrh,	* ليس:
allergic, rhinitis.	(ٿڌ، رُڪام، نزلو.)
	- ليساڻ:
	(ليس)
the egg of the head louse (pediculus capitis), nit.	* ليڪ:
kid.	* ليلاڙ:

م

- slap, skin over top of head. * مائام مائامو:
(مستڪ.)
- swelling, oedema, growth, * مائام:
maturation, ripening, fattening. (ٿولها)
- intoxication, stuper, euphoria. * مائام:
(نشو مستي)
- female. * مائام [ف.]:
- meat, flesh, pulp. * مائام:
- fleshy, meat, medulla. - مائام مائامو:
- caries tooth. * مائامو:
(اڱاري ڏند جي کاڌ يا مائامو)
- massage. * مائام:
(هت، هت، هت، هتو هتو مائام،
آءِ. آءِساڙي آءِسوٽ، آءِمڪ.)
- melancholia, severe forms of depression. * مائامو:
- مائامو:
- melancholic, one of humours. (سوداوي، سوداوي، خفقان، پورالو
وسوسيو سنسئي.)
- epidemic, pestilence, plague. * مائامو:
(مهاماري، ويا.)
- weariness, exhaustion, suffocation, * مائامو، مائامو،
sinking, restlessness, uneasiness, syncope. مائامو، مائامو:

the pupil of eye.	* ماڻھڪي:
	(پٽلي، مردمڪ، وٺي.)
menses, menstruation, spotting, monthly courses.	* ماهواري:
	(حيض، رنگ، ڪپڙا، گنديون، ڦل.)
carb.	* ماهيڇو:
	(قالب، سانڇو)
small pox.	* مائي:
	(وڏي ماما، سيتلا)
disappointment, despondence, despair, chagrin, frustration.	* مايوسي:
	(نراسائي، نااميدي، ياسيت.)
meningitis, encephalitis.	* مٻارڪي:
	(گردن توڙ بخارا)
sense, wit, counsel.	* مت:
	(سمجھ، فهم، هوش، صلاح)
urine.	* مٿڙ:
	(مٺ)
urinary bladder.	— مٿرائگو:
	(مٿانگو مٿانو.)
drunk, intoxicated, tipsy, ecstatic.	* مٿوالو:
	(مست، مستانو، مجذوب)
upper or superior aspect, head and neck.	* مٿاڙ:
	(ڳاڻ، ڪنڌ، منڍي، سر.)
origin, beginning.	* مٿاڙو مٿاڙو:

crown of head, cranium.

* مٿاهو:

(مٿو ڪيبرائي، ٽڪر، ٽيڙ)

upper or superior part, aspect.

* مٿاهون مٿانهون مٿاهين، مٿانهين:

crown of head, cranium, head, head

* مٿو:

and neck, cephalic [G.], upper or

(چوٽي، چوٽ، مٿ، مٿندي

cephalic end, menses.

ميري ميسي، مٿندي، مٿديو ميو

سيراندي اڳياڙي مٿيون يا

مٿنداٿو چيڙو ماهواري، حيض

ميو مٿو.)

headache, cephalalgia.

- مٿي جو سوڙ:

dizziness, giddiness, vertigo.

- مٿي جي ٿيري:

(پنواٽي، گھوماٽي، گھمري)

anxiety, craziness, madness, in sanity.

- مٿي ۾ ڪينٿان يا ڪيڙو:

obsession.

- مٿي ۾ مرگهي:

(پل پل پوڙ سوڌاء)

cheek.

* مٿ:

(ڳل)

chubby, cheeks, cheeky.

- مٿو:

(مٿر، ڳلن ٿلهو)

urine, urina [L.], ouron [G.].

* مٿ:

(پيشاب، نازا چوڙ ريلو)

urinated, drenched with urine.

- مٿاڪو:

frequency of micturation, polyuria.

(مٿ مٿ، مٿاڪرائي)

urination, micturation.

* مٿنڻ:

- masturbation, hand- practice, self * مُتِ هِطَرِ:
- sexual, gratification of male or female, self abuse. (مُشْتِ زَنِ [ف.] جَلَقِ [ع.] هِطَرِ سِ.)
- badness, mal [f.], pathology. * مَنَاقِ مَنَاقِي:
- (خَرَابِي، خَرَابِي كَمِي، گَهَتَتَائِي، كَمزورِيه هِيثَائِي.)
- sweet, sugar, carbobydrate, sucrose * مِينَاغُ:
- saccharose, sacharide
- urinary bladder, vesica [L.] * مَثَانُو [ع.]:
- (مَثَانِكُو مَثَرَانِكُو.)
- injured, wounded. * مَجْرُو حِ [ع.]:
- (زَخْمِي)
- crazy, mad, insane, maniac * مَجْنُونِ [ع.]:
- (چَرِيو دِيوَانُو پَاگِل، مَجْدُوب، چُنُونِي.)
- indentification mark. * مُچَرَكُو:
- mosquito. * مِچَرُو:
- idiot, fool, stupid. * مِچَنَدَرُو:
- to prune, cut, incise. * مِچِنُو:
- cut, incision. * مِچُو:
- scapular pain. * مِچِيهِي:
- (هَاهُو قَهُو.)
- eunuch, neuter, sexless. * مُخَنَّثُ [ع.]:
- (كَدَرُو هِيچَرُو كَسِي، كُسَرُو.)

resistence, defence, immunity.

* مَدَافِعَت [ع.]:

(روڪ، جھل، جھل پل، اٽڪ،

رَنبَڪ، دِفاع، بچاء، تحفظ..)

badness. mal [f.]

* مَدائِي:

(مندائي، خرابي، بُرائي، بُچڙائي.)

time, period, duration, age interval.

* مَدُو [ع. مدت]:

(مدت، عرصو، ميعاد، وقت، وٽي،

چڙي، وچيتي.)

typhoid fever, enteric fever,

_ مَدِي جو تپ:

paratyphoid fever.

(ميعادي بخار، محرفه تپ، آندي،

جو بخار، دائو، نڪالو (پنجابي)،

موتي جھرو)

intoxication.

* مَدَهوشي:

oaf, blackhead.

* مَدَّ:

oaf.

* مَدُّ:

oaf.

* مَدِي:

common cold, caryza.

* مَدَاڙ:

male, masculine.

* مَدَكڙ [ع.]:

(نر، مرد، مڙس، نروٽو، مردائو.)

grime, dirt, filth.

* مَڙ:

(مير، ميل، مڙ، ميرائي، ميراڻ، مڙ، ڪچرو، گند، ڪس.)

meditation, contemplation, deep absorption.

* مَرَاقِبُو [ع.]:

(استغراق، سماڙي، تپ.)

man, male, macho.

• مرد [ف]:

(نر، نرينو نروتو ماڻهو مٿس، مذڪر.)

maleness, manly, masculinity,

— مردانگي، مردانيت

potency, lust, semen, balls, sexual,

(مٿسي، قوت باهر، شهوت، ذات،

potency.

ويرج)

man, common man.

• مردم [ن]:

homicide, murder, slaughter.

— مردم ڪشي:

(خون، قتل، هتيا، هچا، گهات،

ڪوش.)

dead, dead man, corpse, dead body.

• مردو:

sickness, illness, disease.

• مرض [ع]:

(بيماري، روگ، اگهائي، ڏوج.)

death, demise.

• مرگ:

(موت، مرڻو، مرتيو، وفات، چالائو

لاڏائو، قضيو، رحلت، وصال.)

epilepsy, seizure, convulsions, fits.

• ميرگهي:

(ميرگي، صرع [ع]، چٽيون، دورو

اودي)

death.

• مرڻو:

— موت، مرگ.

dying, near death, last gasp or breathe.

— مٽينگ:

ankle.

• مرو:

(مريو)

ankle joint.

— مري جو سنڌ:

taste, savour, flavour, relish, pleasure,	* مزو [ف. مزه]:
fun, enjoyment. deliciousness,	(ذائقو سواد. ساء، لذت. لطف.
reverly.	حظ. رش. چش. چشکو چهر.
pore, poros [G.], a minule surface	موج. ذوق. فرح. شادمانی.)
opening of sweat gland duct	* صام مشام [ع.]:
intoxication, drunkenness, madness,	(سلونگرو کونء.)
frenzy, ecstasy, sexual frenzy.	* صستی صستانائی [ف.]:
head, forehead.	(چریاتی. دیوانگی. نشو خمار
intoxicants.	کیپ. وجد. حال. جذب. جذبو
purigative, laxative, aperient.	وهر.)
muscle, mys [G.]	* صتک [س.]:
harmful, injurious, deleterious,	(سرو متو نراؤ پیشانی.)
detrimental, baneful.	* مسکرات [ع.]:
gargles.	(نشو ڈیندو)
clinic.	* مسهل [ع.]
	(جلاب. قبضی توڑ.)
	* مشک:
	(ڈورو. پنو.)
	* مضرو [ع.]:
	(هاجیکان نقصانکان چیهورساتیندو)
	* متضضو [ع.]:
	(گروا.)
	* مطلب [ع.]:
	(شفاخانو علاج گهر. اوشد آلیه. عیاده [ع.].)

- physician, medical doctor. * شعاليج [ع.]:
(طبيب، حڪيم، ويد، ويج.)
- inspection. * شعائتو [ع.]:
(تپاس)
- electuary. * معجون [ع.]:
- stomach, belly, gaster [G.]. * معدو [ع.]:
(اوجھ، گچي، بيت)
- invalid, disabled, helpless. * معدور [ع.]:
(جڏو لاچار بيوس، بيواھو مجبور)
- brain, cerebrum [L.] encephalon [G.], * مغز:
- pith, marrow, kernel, essence, core. (ميجالو پيجو دماغ گچ، گچ، گودو مڪ، گورو تڻ، سان
ست، جوهر، قلب، وچون وچ)
- spinal cord. - مغزي ڏوري:
- freshner, refreshing, reviving. * مفرخ [ع.]:
(فرحتي، طراوت)
- anus. * مقعد [ع.]:
(پاڏ)
- tonic. * مقوي [ع.]:
- crazy, mad, rabid, rogue, berserk. * مڪنو:
(چريو مست، چتو هڙڪيو)
- rub, massages, anoint, scrub. * مڪ:
- marrow, mylos [G.]. * مڪ:
(گودو)

origin, start, beginning, crown,

* مُنيَ:

top, head, face, visage, front,

(آغاز ابتدای شروعات، اصل،

anterior.

اوائل، آد، آڳاٽو قديم جهونو

چوٽ، مٿو مٿ، سِر، منهن، مهڙ

مهڳه اڳياڙي)

head, head and neck.

* مُنيَ:

(سِر، سسي، سري ڪنڌ.)

flat, nose.

* مُنو:

(پينو نڪ ويٺل.)

face, visage, countenance, mouth,

* مُنهن:

opening, orifice.

(مڪ، چهرو، شكل، صورت،

رو، مهڙ، واٽ، تنگ، ڳڙڪ.)

- مُنهن چنڊ، مُنهن خال، مُنهن

retching, vomiting.

ڪارَ مُنهن ڦل:

semen, sperm.

* مُني:

(بيرج، پنڌ، ويرج، ذات.)

cervical vertebra, atlas and axis, the

* مُسڪو:

first and second cervical vertebrae.

(اطلسي ۽ محوري ڳچيءَ

واريون ريزه، جون هڏيون.)

nasal.

* مُشو:

(گھشو)

lethal, fatal

* موتماڙ:

pox.

* موتتڙو:

* موتيابند، موتيو پاڻي:

cataract.	- موتيو اچو:
glaucoma.	- موتيو ڪارو:
umbilical cord.	* موتو:
	(ناڙو)
sprain.	* موج:
	(سٽ)
fatty, oily.	* موڏو:
	(سٺو چربيلو.)
swoon, fainting, syncope.	* مورچا، مورچائي، مورچاڳئي:
	(بيھوشي، غشي)
stupidity, foolishness.	* مورڪائي:
	(بيوقوفِي)
intestinal obstruction.	* موڙهه:
confuse.	- موڙهل:
confused peaplexed.	(منجهيل)
loss of consciousness.	* موگھائي:
female, feminine.	* مونث:
suffocation, restlessness,	* مونجهه، مونجھارو، مونجھارو، مونجھو:
perplexity confusion.	(گھٽ، ٻٽ، پوست، بي آرامي، واترائي)
frontal anterior, aspect.	* موھڙ، موھنگ:
pimple, acne, acne vulgaris,	* موھيڙو، موھيڙا:
blockhead, comedo, comedones.	
epidemic, pestilence, pandemic, plague.	* تھامري:
	(وبا، وڏي وبا.)

- gums, gingival [L.] * ٺھار مھارون:
(صرهي)
- sexual or mating desire, lust * ٺھار:
(چائو وھر، بوڪ)
- facial features. * ٺھاناو:
(ٺھاناو، ٺھانو، ٺھانو، ٺھانو)
- injured wounded. * ٺھانين، ٺھانين، ٺھانين:
(ٺھانو، ٺھانو، ٺھانو)
- atlas, first cervical vertebra,
cervical or neck joint of atlas &
axis vertebrae. * ٺھارو:
(ڪرنگهي جي هڪ مڙي مٿڪو)
- woman. * ٺھري:
- fatal, lethal. * ٺھلڪ [ع]:
(موتمار)
- menses, menstruation. * ٺھينو مھيناري:
(ماھواري)
- dead, corpse. * ٺھل:
(مردو)
- deadbody, corpse. * ٺھل:
(لاش، ٺھل)
- brain. * ٺھجالو:
(مغز)
- lust, sexual thrust. * ٺھسٽ:
(شھوت، ميسٽ)

ن

Un-, in-, im-, il-

• نا:-

blindness, loss of sight.

- نابيناڻي:

(انڌائي، اکين انڌائي، ڪو

چشمي [ف.])، اکين جڏائي

stabeness.

- ناتازائي:

wakness.

- ناتواني

weakness, infirmity, feebleness,

- ناتوانائي، ناتواني:

frailty, indisposition,

(ڪمزوري، ضعيفائي، نحافت، بي

unhappiness.

طاقتي، اگهائي، هيٺائي، اڻ سگهائي،

لاغري، ناچاقي، ناچاڪي، ناچڱائي،

ناسازي، علالت، ناخوشي، عاجزي

اهلائي، شڪالائي، نا تندرستي، روڳ،

بيماري، مرض، ناشادي)

folly, foolishness, ignorance,

- ناداني:

simplicity, innocence, dullness,

(ناسمجھي حماقت، بيوقوفي، سادگي

stupidity.

پوروڙائي، مورڪائي، اڻڄاڻائي، اڻوچھائي

معصوميت، نافھمي.)

importency, unmanliness, sexual

- نامردي، نامرڙدي:

inadequacy.

centre, hub, navel, umbilicus.

• ناب:

(ناف، ڏن، ڏني.)

nails.	• ناپ، ناپيون:
	(ننهن)
fire, woman, pulse, artery,	• نار:
cat-gut.	(باه، آڳ، اگني، آتش، عورت، مائي، زال، ناري ضاعفان، استريه زن، نس، نبض، شريان، زه، رُودو، هليءَ جوانديو)
guinxea worm, dracanculus	• نارو:
medinensis, dracontiasis.	
pulse, artery.	• ناپ ناري:
	(نبض، نوض، نس، تند)
umbilical cord.	• ناپ نارو:
phallus- penis.	• نارو:
urine, urination, micturation,	• ناپ چور:
frequency of micturation, polyuria.	
expulsion of placenta with umbilical cord.	• نارو نڪرڻ:
	(اور نڪرڻ)
cutting of umbilical cord.	- نارو موڙڻ، نارو وڍڻ:
nostril, nares [L.], anterior nasal	• ناس:
opening, choana, naris, snuff	(چونتي، ناکوٽي، ٿر، نسوار ناس جي چپي)
a person with flared or large nostrils.	- ناسيرو ناسن ڦاٽور:
a long breathe taken through nostrils or nose.	- ناسڪو:

nasal of nose.	- ناسڪي:
ulcer, open sore, discharging	* نہ چُتندڙ چڪندڙ ڦٽ.
wound, intractable, bound, ulcer	گھرو يا اونھون زخم
[L.], fistula.	نواسيڙ، وڙ پڳندر.
umblicus, belly button naval.	* ناف، ناف:
	(ڏن، ناپ، سُنڊي).
displacement of abdominal aorta, pull	- ناف، ناف پوڻ
or strain, below umbilical region.	(چڪي پوڻ).
nose, nostril.	* ناک:
large nostril.	- ناکوٽو:
normal nostril.	- ناکوٽي:
	(چونڻي، ناس، نر، ناکوٽي، ناکوٽرو)
nasal.	- ناکي
	(مٿو گھڻو غشو)
epistaxis, bleeding through nose.	- ناکير، ناکيري، ناکيلي
	ناڪيل، نڪھير، نڪسير:
a person with large nostrils, nasal, mucosa.	* ناکوٽرو:
	(ناکوٽي)
an antidote for snake-bite.	* ناکيل:
vessel, duct, channel, cord.	* نالي، نلي:
dim or short sightedness,	* نانجھائي:
purblindness.	(چُنجھائي، جھڪ، جھڪ نظري)

pulse reader, physician, diagnostician.	* تباض: (نبض شناس، حکیم.)
pulse, pulsation, phulsology, artery, throbbing.	* نبض:
ingrowing toe- nail, nail spike or spicule.	* تَنوَر: (نائو ٹھنٹر.)
rearing, fostering, supporting, caring, nourishment, naurture, sustenance, alimentation, nutrition. cherishing.	* نیاج، نیباج: (پالنا، پرورش، سار سنپال، پرگھور، غذائیت، تگاء، آجیوکا، سانید، سانپ، تات، تھل، تکور خدمت.)
total blindness.	* نیٹ اندائی:
wasting, emaciation.	* نیجرن، نیجھرن: (گرن، جھرن، جھنچس درکن، لڑکن.)
pith, essence, extract.	* نیچوڑ:
free from anxiety, calm and cool.	* نیچیند:
sneeze.	* نیچ: (چک)
weak, helpless, invalid.	* نیدڑ:
male, man.	* نر:
bisexual, hermaphrodite.	* نر ماد: (نر مادک، نر مادی)
despondency, hopelessnes.	* نیراسائی:
weakness.	* نیرتلائی: (دربلائی.)
ciliary bony arch above eye socket, belo eye brow.	* نیراچڑی:

- fore head. * نیراڙ نیرڙ نیراڙي، نیراڙاڙ:
- eye-sight, vision, look * نرت:
- seeing, insight, perception. (بصارت، جوت، نظر، نهار ڏسڻي، دید، بصیرت، پروڙ فراست، زیرکي.)
- terror, horror. * نرڙو:
- groin, inguen [L.], inguinal region, * نرو:
- between abdomen and thigh. (چڏو.)
- be lusty, sexually excited. - نرا پرجخ:
- over- filling, of urinary bladder. - نرافاتخ:
- inguinal or scrotal hernia. - نرولھڙ:
- (چن.)
- free from any disease, healthy, physically * نروگائي، نروتائي:
- fit, sound and sane.
- hygienic, palatable, digestable, * نرويو:
- pathogen or bacteria free.
- deprived, defected, disappointed. * نره:
- (نراس، نامید، مایوس، آداس، ملول.)
- shaft of long bone. * نري:
- (نلي، نالي.)
- gullet, food, pipe, oesophagus. * نڙ، نڙگھڻ، نڙگھوٺ، نڙگھوتو:
- (کاج نلي، شاه نلي.)
- throat, pharynx. * نڙي:
- (گلو حلق، کنت، حنجره.)
- hoarseness, laryngitis. - نڙي پوڙ:

- post-nasal drip. - نيزيءَ كيس:
- (نزلى ڳاڙو ريزش)
- dying, last gasp, near to expiry. * نزع [ع]:
- (سڪرات)
- semen discharge at climax of coitus, * نزول [ع]:
- flow of tears from eye or ophthalmic
discharge, post-nasal discharge.
- vein. blood vessel, fibre, nerve, penis. * نَس:
- (رڳ، تند، تندو، تاندورو آلت.)
- venesection, severed veins. - نساتيل:
- (نس ڪٽيل)
- venous, venetation, varicose veins. - نِير:
- infertile, unfruitful. * نَسَل:
- infertility. - نسلتا:
- (نقلتا، نهقلتا، بي قليائي، ان قليائي)
- women, female, famine. * نساء [ع]:
- (زاليون، بيبيون، گهر واريون.)
- weakness. * نِسائي:
- (ڪمزوري)
- lancest, for venesection or
phlebotomy, surgical knife. * نِسْتَر، نِسْتَر:
- resolution, of a swelling, tumour or abscess. * نِسْجَن، نِسْجَن:
- prescription, recipe, formula of
medicine, its symbol [R]. * نسخو [ع]:

To grow, bloom, blossom, bud,

* نِسْرَئُ:

sprout, shoot up granulate.

(أَسْرَئُ، أَيْرَئُ، مِيرَجَئُ، اِنگورجَئُ)

(مُورَجَئُ، قُتْرَئُ، مَنَهَن كَدِئْرَئُ)

despondence, hopelessness.

* نَسْوَتَائِي، نَسْوَكَائِي:

(نَاأَمِيدِي، بِي آمِرَائِي، نِرَاسَائِي، مَائِيوسِي)

forgetfulness, loss of memory,

* نَسِيَان [ع.]:

amnesia [G.]

(نَيْلَ، وِيسِرَ، وِيسَارَوَ)

starch, a carbohydrate.

* نِشَاسْتَوِ[ف.]:

delight, gaiety, mirth, merriment, joy.

* نِشَاط [ع.]:

(خُوشِي، شَادَمَانِي، مَسْرَتِ)

طَرَبِ، اِنْبِساطِ سِرْهَائِي)

mark, sigh, emblem, identification.

* نِشَانِ نِشَانِي [ف.]:

(أَهْجِ، أَهْجَانِ، عِلَامَتِ، پَتَوِ)

سِجَاتِپِ، يَادِگَارِ)

intoxication.

* نِشَوِ [ف.]:

growth, development.

* نِشَوِئِمَا [ف.]:

(نِسْرَئُ)

semen, male genital discharge,

* نُطْفَوِ [ع.]:

male sexual secretion, sperm.

(مَنِي، دَاتِ، وِيرِجِ، وِيرِيرِ، بَچِ، قُتْرَوِ)

speech, power of speech.

* نَطْقُ [ع.]:

(كُفْتَارِ كَلَامِ، كَالِهَاءِ، بُولِ)

system, order, arrangement.

* نِظَامِ [ع.]:

(سِرْشَتَوِ تَرْتِيبِ، بِنْدَوِيسَتِ)

look, glance, sight, vision, view,	• نَظَر [ع.]:
care, supervision, careful thought,	(نگاه، نهار، دَسْطِي، نيرت، درشت،
deliberation.	بصارت، ديد، جوت، نور نظارو ذِيكُ، ذِيكَا، لفاء، ديدار درشن، سوچ، ويچار غور.)
inspection.	- نظرتپاس:
lochia [G.], vaginal, discharge after	• نِفَاس [ع.]:
childbirth during puerperium.	(ويائي وارو کنگهو پائي.)
psyche, mind soul, self, person,	• نَفْس [ع.]:
body, flesh, sensual, appetite, genital	(ذهن، من، ذات، آيو خودي
organ, essence, substance, breath,	آتما، شخص چئو فرد، بت، بدن
prana.	جسر تن، نفساني خواهش جنسي انگه جوهر، سٽ، ساهه پساهه پاران.)
sensuality, carnality.	- نفسانيت:
psychic.	- نفسي:
psychology.	- نفسيات:
psychological.	- نفسياتي:
shoe- sore, blisher.	• نَقْت:
	(لِقَت.)
mark, impression, stamp, print,	• نَقْش:
picture, painting, pattern,	(نشان، نشاني، نپو چاپ، مهر،
engraving, carving.	چٽ، چٽسالي، تصوير، مورت، اڪڙو، اثر، تاثر)

- defect, fault, flaw, blemish, * نقص [ع.]:
- deficiency. (اوٹائي، عيب، خامي.)
- nose, rhis [G.], nasus [L.]. * نڪ:
- (ناس، بيني [ف.، انف [ع.].)
- vicks, of snuff inhaler. - نڪ چڪطي:
- bleeding from nose. - نڪ پھير، نڪ پھيري:
- (ناڪيلي)
- sight, glance. * نگاه [ف.]:
- (نظر.)
- actinomycosis, mycetoma, madura foot. * نگر و نگر و:
- sleep, hypnos [G.], stupor dreaming. * نند، نندباڪرائي لنباڻي:
- dream, numbness. (نندر، نندرا، خواب، گم گينوار)
- (نوم، گهر.)
- childhood, boy hood, youth. * ننڍپاڻي، ننڍپڻ، ننڍپاڻي:
- (ننڍ، ننڍپڻ، بالڪ، اوسٽا، ٻالاڻ،
- گيرو پڻ، ٻچڻو، چوڪرائي وهي،
- جوين، جواني.)
- measles. - ننڍي ماڻي:
- (آرڙي)
- nail, onyx [G.]: * نهن:
- (ناخون، ظفر [ع.].)
- paronychia, onychia, bohiltow. - نهن آڙ:

nail scratch.	- نٽهند:
	(نهنڊو رهڻ رانيونو.)
youth, youngster.	* نوجوان:
youth.	* نوخيز [ف]:
sapling, newly grown, youth.	* نونهال:
anal fissure, fistula-in-ano.	* نواسير:
	(ناسور پڳندس چير، ڏان، وڙ پڙ.)
metatarso- phalangeal joint, the joint of big toe.	* نوٽر:
body, without head, trunk.	* ٽوڏو:
	(ٽڙ ڀڙ.)
pelvis, pubes.	* نهائين:
pubic bone, os pubis.	- نهائينءَ جو هڏو:
	(ڀونگري)
quack, charlatan, monte bank.	* نيمر حڪيم، نيمر طبيب:
	(عطائي.)
lad, boy.	* نينگر:
boyishness.	- نينگر يائي:
baby.	- نينگرو:
girl, lass.	- نينگري:
	(چوڪري)
boyish.	- نينگر آڻو:
	(چوڪر آڻو)
girlish.	- نينگر يائو:
	(چوڪر يائو)

woman.

• نينگه:

(عورت)

boy.

• نينگهو:

(چوڪرو نينگر)

eye

• نين:

(اک)

و

mouth, orifice, orificium [L.], opening, os [L.]

• واٽ:

(پاڪو.)

oral, buccal.

- واتائون:

buccal ulceration, thrush

- واٽ اُپهارجن:

stomavis, candidiasis, moniliasis, (واٽ اُٿڻ. وات ڦلهارجن. واٽ پڇڻ)

aphthae aphthon stomatitis.

regurgitaton, vomiting.

- وات اچڻ:

ptyalin, enzyme amylase present in saliva.

- وات رس:

inexperienced, immature, green born.

- وات ڳاڙهو:

emetic.

- واٽوارو:

angle of mouth.

• واڇ:

silly woman, foolish.

- واچان، واچان چري:

palsy, facial paralysis.

- واڇ، ٿڙڙ، واڇ ٿڙڙ:

(لقوي.)

injured, wounded, cut.

• واڙوڙو:

(قش، وڙ.)

hair.	* واژ:
grey hair, white hair, experienced, mature.	- وار آچا:
alopecia areata, fox-mange.	- وار چرو: (چرند وار.)
capillaries.	- وار نليون:
atlas, first cervical vertet ca.	* واژلا هڏي: (اطلس ريزم بهرين ڳچي ريزم هند جي.)
prevalence, of disease or odour, spread of disease.	* واسيرو:
incense, jumigation.	* واس، واس ڏوپ:
possession, haunting.	* واسو: (سايو)
sterile, barren.	* وانجهه، وانجهو وانجهيو: (سنڌ، وانڍ، سڪڻي، سنڍ، سڄو سڪڻو.)
rolling or waddling	* وانگڙ:
gait.	(لڏندي ڏڏندي لمندي ڳمندي، يا ترڙائيندي هلڻ.) - وانگڙ:
sharp painful spasms.	(چال، هلڻ، توڙ)
chalazion.	* وانگڙا:
wind, flatulence, fancy, delusion,	* واء:
rheumatism.	(پيٽ پر هوا، گئس)
be sick.	- وائڙجڻ، وائڙجڻ:
flatulence.	- واء جي ٽڪور:

- stupid, blockhead, confused, * وائير، وائرو، وائرو:
- bewildered, feeble.
- corneal opacity. * وائرو:
- flatulence, rheumatism, corpulence. * وائير، وائير، وائير:
- (بادي)
- rheumatic pain, rheumatism, rheumatoid arthritis. - وائير سوڙو:
- (بادي سور)
- globus hystericus, feeling of lump in the throat, - وائير گولو:
- occurs, in hysteria, anxiety or depression. (باد گولو)
- endemic, epidemic, pandemic, * ويا:
- pestilence, like plangue or cholera. (مري، مهامري)
- trouble, distress, nuisance, disease. * ويا [ع.]:
- ecstasy, reapture, * وچد [ع.]:
- transport, frenzy. (تواجده، حال مستي، سرمستي، جذبو، لهر، موج،
بيخودي، مدهوشي، ڦڙڪو.)
- knowledge, science, skill, * وچا:
- remedy. (جان، وديا، علم، هنر، مهارت، دوا، درمل.)
- centre, middle, mid, midst, * وچ:
- centrosome, nucleus, navel, (مرڪز، درميان، درمياني نقطو، وچ پٿرو)
- umbilicus, waist, strength, وچ تن، طاقت، سگهه، زور، قوت، ٻل، راز
- energy, secret. پيڏ، گنجھ، اسرار.)

middle, central, centeric.

- وچون:

(مرڪزي وچاتو وچترو

وچاڪرو وچڙڙ درميانو وسطي.)

middle finger.

- وچين انگڙ:

infections or contagious disease.

* وچترندڙ مرض:

foot-ache, pesalgia.

* وچڻي:

hiccup.

* وڏڻي:

(هڏڪي.)

rapidly growing child.

* وڏو ڌڙو:

maiden, nubile, marriageable.

* وڏو وانڙ:

(سامايل)

maiden.

* وڏور:

(وڏو وانڙ، وڏي چوڪري سامايل،

سامايل، پرڻي جوڳي، دوشيزه.)

defect deficiency.

* وڏ:

(خامي)

big, large, tall, huge,

* وڏو:

superior, senior,

(ڊگهو شاهي، شاهوڙ مها، سُڪ، سردار اوچو اُتمر)

elder, grand, adult.

(اعليٰ، بزرگ، پريو مٿس، بالغ، جوان.)

old man.

- وڏاڪ:

large bewel or intestine.

- وڏو آندو:

(قولن، وڏو آندو)

typhoid.

- وڏو تپ:

(مُدي جو تپ.)

- whooping cough. - وڙي ڪنگهه:
(ڪرنيو.)
- elderness. - وڙپيو:
- cut, incision. • وڙ:
(چير، جهڪ، جهير، گهاء.)
- pricks of conscience. - وڙ وويڪ جو:
(ضمير جي ننڍاڻ يا ملامت، نفس لوا.)
- dissection, surgery, surgical operation. - وڙ ٽڪڙ، وڙ ڪٽ:
(جراحت [ع]، اڱ ڪرڻ.)
- circumcision. • وڙائو:
(ظهر.)
- agonizing, pain, sharp cutting pain, incisive pain, sharp spasmodic pain in abdomen. • وڙڻ:
(وڙيندڙ سوڻ پيٽ ۾ تڪو وڙڻ، وڪڙڻ)
- turn, twist, bend, curve, curl, coil, convolution, circuit, winding, centertion, crook, fold. • وڙ:
(وراڪو وڪڙ وڙ، ونگ، ڏنگ، چٻ، ڦٽا، پيچ، ڦير، مروت، مروڙ، انگڙ ونگڙائي، وٽ ست، وڙائو ويڙه، ويڙهو گهنڊي ڪندي)
... وڙائتو:
- burrow, sinus, fistula. • وڙ:
(ڀڙ، لوگهو، ناسون، نواسير.)

- convoluted, twisted, curved, curled, * وَرَارُو:
- coiled, bent, in voluted, entwined, (ورائتو وَرَوَنَ وِرَاتُو وَكُرُو وَكُرَّ
- contorted, crooked, folded, وَكُرَّ. ذَنگُو قَدُو پيچدار انگر
- serpentine. وَنَگَرُو وَنِيل سَتِيل. وِزْمُون وِزْمَ.
- گَنديو گَهَنديدار قَرِيل گَهَرِيل.
- نانگ ور ونگائتو پنچائتو.)
- recovery, from illness. * وَرَاوَنَ:
- dysentery, spasmodic motions * وِرَتَ، وِرَتِي:
- (وَتَ، وَكُرَّ پيچ، سُورِي).
- elder, old, senile. * وِرَدَ:
- physical exercise, athletics, gymnastics. * وِرِزَش [ف.]:
- (كسرت.)
- swelling, inflammation. * وِرْمَ:
- (سوچ، ساڙو.)
- closure of pierced hole in ear lobe & * وِرُوئَ:
- nasal ala. (سڪي وِجَ، ٻَدَجَ، ٻِجَ.
- بند ٿيڻ، وُرُوڙَڇَ.)
- cauterization moxibustion. * وِرَنُو:
- (ذَنپَ)
- a horl of hair on head or body. * وِرِيئَرُو:
- (پونري)
- search, quest, investigation, * وَرَوْلَ:
- detection. (جاچ، پچا ڳاچا، ڳولا ڦولا، جاچ پڙتال.)

power, control, sway, authority,

* وَسْ:

reach.

(سگهت، سگهت، طاقت، سٺ، وٺ،

پهچ، پڄندي، توفيق، اختيار، امر تي

دسترس، هٿ هيٺ، قابو، قدرت.)

poisonous, venom, toxin [G.], virus [L.].

* وَسْ:

(وه، وٺ، وڪ، پٺ، زهر.)

venomous, poisonous, tixic, lethal,

* وَسِيَهَرُ، وَسِيَهَرُ:

virulent.

(پسيهر، پشيهر، سيهل، بشيهر،

وشندڙ، زهري، زهردار، زهريلو،

زهرناڪ، وسِيَهَرُ، وسِيَهَرُ، وسِيَهَرُ،

وڪڙ، وڪو.)

sinking, exhaustion synope,

* وَسَامَرُ:

asthenia, weakness, collapse.

(ساتائي، ماندڪائي، غشي، هيٺائي،

ڍرڪو، ڍڪو.)

depression.

- وَسَامُورِي:

(ڳٽي.)

tension, confusion.

- وَسَامُو:

(واٽڙائي، حيرت)

apprehension, lurking, fear,

* وَسَوَاسُ، وَسَوَاسُ:

temptation, bosession.

(اڏڪو، الڪو، انديشو، ڊپ، کٽڪو،

سنسو، سون.)

forgetfulness, simplicity, guilelessness.

• وشورائي، وشوراهائي:

(ويسر، ويسارو سادگي، صاف

دلي، پورڙائي.)

- وشورائي:

(وسورڙو ٻالو پولو سنڌو سادو

وميريو، وسورڙيو، وسورڙيو.)

death, demise.

• وفات [ع.]:

delirium, raving, dreamy or sleepy

• وٿيل:

talk

(ڌڀڙ، لڏوڪي، بگڙ يا ڳالهائ.)

cognition, awareness, understanding.

• وٿوڻ [ع.]:

(آگاهي، پروڙ، جان، واقفيت،

شعور سمجهه، فهم، چيٽائي.)

jesting, suppuration of wound.

• وڪاڙ:

(رجهڻ، پچڻو ڪن هڻڻ.)

muscle sheath, groin, thigh.

• وڪو:

(چيچڙو جهلي)

birth.

• ولادت [ع.]:

delirium, raving.

• ولڙ:

kind, species, genus, form, shape, stature,

• ونڪڙ:

complexion, face, visage, blemish, stain.

(نسل، شڪل، ڊول)

gullet, oesphagus, waist, aphrodisiac.

• ونگ:

bride, the pupil of eye.

• وٽي:

(ماڻڪي، پٽلي.)

murder, homicide.

• وٿاھ، وٿاء:

- anxiety, sorrow, grief, pining. * وٲس، وٲسائي:
- poisoning. * وهاٲ:
- current, stream. * وٲك، وٲكرو:
- sitting, posture. * وٲك:
- (وٲك، وٲٲي، نشست، بيلك)
- fancy, delusion, hallucination. Gestation, obsession. * وٲم [ع.]:
- age, age period. * وٲي:
- effects of youth, pimples, comedones, - وٲي، جا ڏاز:
- blackheads, acne. (موهٲرا)
- sucking baby, baby of 8-9 months. - وٲي، ترو:
- (ٲج بياڪ ٲار)
- physician or medical practioner of hindu ayurvedi medicine. * وٲد، وٲيد، ويد:
- (وٲج.)
- ayurvedic hindu system of medicine. * وٲدڪ، وٲيدڪ، ويدڪ:
- (آيرويد، آيرويد.)
- pureperium. * وٲاتو:
- body, child, new born, neonate. * وٲاء:
- (اولاد، ٲار ٲچو ڪڪو ٲالڪ.)
- mother of new born. - وٲاٲل:
- (زچو، وٲائي، ٲٲل.)
- grief, sorrow. * وٲٲر:
- (ڏڪ، غم)
- doctor, healer. * وٲج:
- ويد.

consideration, deliberation, pondering.	• ويچارو:
forgetfulness, amnesia.	• ويسارو ويسر:
	(ويسر ڪاڻو ويسرال. ويسر)
pain, abdominal pain, headache,	• ويڳهه ويڳه:
hangover, effect of poison, drwsiness.	(سور ڳاموڙا)
spasmoche pain, intestinal colic,	• ويلو:
stomatch ache, abdominal cramp.	(مروڙ گهمرو پيت پر سور)
delivery, labour.	• ويسر:
forearm, wrist.	• ويڻي:

هه

elephantiasis, elephant leg, barbados leg,	• هاڻي پڳه:
filaricasis.	
constitution. structure.	• هاڻي:
	(بڏي، بناوت، بڏي بيهڪ،
	ڏيڻ، هڏ ڪاڻ.)
digestion, swallowing, gulping.	• هاڻو:
	(ڳهي هضم ڪرڻ)
injury, harm, hurt.	• هاڃ:
sinking, weakness, wasting, during	• هارجڻ:
illness.	(هينئون هارجڻ)
digestion.	• هاڙمو [ع]:
death, demise.	• هالاڻو:
	(لاڏاڻو چالاڻو مرڻو مرتيو.)

- gaspng, wheezing, asthmatic breathing. * هائبارو هائپارو:
(سهڪو)
- heart, epigastrium, liver, solar plexus. * هائو هائء، هائئي:
(هينئون)
- stammering, stuttering. * هٽڪ:
(هٽڪو)
- fear, danger, injury, wound. * هٽر [ع خطر، حذر]:
(هٽر)
- hand, manus [L.], cheir [L.]. * هٽ [س. هست]:
(دست [ف.], يد [ع.], ڪر)
- good cure rate, healing hand. _ هٽ جٽس، هٽ شفا:
(هٽ جٽس)
- artificial, man made. _ هٽرادو:
(هٽرادو)
- chapped hands, cheiropompholyx, skin eruptions of hands. _ هٽ ٿوٽ:
(هٽ ٿوٽ)
- constitution, body structure, body erection. * هٽ:
(هائٽ، ٻٽ، ٺڳه)
- health, cure, recovery, healing. _ هٽ سڃائي:
(هٽ سڃائي)
- gulp, swallow, deglutition, engulf. * هٽ، هٽو:
(هٽو، هٽو)
- reduction, decrease, reduction in pain or swelling. * هٽام هٽا:
(هٽام هٽا)
- murder, slaughter, homicide. * هٽا [سن هٽيا]:
(هٽا، هٽا، هٽا)
- hiccup, hiccough, death rattle. * هٽڪ، هٽڪو هٽڪي:
(هٽڪي، هٽڪو)
- memorisation, retention memory. * هٽج، هٽجي:
(هٽج، هٽجي)

- bone, limb, organ. هَڏَ:
- bone hardness, bony. هَڏَڪَ:
- recall, remembrance, longing, yearning, hiccup. هِڏَڪَ:
- hiccup. هِڏَڪو هِڏَڪوئي. هِڏَڪِي:
- bone, osteon [G.] os [L.], ossicle. هَڏو:
- (هَڏَ، هَڏِي هَڏَرِي هَڏَرِي عَظْم [ع.]،
استخوان [ف.]،)
- recall, remembrance, recollection. هَڏَر:
- (سازَ ساروئي، ڪنڌَ، يادگيري.)
- mind, heart, consciousness. هِرودو [سن. هرديا]:
- (ذهن، من، پروڙ اڍراڪ، شعور
چٽ، چيٽائي، دل هيانءِ،)
- maxilla, maxillary bone, upper
jaw, zygoma, cheek bone. هَڙبَ، هَڙبَڻَ:
- (هڪَ ڄاڙِي ڳلَ جي هَڏِي 'ڳلاڙِي'.)
- bones skeleton. هَڙبَڻِي:
- boney, weak, skinny. هَڙبَڻِيون نڪتل:
- gobble up, gulp down, swallow as a hole. هَڙبَ:
- (ڳهي وڃڻ)
- moaning, groaning, trembling،
quivering, terror, rabies, hydrophobia. هَڙڪَ:
- wart, verruca [L.]. هَسو:
- (سو.)
- skin rash. هَسونڙو هَسونڙو:
- calvicle, collar-bone, clavícula [L.]. هَسَلِي، هَسَلِي:

- alertness, awakening, watchfulness, cautioness, sensibility, wisdom, prudence. * هشياري هوشياري [ف.]:
(خبرداري سرتائي سجاڳي بیداري چوکسي سيٺپ ڏاهپ)
- digestion, assimilation, dissolution. * هضم [ع.]:
dyspnoea, breathlessness, asthma. * هفت، هفي:
(سهڪ، سهڪو هڙڪ، هڙڪو)
- sadness, sorrow, grief. * هڪ:
(اداسائي اُبالڪائي ملولائي)
- focusing, concentration, one pointed attention. _ هڪ چتائي:
stammering. * هڪڙائي: _ هڪڙ:
_ هڪڙ هڪڙان هڪڙان:
(پتپت، پتپتائي، پتپان لڪنت)
- pleasure, delight, fun. * هلاس:
killed, murdered. * هلاڪ [ع.]:
uneasy, painful. * هلاڪ:
(پريشان، ڏکائتو)
- lethal, fatal, killing. * هلاهل:
aperient, laxative, mild purgative. * هلكو جلاب:
* هلو:
(هف، هڙڪي، هانيارو)
- grief. _ همر هوري:
skin rash, chicken pox. * هنٻسڙو:
(هسونٻڙو)

- apptite. * هَنِيُو:
- scapula. * هَنَجِي، هَنَجِيِي:
- (ڦڻي)
- deafecation, evacuation of bowel. * هَنَگَرُ:
- heart, diaphragm * هِن، هِنئون هِنَاء، هِنِيون
هِنِيَاء، هِنَانَق هِنِنْتَرُو:
(دل، قلب، هردو مَن؟)
- consolation. * هِنْتَارِي هِنِيَارِي:
(درد لاسو دلجاء، تسلي، آئت.)
- sad, heart, broken, aggrieved. * هِنيارو:
- breath, breathing, flatulence, wind, * هَوَا [ع.]:
- sexual desire, lust.
- molar teeth, double teeth, grinders, * هَوَرَّ:
- dicupid teeth. (ذَات، جَنَدُ دَنَد، پِيهِنْدَرُ دَنَد.)
- senses, sensibility, alertness, * هَوَش، هَوَشَمَندي، هَوَشَنَڪِي،
هَوَشَنَڪِي، هَوَشَوَرِي، هَوَشِيَارِي:
(سُرَت، سَاهَت، سُرَتَائِي، شَد بَد، هَوَش
حَوَاس، سَجَاگِي، پِيدارِي، چَوڪَسِي)
- healthy, physically fit, happiness, * هَوَڪَارَائِي:
pleasure. (سگهائي، صحت)
- fear, dread, terror, worry. * هَوَل [ع.]:
(ڊپ، خوف)
- happiness, gladness. * هونس:
(خوشي)

gaspng, pantng.

• هُونِسَجَرُ، هُونَكْرُ:

(سهڪڻ)

scapula, shoulder blade, scapular pain.

• هَهُو:

a disease of digestive system.

• هِيَانچو هِنشَاجو:

(پرهل، پرهل، طحال [ع.])

addiction, drug abuse.

• هِيَر:

(عِلت، پَش)

drug addict, drug, user, Du, IDU.

- هِيَرَاڪَ، هِيَرَاڪَ، هِيَرَاڪَرُ:

cholera.

• هِيَضو:

(دستن واري ويا.)

weakness, deficiency.

• هِيغ:

(اوڻائي، گهٽتائي، اڻپورائي،

ڪسائي.)

weakness.

• هِيشائي:

(ڪمزوري.)

ي

meningitis, encephalitis.

• يَابُول:

(ڪنڌ ٽوڙ بخار)

memory, remembrance, reminiscence,

• يَا: [ف]:

recollection.

(يادگيري، حافظو يادداشت.)

- يادگيري:

(سان سنڀال سنڀال ياد.)

despair, despondence, chagin, hopelessness.

• يَاس:

electuary.

* ياقوتِي [ع.]:

(ممجون، ياقوتِي مججون.)

coitus, sexual act, copulation.

* ياهٔ يپ:

jaundice.

* يرقان [ع.]:

(سائي.)

one-eye.

* يڪ چشم:

(ڪاٺو)

full attention, peace of mind.

* يڪ سوئي:

greek system of medicine.

* يوناني طب:

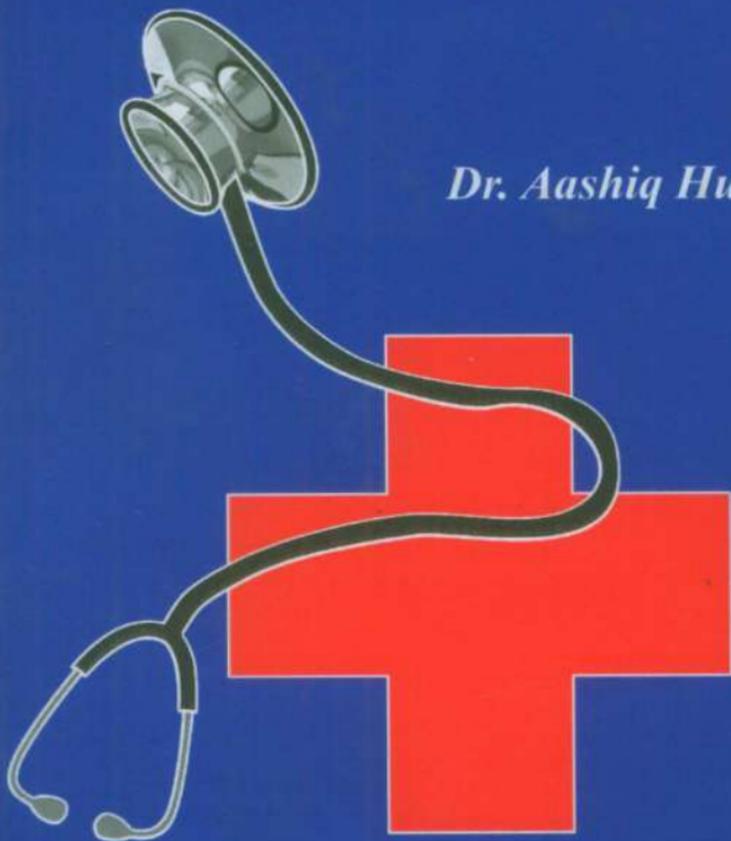
ڪتابي حوالا

- جامع سنڌي لغات (5 جلد)، ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ، سنڌي ادبي بورڊ، ڄامشورو سنڌ، ڇاپو ٻيو 2007ع.
 - سنڌي - انگريزي ڊڪشنري، پرمانند ميوارام انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي، يونيورسٽي آف سنڌ، ڄامشورو ڇاپو ٽيون، 1991.
 - نيو انگلش - سنڌي ڊڪشنري، پرمانند ميوارام ساهتيه اڪيڊمي، نيو دهلي، انڊيا، 1994.
- Pocket Medical Dictionary, Nancy Roper, The English Language Book, 1966.
- چمڙيءَ جون بيماريون، ڊاڪٽر عاشق حسين البدوي، پدم پبلڪيشن، ٽنڊو آدم، 1987ع.

MEDICAL DICTIONARY

Sindhi- English

Dr. Aashiq Hussain Badavi

**SINDHI LANGUAGE AUTHORITY
HYDERABAD, SINDH**

Rs. 300/-

ISBN: 978-969-625-016-6